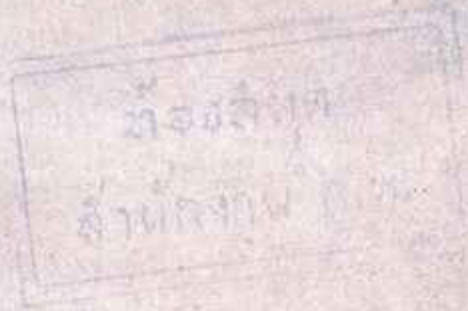

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ 10 ตุลาคม ๒๕๑๕

เรื่องของ ปปป.

เปิดคอลัมน์ใหม่ :

ปัญหาจากข้าราชการต่างจังหวัด

แนะนำหนังสือที่น่าสนใจ

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๑๐

ตุลาคม ๒๕๑๕

สารบัญ

เรื่องประจำ	หน้า
บทบรรณาธิการ	๒
อ่านหนังสือเดือนละเล่ม	๓๕
กฎหมายและระเบียบใหม่	๓๘
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	๕๑
ใหม่ๆ ในราชการ	๖๗
จากชนบท	๗๔
ท้ายเล่ม	๗๘
บทความ	
ความคับใจในราชการ	๖
ข้อคิดเห็นบางประการในการปรับปรุงการเกษตรชนบทที่สาม	๑๒
การบ่อนก้นและปราบปรามการทุจริตประพาศมิชอบ	๑๗
ที่อยู่อาศัยของข้าราชการ	๑๘

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
- เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
- เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

คณะผู้จัดทำ

เจ้าของ และผู้รับผิดชอบ สวัสดิการ สำนักงาน ก.พ.		
ที่ปรึกษา	พันเอก จินดา	ณ สงขลา
	นายประวิณ	ณ นคร
	นายโสธร	สุจริตกุล
บรรณาธิการ	นายสมศักดิ์	เจริญกุล
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นายจรูญพงษ์	สวายนวิโรจน์
	นายอุดม	มิ่งเกษม
กองบรรณาธิการ	นายสุร	สุทธสมบรรณ
	นายสมา	สมานนท์
	นายสุวิทย์พรหม	คณจินดา
	นายธวัชพร	หล่อเลิศรัตน์
	นายสมศักดิ์	ศุภะรัฐอุเทศ
	นายเกียรติสม	กลิ่นสุวรรณ
	นายณรงค์	นุกุลการ
	นางสาวศรีเพ็ญ	ตรงค์เดช
สถานพิมพ์	มงคลการพิมพ์	กรุงเทพมหานคร
ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา	นางจรัส	อ่องจวิต

บริการสมาชิก

- ท่านสมาชิกที่มีปัญหาเกี่ยวกับ กฎหมายระเบียบ และวินัยข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลังหรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด โปรดส่งคำถามไปที่ "บรรณาธิการวารสาร" นี้
- จำหน่ายปลีก เล่มละ ๕ บาท สมาชิกปีละ ๕๐ บาท รวมค่าส่ง บอกรับเป็นสมาชิกได้ที่ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก โทร. ๒๕๑๕๔๕๔ หรือ ๒๕๑๓๓๓๒ คือ ๑๕
- กรุณาส่งเงินในนาม ผู้จัดการสวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. โดยส่งถ่ายเงินที่ ป.ท. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

บทบรรณาธิการ

ทฤษฎีกับการปฏิบัติ

กล่าวอย่างรวบรัดที่สุดทฤษฎีกับการปฏิบัติเป็นเรื่องที่แยกกันไม่ออก เพราะทฤษฎีใด ๆ ก็ตามย่อมเกิดขึ้นจากความชัดเจนในทางปฏิบัติ ผ่านการหล่อหลอมทดสอบจนเป็นที่ยอมรับและก่อรูปเป็นทฤษฎีในภายหลังขณะเดียวกันทฤษฎีเหล่านั้นจะหวนกลับไปปรับใช้การปฏิบัติอีก หมุนเวียนถ่ายเทไปมาพร้อมกับปรับปรุงท่วงทำนองของทฤษฎี และการปฏิบัติให้สามารถอำนวยความสะดวกและรับใช้สังคมได้ตรงกับความ เป็นจริงยิ่งขึ้น

ทฤษฎีกับการปฏิบัติจึงเป็นแบบอย่างของความชำนาญเฉพาะด้านที่ส่วนช่วยกันและกัน จึงจะประสบความสำเร็จได้ ทงนภายใต้เงื่อนไขอันเป็นกฎเกณฑ์ตามธรรมชาติของสิ่งนั้น ๆ ด้วย

ปัญหาที่จะมีเกิดขึ้นก็คือ การสร้างกำแพงขวางกั้นความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติโดยไม่ยอมรับ หรือไม่พยายามทำความเข้าใจในระหว่างผู้ปฏิบัติงานทั้งหลาย และยังใช้ทำที่ปิดหูปิดตาต่อสภาพการณ์บางอย่างที่มบทเรียนเกิดขึ้นมาแล้ว หรือเป็นแบบอย่างให้เห็นโดยง่าย และประการสำคัญไม่ยอมใช้โลกทัศน์ในการติดตามพัฒนาการและความคล้อยคลาของสังคมมาช่วยวิเคราะห์เรื่องเหล่านั้น

ตัวอย่างเช่น การมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอันเป็นวิชาการ ในแขนงการบริหารงานเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีหลักการที่ผู้บังคับบัญชาจำเป็นต้องมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับช่วยแบ่งเบาภาระในการทำงาน เพราะเป็นเรื่องการจัดสรรอำนาจหน้าที่ให้ลดหลั่นกันลงไป และเท่ากับเป็นการฝึกฝนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรับผิดชอบ และเตรียมตัวรับหน้าที่ในตำแหน่งที่สูงขึ้นด้วย แต่ผู้บังคับบัญชาที่ไม่สนใจกฎเกณฑ์เช่นนั้น โดยบริหารงานตามความคิดเห็นของตนเป็นสำคัญ เช่น มอบงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตามความพอใจไม่ชอบใจใคร ก็ไม่มอบงานให้ทำ หรือพยายามรวบงานมาทำเสียคนเดียว โดยเกรงว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะรู้อะไรต่ออะไร มากขึ้นเป็นต้น ผลที่เกิดขึ้นก็คือ งานล่าช้าไม่แล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลา ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเสียขวัญหมดกำลังใจและเสื่อมสมรรถภาพโดยไม่รู้ตัว บรรยากาศของที่ทำงานมีแต่การทะเลาะเบาะแว้งอิจฉาริษยาระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะบางคนมีงานทำตลอดเวลา แต่บางคนไม่มีอะไรทำในที่สุดผลงานของหน่วยงานนั้นก็จะไม่ก้าวหน้าไปไหนเลย

กรรมการมอบหมายงานผู้ทรงคุณวุฒิในทางรัฐประศาสนศาสตร์ของไทยคนหนึ่งท่านได้ให้ข้อสัง

เกณฑ์นำรับฟังว่า

หลักเบื้องต้นของการบริหารหลักหนึ่งก็คือ การกล่าวถึงเสมอ ๆ คือ การดำเนินการบริหารที่ ต้องมีการมอบงาน แต่ทั้ง ๆ ที่เป็นหลักเบื้องต้น และเป็นหลักปฏิบัติธรรมดาที่ตาม เรายังพบเสมอ ๆ ว่า หัวหน้าบางคนไม่ต้องการมอบงาน แต่พยายามทำทุก สิ่งทุกอย่างด้วยตัวเอง หรือบางครั้งก็มีการเข้าใจผิด ถึงความมุ่งหมายของการมอบงาน

เหตุที่ต้องมีการมอบงานในการบริหารนั้นก็เพราะ ในการดำเนินงาน หน้าที่ หรืองานของแต่ละหน่วยงาน มากกว่าที่คนคนเดียวจะทำได้ จึงต้องมีหัวหน้า และ ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาลดหล่นกันตามสายบังคับบัญชา เป็นหลักธรรมดาที่กำลังภายใน กำลังความคิดของผู้ บริหารมีอยู่จำกัด หัวหน้าจึงจำต้องมอบงานให้ผู้ที่อยู่ ใต้บังคับบัญชาของตนปฏิบัติตามความเหมาะสม ตัวหัว หน้าที่เองนอกจากงานบางอย่างที่อาจเหลือไว้ทำเอง ก็ ยังมีหน้าที่เป็นของหัวหน้าโดยเฉพาะ จะมอบให้ผู้อื่น ไม่ได้ งานที่หัวหน้าจะมอบให้ผู้อื่นไม่ได้เป็นสิ่งที่สำคัญ และมักจะใช้เป็นเครื่องตัดสินความเป็นผู้นำของหัวหน้า ว่าดีหรือไม่ดี เราจะได้กล่าวเรื่องต่อไปในบทความ

การมอบงานไม่ใช่การบดสวะ งานจะถูกมอบ และจำเป็นต้องมอบ แต่ความรับผิดชอบจะมอบไม่ ได้เป็นอันขาด แม้ว่าหัวหน้าที่มอบงานให้ผู้ที่อยู่ใต้บัง คับบัญชาไปแล้วก็ตาม แต่ความรับผิดชอบในงานที่ หัวหน้าได้มอบไปให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาแล้วยังอยู่ที่

หัวหน้า นั่นหมายความว่าถึงแม้ว่าผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา จะไม่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบมาที่ดี หรือปฏิบัติผิด พลาดที่ดี ความรับผิดชอบในความสำเร็จของงานนั้น ยังอยู่ที่ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้า โดยจะต้องเป็นผู้ รับผิดชอบในผลของความผิดพลาดในการปฏิบัติงานของผู้ อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเสมอ

เมื่อความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่มอบกัน ไม่ได้เช่น นั้น หัวหน้าที่ตรงต่อปฏิบัติงานบางอย่างเพื่อช่วย ให้งานที่ตนมอบหมายไปนั้นสำเร็จด้วยดี การปฏิบัติ งานเช่นว่านี้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง ของหัวหน้า และความเป็นผู้นำของหัวหน้าแต่ละคน จะถูกตัดสินจากความสามารถในการปฏิบัติงานที่กล่าว นี้ หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้างาน อาจ กล่าวสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

๑. การควบคุม เมื่อหัวหน้าได้มอบงานให้ ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาไปแล้ว หน้าที่โดยตรงของหัวหน้า คือจะต้องดูแลให้แน่ใจว่า ผู้ที่ได้รับมอบหมายได้นำ ไปปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และจะต้องดูแล ด้วยว่าได้มีการปฏิบัติไปอย่างจริงจัง มิใช่ว่าสักแต่ ทำ หรือทำแต่เพียงเป็นพิธี การควบคุมดูแลว่าได้มีการ ปฏิบัติจริงจึงนับเป็นสิ่งจำเป็น แต่การควบคุมดูแล และใกล้ชิดมากน้อยเพียงไรย่อมแล้วแต่สภาพแวดล้อมทั่วไป และความพยายามตลอดจนความฉลาด ไหวพริบของหัวหน้า งานบางอย่างอาจจะต้องการ ควบคุมอย่างใกล้ชิด เช่น งานใหม่ ผู้ปฏิบัติยังไม่ มีความชำนาญ อาจทำผิดพลาด อาจจะต้องดูแล

อย่างใกล้ชิดกว่างานที่เคยทำหรือทำได้แล้ว งานบางอันที่อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ เช่น มีผลกระทบกระเทือนต่อสาธารณชน หรือกระทบกระเทือนทางการเมือง อาจจะต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิดกว่างานที่เป็นงานประจำและไม่มีผลทางการเมืองหรือทางอื่นที่สำคัญ ตัวผู้ปฏิบัติงานเองก็อาจทำให้ต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิด เช่น ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายใหม่ต้องงานกีด หรือเป็นผู้ไม่ค่อยรับผิดชอบ หรือไม่ค่อยเอาใจใส่ต่องานที่ดี หัวหน้าอาจมีความจำเป็นต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดมากกว่าผู้ปฏิบัติงานมานาน และเป็นผู้ที่มีความรู้สึกรับผิดชอบขั้นขั้นแข็งในการทำงาน อย่างไรก็ตามเราอาจจะกล่าวหลักทั่วไปอย่างกว้าง ๆ ว่า การควบคุมดูแลจำเป็นต้องมี แต่การควบคุมอย่างใกล้ชิดนั้นควรจะมีในกรณีจำเป็น โดยทั่วไปแล้วการควบคุมไม่ควรจะใกล้ชิดจนเกินไปจนผู้ปฏิบัติไม่เป็นตัวของตัวเอง ถ้าแน่ใจว่าผู้ปฏิบัติปฏิบัติได้ดี การควบคุมควรมีแต่เล็กน้อย และการควบคุมไม่ควรมุ่งไปในทางส่งเสริมมากกว่ายับยั้ง คือควรมุ่งจุดประสงค์ให้ผู้ปฏิบัติได้ปฏิบัติได้ดีขึ้น

๒. การใช้ความพยายามของหัวหน้าเพื่อให้ทราบอุปสรรค หรือปัญหาที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายงานประสบอยู่ และช่วยพยายามหาทางแก้ที่อุปสรรคนั้น หน้าที่นี้เป็นหน้าที่โดยตรงที่สำคัญของหัวหน้างาน ทั้งนี้เพราะการมอบหมายไม่ใช่เป็นการบังคับงานให้พ้น ๆ ไปจากตัว แต่มอบเพราะจำเป็น และ

ยังมีความรับผิดชอบให้งานนั้นดำเนินไปด้วยดีอีกด้วย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของหัวหน้าผู้มอบงานที่จะต้องพยายามให้ทราบว่า ผู้ที่ได้รับมอบหมายไปนั้นเผชิญกับอุปสรรคในการปฏิบัติอย่างไรบ้าง และเขาแก้ไขอุปสรรคนั้นได้ด้วยตัวเองหรือไม่ และถ้าหากเขาไม่สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วยตัวเอง หัวหน้าจำเป็นต้องร่วมช่วยแก้ไขปัญหานั้นให้หมดไป เพื่องานนั้นจะได้ดำเนินไปอย่างดีที่สุด ถ้าหากหัวหน้ามีความคิดว่าได้มอบหมายงานไปแล้ว ผู้มอบมีหน้าที่จะต้องแก้ไขปัญหานั้น จะก่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนถูกทอดทิ้งและสนใจในการปฏิบัติงาน การที่จะต้องทราบปัญหาของการปฏิบัตินี้ มิใช่หัวหน้าจะต้องรอให้ผู้ปฏิบัตินำมาบอกรับปรึกษา แต่หัวหน้าจะต้องพยายามสนใจไปตามเอง ถ้าหากปล่อยให้ผู้ปฏิบัตินำมาหาเอง ผู้ปฏิบัติอาจท้อใจเพราะไม่กล้าปรึกษาโดยตรงว่าจะถูกหาว่าหย่อนสมรรถภาพ หรือหากหาตัวหัวหน้าไม่พบอาจทำให้เสียงาน หรือไม่ก็เบื่อก่อให้เกิดความรู้สึกว่าหัวหน้าไม่เอาใจใส่

๓. การให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานที่ดีผู้ปฏิบัติจะต้องปฏิบัติด้วยความเต็มใจ และมีจิตใจแน่วแน่ที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงโดยเร็วและดีที่สุดสภาพเช่นนี้จะมิได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับตัวหัวหน้ามาก หัวหน้าที่คอยแต่จะควบคุมจับผิดกีดหัวหน้าที่คิดแต่จะปฏิบัติงานให้พ้นตัวเองกีด หัวหน้าที่ไม่พยายามจะรับทราบปัญหาของผู้ปฏิบัติ รังแต่

จะก่อให้เกิดความท้อใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนั้น การส่งเสริมกำลังใจในหัวหน้าจะต้องพยายามสนองความต้องการทางจิตใจของผู้ปฏิบัติงานด้วย เช่น ทำให้เห็นความสำคัญของงานที่ปฏิบัติ ชมเชยถ้าหากปฏิบัติงานด้วยดี เห็นใจถ้าต้องเสียสละ และช่วยเหลือเมื่อจำเป็น เป็นต้น การที่หัวหน้าจะปฏิบัติเช่นนั้นได้ หัวหน้าจะต้องมีความสำนึกในความรับผิดชอบในความเป็นผู้นำของตนอยู่ตลอดเวลา

๔. การดำเนินหรือลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในกรณีจำเป็น

หน่วยงานแต่ละหน่วยเป็นสังคมย่อย ๆ ในตัวเอง สังคมนั้นประกอบด้วยคนที่มีจิตใจ มีความคิดถึงความรู้สึกไม่ใช่แต่ละคนมีอิสระโดยตัวของตัวเอง การที่คนจะมีขวัญหรือไม่เพียงไร การปฏิบัติของหัวหน้า และผู้ร่วมงานย่อมมีผลกระทบกระเทือนมาก ถ้าหากในหน่วยงานมีคนไม่รู้สึกรับผิดชอบ เกียจคร้าน หลบหลีกงาน แต่หัวหน้าปล่อยให้คนเหล่านั้นดำเนินชีวิตของตนภายในองค์การอย่างปกติสุข เพราะไม่กล้าว่า ไม่กล้าดำเนิน ไม่กล้าทำโทษ เพราะเกรงจะกระทบกระเทือนน้ำใจกัน ผลของการปฏิบัติเช่นนี้จะทำให้กระทบกระเทือนจิตใจคนคนเขยັນด้วย และจะพลอยให้คนเหล่านั้นเสียขวัญ และไม่รู้สึกมีความจำเป็นจะต้องขยันทำงาน การรู้สึกมีความรับผิดชอบในการดำเนินหรือลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชานั้น และกล้าดำเนินกล้าลงโทษ จึงเป็นคุณสมบัติอันหนึ่งของผู้นำ

คุณสมบัติ ๔ ข้อที่กล่าวมานี้ ๓ ข้อ ก็เป็นของธรรมดา แต่ทุกคนที่เคยเกี่ยวข้องกับระบบบริหารมาแล้ว ย่อมจะเห็นว่าคุณสมบัติของผู้นำเหล่านั้นหาได้ไม่ยากนักในหัวหน้าส่วนใหญ่ เมื่องาน ๔ ประการที่กล่าวมาข้างต้นเป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบโดยตรงของหัวหน้างาน โดยจะมอบให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดไม่ได้เช่นนี้ จึงเห็นได้ว่า การบริหารงาน หรือการเป็นหัวหน้า หรือผู้นำที่เต็มงานเต็มเวลา หัวหน้างานสมัครเล่น จึงเป็นหัวหน้าที่ทำได้ไม่ดี

ดังนั้น สำหรับผู้ที่ยังสับสนในเรื่องของทฤษฎี และทางปฏิบัติที่น่าลองศึกษาข้อคิดเห็นเช่นว่านี้ และนำไปประยุกต์เข้ากับความเป็นจริงที่ได้ประสบด้วยตัวของตัวเองบ้างเพื่ออย่างน้อยจะได้มีโอกาสเปรียบเทียบและมองเห็นลู่ทางในการดำเนินงานได้ชัดเจนขึ้น

การทำงานใด ๆ ของเราก็ย่อมจะประสบความสำเร็จ และเป็นผลดีแก่ทุกฝ่ายโดยทั่วกัน □

ผู้เขียนเรื่อง 'ความหวังยังไม่สิ้น' ในวารสารข้าราชการ ฉบับเดือนกันยายน กรุณาติดต่อ บรรณาธิการวารสารฯ ด้วย ทางกอง บก. จะได้จัดส่งวารสารฯ ฉบับนั้นพร้อมทั้งคำตอบแทนไปให้

ความคับใจในราชการ

อนันต์ การณयर

ทุกวันนี้ ศักดิ์ศรี ของข้าราชการในสายตาของคนทั่วไป คือ เतरัด และคั่นไถ มหิมา.... ประชาชนเก่าในสิบคน เขามักจะพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าปัจจุบันข้าราชการล้นงานกันมาก ควรปลดข้าราชการออกเสียบ้างสักหนึ่งในสี่ แล้วราชการเมืองไทยก็จะดีกว่านี้ออกมาก

เราต้องยอมรับความจริงสักข้อหนึ่งว่าภารกิจของข้าราชการเมืองไทยนั้นยิ่งใหญ่มิใช่เล่น ความสำเร็จของรัฐบาลซึ่งหมายถึงความสำเร็จของประเทศไทยย่อมจะขึ้นอยู่กับข้าราชการของเราเป็นส่วนใหญ่ เช่นบรรดาตัวบทกฎหมายที่ประกาศใช้โดยฝ่ายนิติบัญญัติและการวินิจฉัยสั่งการของเจ้ากระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่ต้องถูกนำไปปฏิบัติโดยข้าราชการชายหญิงทั้งสิ้น แม้แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ การป้องกันประเทศ การเกษตร และเทคนิคต่าง ๆ ในทุกด้าน จนเห็นได้ชัดเจนว่าประเทศชาติยังคงต้องพึ่งพาอาศัยอยู่กับความรู้ สึก รับผิดชอบในหน้าที่และความรอบรู้ และสมรรถภาพของข้าราชการ

ข้าราชการไทยต้องทำงานในตำแหน่งบริการรับใช้ประชาชนต้องรับผิดชอบต่อประชาชนผู้เสียภาษีและผู้

เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ความรับผิดชอบดังกล่าวขึ้นอยู่กับตำแหน่งของราชการซึ่งก่อให้เกิดอำนาจหน้าที่เป็นเงาตามตัว อำนาจของข้าราชการตามหน้าที่นั้นโดยทั่วไปก็ได้แก่อำนาจทางกฎหมายที่กำหนดไว้ อย่างชัดเจน หน้าที่รับผิดชอบของข้าราชการก็มีในทางอาญา หรือที่กำหนดตามระเบียบบริหารราชการ

แต่เมื่อหันมาดูรายได้หรือเงินเดือนที่ข้าราชการของเราได้รับกันอยู่ในขณะนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นเส้นขนานกันไปกับความเป็นธรรมในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบ เพราะเท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ อัตราเงินเดือนข้าราชการเมื่อเทียบกับเพื่อนฝูงของเขาที่อยู่รัฐวิสาหกิจหรือธุรกิจเอกชนแล้วยังต่ำกว่า ข้าราชการหลายคนได้รับเงินเดือนต่ำกว่าหน้าที่และความรับผิดชอบของเขา ที่ร้ายยิ่งไปกว่านั้นข้าราชการชั้นหัวหน้าหลายคนได้รับ

เงินเดือนต่ำกว่าผู้ได้บังคับบัญชาเสียอีก **จริงอยู่** การที่จะกำหนดอัตราเงินเดือนของข้าราชการให้สูงมาก อาจจะไม่ยุติธรรมแก่ประชาชนผู้เสียภาษี แต่ถ้าหากให้เงินเดือนข้าราชการน้อยไปก็จะเป็นการตัดราคาข้าราชการต่อไป ควรจะได้มีการพิจารณากำหนดอัตราไว้ให้เป็นพอใจทั้งฝ่ายข้าราชการและรัฐบาล คือ ให้เป็นอัตราที่สูงพอที่จะเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ และความศรัทธาเริ่มของเขาได้

จากข่าวที่ปรากฏ ในหน้าหนังสือพิมพ์ทุกวันนี้ ซึ่งผู้อ่านทั้งหลายเห็นว่าไม่เป็นข่าวไปแล้วนั้นก็คือเรื่องเงินเดือนกับค่าครองชีพของข้าราชการชั้นผู้น้อย ซึ่งหนังสือพิมพ์เคยเสนอตัวเลขและหลักฐานจากข้าราชการชั้นผู้น้อย โอดครวญถึงความขัดสนของเขานับตั้งแต่เสื้อผ้า ค่าชกักรัด รถเมล์ประจำทางของบริษัทมหาชนขนส่งที่กว่าจะขึ้นได้ก็แสนยากแล้วมักจะถูกคาดโทษบ่อย ๆ เพราะไปทำงานไม่ทัน รวมทั้งค่า

อาหารสามมื้อตอนปลายเดือนต้องลดลงเหลือสองมื้อต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อรวมกันเข้าไปแล้ว ก็ยังไม่รู้ว่าจะไปหาค่าเช่าห้องที่แบ่งอาศัยเขาอยู่ได้ประการใด

มีบางหน่วยงานพยายามช่วยเหลือเรื่องค่าพาหนะให้ข้าราชการชั้นผู้น้อยมาทำงาน โดยตัดแปลง

รถบรรทุกเป็นรถรับส่งข้าราชการตาม 'เวลาและเส้นทาง' ที่กำหนด แต่กลับมีหน่วยงานรัฐวิสาหกิจบางแห่งฉวยโอกาสใช้เงินส่วนหนึ่งมาบริการคนของตนในด้านบำรุงสุขมากกว่าการบรรเทาทุกข์ เช่นรับส่งคนของตนไปรับประทานอาหารกลางวันหรือไปตามคลับต่าง ๆ จึงทำให้การช่วยเหลือผู้น้อยด้านนี้แข็ง ๆ กันไป

มีผู้คัดค้านเก่งคือเกิดมามีคน ท่านก็พยายาม
คัดค้านทั้งข้อเขียนและบทความซึ่งอ้างกันไปมาจนกระทั่ง
ว่าเหตุใดรัฐจะต้องมาอนุเคราะห์ร้อนใจคอยช่วยเหลือ
โอบอุ้มแต่เฉพาะข้าราชการซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยเมื่อ
เทียบกับชาวมาท้าวไปทำงานหนักแบบหลังสู้
ฟ้าหน้าสู้ดินโดยที่ท่านผู้คัดค้านเหล่านั้น ไม่ยอมเผชิญ
กับความจริงว่ารัฐบาลท่านต้องช่วยพลเมืองของท่าน
ทุกกลุ่มทุกอาชีพอยู่แล้ว กลุ่มอาชีพอิสระทั้งหลายนั้น
รายได้ชน ๆ ลง ๆ ตามความพอใจที่จะขายแรงงานหรือ
สินค้า แต่ข้าราชการจะมีโอกาสเล่นตัวได้ตั้งฝ่ายอาชีพ
อิสระเหล่านั้นเขี้ยวหรือ เวลาทำงานก็จำกัดไว้ตั้งแต่
เบ็ดจนเบ็ดทำการ จะไปไหนโดยไม่บอกกล่าวรำคาญ
ก็ไม่ได้ ต้องแต่งกายเรียบร้อยจำกัดอยู่ในระเบียบ
ข้อที่สำคัญที่สุดและเด็ดขาดที่สุดก็คือรายได้หรือเงิน
เดือนข้างจำกัดเป็นที่สุดอย่างยิ่ง จะได้แต่เพียงรอกอย
ผลการปฏิบัติงานตอนปลายปี ขณะพิจารณาความคิด
ความชอบเท่านั้น ซึ่งบางบักก็ไดบบักก็ไม่ได้แล้วแต่
ว่าระบบพีซีเขาจัดไว้ให้อยู่ระดับใดซึ่งถ้าเต็มขั้นแล้ว
ก็ต้องทนไป

ความเสียเปรียบดังกล่าวก็มีผู้เขี้ยวหยันว่าเมื่อ
รู้ว่าลำบากอย่างนั้นอย่างนั้น ต้องถูกจำกัดรายสัพัน
อย่างทั้ง ๆ ที่เงินเดือนไม่พอจะกิน เหตุไฉนยังทนอยู่
ชุกอรับเงินเดือนอยู่อีก ทำไมจึงไม่ลาออกเสียเล่า ก็
ถ้าจะพูดกันแบบรวน ๆ อย่างนี้ย่อมจะขาดความเป็น
ธรรมอยู่บ้างเพราะเมื่อได้มากหน้าเข้ามารับราชการตั้ง
แต่ต้นแล้วอยู่ ๆ จะสละเรือใหญ่ออกไปตั้งต้นชีวิตด้วย

อาชีพอื่นกัน ใหม่ในเมื่อยังไม่มืหลักประกันแน่นอน
อะไรนั้ ก็คือจะเป็นการจับจอดแบบลิงซึ่งหลักแล้วในที่
สุดจะกลายเป็นคนไร้อาชีพเดินเตาะฝุ่นหางานทำกันไป
เรื่อย ๆ ไม่เป็นหลักเป็นฐาน

ปัญหาของความเป็นอยู่และภาวะการครองชีพ
ของข้าราชการชั้นผู้น้อยไม่ใช่เป็นเรื่องเล็กเพราะถ้า
เราจะพิจารณากันจากดัชนีค่าครองชีพและรายได้ของ
ข้าราชการตั้งแต่ยุคสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒
เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันแตกต่างกันมาก รายได้ของ
ข้าราชการโดยเฉพาะชั้นผู้น้อยกลับได้รับในจำนวนที่
ไม่เป็นส่วนสัมพันธ์กับราคาเครื่องอุปโภคบริโภคที่สูง
ขึ้นเอาเสียเลย แล้วก็เป็นเหมือนกันตั้งนแทบทุก
ประเทศ

ผู้เขี้ยวขวัญทางด้านบริหารงานราชการท่าน
หนึ่ง ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า "อัตราเงิน
เดือนคือสิ่งชักจูงใจให้คนหนุ่มคนสาวตัดสินใจว่าควร
จะยึดเอาราชการเป็นอาชีพหรือควรที่จะหันไปหางาน
อื่นทำ และอัตราเงินเดือนยังคงมีผลสะท้อนเกี่ยว
โยงไปถึงผู้ที่รับราชการอยู่แล้วให้ตัดสินใจว่าควร
จะลาออกไปเสียหรือจะยังคงรับราชการสืบไป นอก
จากนั้นยังกระทบกระเทือนถึงขวัญและกำลังใจของ
ข้าราชการและคุณภาพของงานที่ข้าราชการจะต้องถือ
ปฏิบัติกันด้วย ไม่มีใครเลยที่จะสามารถทำงานตาม
หน้าที่ให้ดีที่สุดได้ ตราบเท่าที่เขายังคงมีความลำบาก
ยุ่งยากใจและวิตกกังวลเกี่ยวกับฐานะการเงินของเขา

แต่สถานการณ์ใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับเงินเดือนข้าราชการก็คงจะยังไม่มื่ออะไรดีขึ้นในระยะนี้ เพราะแนวโน้มทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับการเพิ่มรายได้ของข้าราชการมีมาก และว่าการที่จะให้เงินเดือนข้าราชการสูงขึ้นไม่เป็นธรรมต่อประชาชนผู้เสียภาษีและจะเป็นภาระแก่การบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากไม่มีเงินเหลือพอจะนำไปพัฒนาประเทศในทางอื่นได้นอกจากนั้นก็อาจเป็นเหตุให้ราคาสินค้าสูงขึ้นโดยไม่

มีเหตุผล

ทุกวันนี้ทัศนคติของข้าราชการในสายตาของบุคคลทั่วไปก็คือตารัดและคั่นโถมหิมาท่าหน้าสะพรึงกลัวเป็นที่สุด หรือถ้าเราจะลองไปหยั่งเสียงขอทราบความคิดเห็นจากประชาชนทั่วไปสิบคนเขามักจะพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าปัจจุบันข้าราชการล้นงานกันมากจึงควรปลดข้าราชการออกเสียบ้างสักหนึ่งในสี่ แล้วราชการเมืองไทยก็จะดีกว่านี้ออกมาก

อย่างไรก็ดี คำกล่าวเช่นนั้นย่อมจะเป็นการทำร้ายต่อเกียรติภูมิและสมรรถภาพของข้าราชการมิใช่น้อย ข้าราชการจึงควรที่จะแสวงหา “แสงสว่างแห่งดวงใจ” และ “อุดมการณ์แห่งสติปัญญา” เอาไว้เพื่อก้าวเข้าพบกับสถานการณ์เหล่านั้นด้วยความ

สุขุมเยือกเย็นและเพื่อลดล้างคำปราชัยเหล่านั้นให้หมดสิ้นไป และใคร่ขอปิดรายการด้วยคำกลอนบรรยายชีวิตข้าราชการไทยกลุ่มหนึ่งในยุคนี้ซึ่งอาจจะเป็นพวกที่อยู่ในห้องในสี่ตามท้าวบ้านเขาร้องขอให้ปลดออกเสียบ้างก็เป็นได้

หลักมนุษยสัมพันธ์ของข้าราชการสมัยนี้

รับราชการสมัยนี้ต้องมเส่น
ของกำนัลวันทาชีวหาเลย

อันคุณหญิงคุณนายนั้นร้ายนัก
ถึงนายชอบเมียซงพงทนต์

ถ้าเราช่วนายซงให้เมียชอบ
ส่วนที่เสกกลายเป็นตมมภย

แล้วหมั่นเคลนคลงไวอย่าให้เสีย

ประจบเมียนายไว้เบนใดค

เป็นตัวจักรโทษคุณหนูนวิค
แม่นไมมเรื่องเสียเมียใส่ไฟ

จะช่วยกอบกู้ก้อเห็นพอไหว
อย่าซัดใจเมียท่านท่านพอ

เมื่อราชการงานใดจะได้รัฐ
 รมพองเมยทนต์ให้ชคอ
 ถึงวันเกิด ปีใหม่ จงไปกราบ
 จาสอพลอคลอเคล้าทุกเช้าเย็น
 หากพ่อตาแม่ยายนายขังอยู่
 หงบุตรนายชายหญิงยังต้องคลาน
 ถ้าลูกนายไปเรียนต่างประเทศ
 จงออกเงินแลกส่ง “ผ่าน” ตรงไป
 เมื่อตอนกลับรับขวัญลูกท่านด้วย
 จิตรถยนต์มีราคามาสำรวจ
 แม้นนายชอบสังคใดให้สดับ
 เครื่องลายครามนกเขาเอาอย่างดี
 พระบูชาพระเครื่องทเรือฤทธิ
 รุณายชอบมีต้องรอท่านขอแรง
 ยามที่นายบวยไซ้จงไปเฝ้า
 เมื่อท่านคืนเส้นไซ้ไม่วายปราด
 หากท่านทำบุญทานงานกรฐิน
 เอาชื่อท่านเรียไรไถเงินตรา
 จะลงนรกหมกไหม้อย่าไปคิด
 ยึดเบนเหล็กประจำใจสมัยนี้
 ขนขัดแข็งขอตรงมกกลางแหว
 ถึง “สัว” ชอบ แต่ “ขวาน” พาลขัดใจ
 จงจดจำใส่ไว้ในกระหม่อม
 หากตอนแรกไม่ไหวให้ออดทน

ถ้านายบัดไม่ทำจามคำขอ
 นายจะหงอโดยง่ายไม่ลำเค็ญ
 สิโรราบรับใช้ให้ท่านเห็น
 หักให้เป็นเนืองนิจคิดสันดาน
 ไปหาสู่กราบไหว้ให้สงสาร
 เข้าประสานผูกมิตรสนิทใน
 อยู่ยังเขตเงินทุนสกุลไหน
 จะถูกใจล้นเหลือไม่เชอลอง
 จะช่วยให้เรารู้ไม่มีสอง
 ออกเงินทองให้ท่านด้วยทันที
 น้อมค่านับรับหาย่าหลักหน้
 กล้วยไม่มีมูลค่าราคาแพง
 ช่วยผูกจิตนายไว้มีหน้ายแห่ง
 รับจัดแจงหาหมออย่าช้าการ
 ทุกคำเข้าปรนนิบัติจัดอาหาร
 จะประทานความชอบตอบทันตา
 จงหากินแฝงนายง่ายนักหนา
 เมื่อได้มาอมเสียบ้างก็ยงดี
 จงทำจิตให้ผ่องไม่หมองศรี
 จึงจะมีทางรอดโดยปลอดภัย
 คักลับเลวอย่าพะวงคิดสงสัย
 ถ้าชอบในงานรัฐขัดคอคน
 แล้วลองข้อมขนครูคู่สักหน
 ค่อยฝึกฝนพอ “ดำน” ขำนาญเอย.....

เก็บตกได้จากสุสาน วัฒนธรรมบูชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

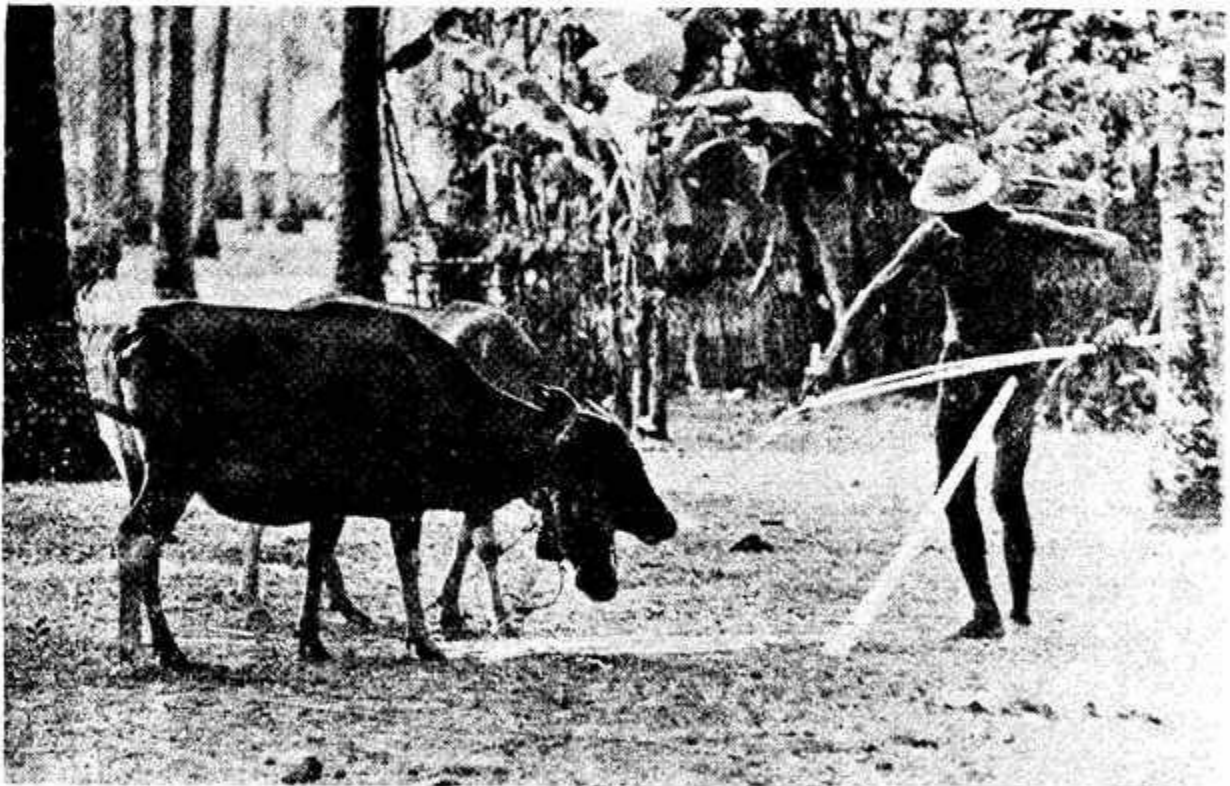
ข้อคิดเห็นบางประการ ในการปรับปรุงการเกษตรชนบทอีสาน

จีรสิทธิ์ สงค์ประเสริฐ

ชาวนาจำนวนมากเลี้ยงวัวควายโดยไม่ได้ปรับปรุงวิธีการเลี้ยงแต่อย่างใด ยังคงใช้วิธีโบราณอยู่
คือปล่อยให้เตาเคาเลี้ยงเอง....การปรับปรุงดินนั้นก็สักแต่ว่าใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์กันเข้าไป

พื้นดินทั่ว ๆ ไปของชนบทในภาคอีสานเป็น
ดินทราย หนาวร้อนจัดดินแตกกระแหง หน้าฝน
ฝนตกหนัก แต่พื้นดินไม่สามารถอุ้มน้ำไว้เพื่อใช้

ปลูกพืชได้ตลอดปี แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรมยังมี
อยู่น้อยแห่งไม่พอเพียง นักเลี้ยงสัตว์เพียงกลุ่มน้อย
เท่านั้นที่นิยมทำทุ่งหญ้าเพื่อเลี้ยงสัตว์ ชาวนาจำนวน

มากเลี้ยงวัวควายเป็นแรงงาน โดยค้อนฝูงสัตว์ออกไปกินหญ้าข้างถนน ไม่ได้ปรับปรุงวิธีการเลี้ยงแต่อย่างใด ยังคงใช้วิธีสมัยโบราณอยู่คือปล่อยให้พวกเลี้ยงเอง สัตว์เลี้ยงกินอาหารไม่อิ่มท้อง อัตรการเติบโตจึงช้า การปรับปรุงดินนั้นมักสักแต่ว่าใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์กันเข้าไป จะใส่อย่างไร จะใช้ปุ๋ยอะไร และเมื่อไรนั้น มักจะเห็นว่าไม่สำคัญ ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไปยังขาดความเข้าใจในด้านเทคนิค ชาวไร่หลายรายช่วยกันทำลายดินโดยปลูกมันสำปะหลัง เมื่อปลูกและเก็บเกี่ยวแล้ว ไม่ได้มีการเพิ่มแร่ธาตุอินทรีย์สาร เช่น ปุ๋ยธรรมชาติให้แก่ดิน การใช้ประโยชน์จากผืนแผ่นดิน จึงอยู่ในวงจำกัด เพราะถูกธรรมชาติกำหนดเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการจำหน่ายผลผลิตนั้นเกษตรกรได้ราคาต่ำมากเป็น "ราคาเบียดเบียน" จะทำอย่างไรจึงจะช่วยกันแก้ปัญหาเหล่านี้ของเกษตรกรได้

ผู้เขียนต้องขอออกตัวก่อนว่าไม่ใช่หนักกับปัญหา แต่ต้องนำปัญหาามาอรรถกถาว่าไว้ตอนต้นนี้เพียงเพื่อท่านผู้อ่านได้เห็นภาพประเด็นก่อน การจะแก้ปัญหาให้บรรเทาเบาบางอยู่ที่ท่านผู้อ่าน และการร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ทั้งเจ้าหน้าที่บ้านเมืองและตัวเกษตรกรเองเป็นสำคัญ บทความนี้ผู้เขียนประสงค์จะแสดงให้เห็นแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวโดยวิธีการอันจะได้นำมากล่าวต่อไปดังนี้

๑. แหล่งน้ำ สมควรเพิ่มบ่อเก็บกักน้ำเพื่อไว้ใช้ในฤดูแล้งให้มากจนกระจายให้ทั่วทุก ๆ ตำบล ตำบลบ่อขนาด กว้าง x ยาว x ลึก เท่ากับ ๑๐๐ x ๑๐๐ x ๓ ลูกบาศก์เมตร ควรมีตำบลละ ๒-๓ บ่อ ในบ่อแรก ๆ

ที่ขุดบ่ออาจจะยังเก็บบ่อที่เก็บน้ำไม่อยู่ ต่อมาถ้าปล่อยปลาเพื่อให้ลงไปถ่ายมูล หรือใช้มูลสัตว์เทลงก้นบ่อ และหาพืชน้ำมาปลูกก้นบ่อ พร้อมกับปลูกหญ้าขอบบ่อ ก็จะช่วยให้บ่อเก็บกักน้ำได้ อด่างดี และใช้ได้ทนทาน การลงทุนขุดบ่อแต่ละบ่อ ใช้เงินเป็นแสนบาทก็จริง แต่ที่ว่าผลประโยชน์ที่ได้มีมากมายมหาศาล กล่าวคือใช้เป็นแหล่งน้ำเพาะปลูกพืชพันธุ์ ธัญญาหารได้ตลอดปี และถ้าปรับปรุงให้มีการเลี้ยงปลาเข้าไปด้วยก็จะได้เป็น อาหาร โปรตีนประจำตำบล อาหารที่เลี้ยงปลาอาจจะใช้พวกมูลสัตว์ตากแห้ง กากมะพร้าวแห้ง กากถั่วและเศษผัก เศษหญ้า ก็เหมาะสมเพราะอาหารเหล่านี้จะทำให้เกิดจุลชีพในน้ำอันเป็นอาหารปลาอย่างดี บ่อปลาที่วางหากจะทำเป็นบ่อสาธารณะอาจจะใช้เงินผันแต่ความจริงอาจจะไม่ต้องรอนเงินผันก็ได้โดยเจ้าของไร่นา ๔-๕ รายที่อยู่ติด ๆ กัน แบ่งที่กันขุดทำบ่อลงทุนลงแรงร่วมกัน ขนาดของบ่อที่ขุดอาจจะทำให้เล็กหน่อยตามกำลังงบประมาณที่ช่วยกันร่วมหุ้น บ่อออกชนิดหนึ่งทีพอจะทำได้เป็นส่วนตัวคือทำบ่อขีเมนตไว้ใช้เองซึ่งต้องอาศัยทุนบ้างพอสมควร ถ้าหลวงช่วยครั้งราษฎรช่วยครั้ง และช่วยกันออกแรงทำก็เห็นจะทำได้ไม่ยากนักสำหรับในแหล่งที่อยู่ในเขตชลประทาน เกษตรกรอาจจะร่วมมือกันในเรื่องทำคลองซอยเป็นทางผ่านให้น้ำไหลเข้าไร่นา

๒. คอกปุ๋ยหมักขนาดครอบครัว ชาวนาชาวไร่ที่เลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ หมู วัว ควาย หากนำมูลสัตว์เบยกมาหมักกับเศษหญ้าเศษฟาง หรือเศษใบไม้อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเทมูลเบยกลงใน

คอกปุ๋ยสลับกับเศษหญ้าที่สับเป็นชิ้นเล็ก ๆ คอกปุ๋ยหมักควรมีขนาด กว้าง x ยาว x สูง ประมาณ ๑.๒ x ๓ x ๑ ลูกบาศก์เมตร คอกปุ๋ยหมักควรอยู่บนที่ดอนน้ำไม่ท่วม ขณะหมักให้หมั่นพรมน้ำพอชื้นๆ หมักได้ประมาณ ๑ เดือนจึงตักเอาส่วนล่างขึ้นข้างบน และเอาส่วนบนลงข้างล่างในวันหมักที่ ๓๐, ๔๕ และ ๖๐ ของการหมัก จึงจะได้ปุ๋ยหมักที่หมักได้ที่ ซึ่งจะประกอบด้วยธาตุอาหาร เอ็น-พี-เค ๐.๒-๐.๔-๐.๓ ปุ๋ยหมักเป็น ปุ๋ยที่สมดุลสมบัติพิเศษที่ไม่มีในปุ๋ยวิทยาศาสตร์ คือปรับปรุงเนื้อดิน และเก็บสะสมธาตุอาหารอื่น ๆ ไว้ในดินได้ยาวนานมาก การใช้ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยวิทยาศาสตร์จะทำให้ดินดีที่สุด การจัดทำคอกปุ๋ยหมักมีเกษตรกรสมควรจัดทำขึ้นในทุก ๆ ครอบครัวยุคจะช่วยประหยัดรายจ่ายค่าปุ๋ยวิทยาศาสตร์ได้มาก ถ้ามหาหลาย ๆ คอกยิ่งดี ในหมู่บ้านที่ยังไม่มีใครเริ่มควรที่ผู้ใหญ่บ้าน พัฒนาการ หรือเกษตรอำเภอไปเริ่มทำสาริตให้เกษตรกรดู ส่วนในหมู่บ้านที่มีการทำอยู่ก่อนแล้ว เกษตรกรควรทำตามให้เป็นของประจำครอบครัว

๓. โรงทำอาหารสัตว์ประจำหมู่บ้าน การปรับปรุงการเติบโตของสัตว์ เลี้ยงมีทางทำได้ทางหนึ่งคือ ในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพอาหารสัตว์ สัตว์ที่ได้อาหารที่มีธาตุอาหารโปรตีน วิตามิน พลังงาน และเกลือแร่ครบบริบูรณ์ จะทำให้สัตว์สมบูรณ์แข็งแรงไม่เจ็บป่วยง่าย นอกจากนี้จะออกไข่ให้ลูกตกขนตามไปด้วย

วิธีการทำโรงอาหารสัตว์นั้น ไม่ยากอะไรนัก ในขั้นแรกต้องใช้ทุนในการซื้อหัวอาหารจากบริษัทเอกชนมาผสมกับรำปลายข้าว หรือพืชผลบางอย่างที่มีในหมู่บ้าน อาทิ ข้าวโพดแห้ง กระถินแห้ง กากถั่วแห้ง กากมะพร้าวแห้ง เป็นต้น การผสมอาหารสัตว์ต้องถือหลักประหยัด และเพียงพอแก่ความต้องการของสัตว์แต่ละชนิด ส่วนผสมต้องคิดคำนวณจากองค์ประกอบในหัวอาหาร และนำสูตรอาหารสัตว์ของกรมปศุสัตว์ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มาดัดแปลง แต่อันที่จริงสำหรับใช้ในหมู่บ้าน อาจจะไม่ต้องมาไกลถึงขั้นนี้ เพียงแต่มีการใช้หัวอาหารผสมบ้าง ก็จะเห็นการเติบโตของสัตว์เลี้ยงดีขึ้นกว่าเดิมอย่างชัดเจน ถ้าโรกักคั้นด้วยเพราะย่นเวลาการเลี้ยงได้มาก ไม่ต้องเปลืองอาหาร

การทำโรงอาหารสัตว์ควรเริ่มในหมู่บ้านที่มีการเลี้ยงสัตว์จำนวนมาก ชนิดใดชนิดหนึ่งก่อน และทำการผลิตอาหารสัตว์ชนิดนั้นโดยเฉพาะ บ้านที่เลี้ยงสัตว์ในหมู่บ้านนั้น ๆ สมควรมีโรงทำอาหารสัตว์เพิ่มเป็นธุรกิจของตนอีกด้วย ผู้เขียนเชื่อว่ารายที่เลี้ยงสัตว์อย่างถูกวิธีจะผลิตอาหารผสมดังกล่าวนี้ได้คุณภาพดีพอควร และแม้ว่าจะเป็นอาหารที่มีธาตุอาหารไม่ครบถ้วนเหมือนอาหารสำเร็จของบริษัทเอกชน หรือสูตรอาหารสัตว์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่จะเป็นอาหารที่ดีกว่าอาหารที่สัตว์ได้รับกันทุก ๆ วันนั้น อันจะทำให้สัตว์หลายร้อยหลายพันตัวของแต่ละหมู่บ้านเติบโตผลิตผลสูงขึ้นโดยผู้เลี้ยงประหยัดเงิน และประหยัด

เวลาเมื่อประมวลคิดทั้งตำบลอำเภอ จังหวัด และ
ทั่วประเทศกิจการเลี้ยงสัตว์น่าจะดีขึ้นตามไปด้วย

๔. **ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ประจำตำบล** เมื่อม
การกำหนดที่ว่างเปล่าหรือที่สวนสาธารณะที่ไม่ได้ใช้
ประโยชน์ เป็นเขตทุ่งเลี้ยงสัตว์ก็สมควรจัดทำเป็นทุ่ง
เลี้ยงสัตว์ถาวร โดยนำพันธุ์หญ้าขนและถั่วบางชนิด
เช่นถั่วลายมาปลูกขยายพันธุ์ ใช้ลวดหนามแบ่งแปลง
ซอยเล็ก เพื่อให้สัตว์เวียนกินมกตลอดปี คณะกรรม
การพัฒนาหมู่บ้านและคณะกรรมการพัฒนาตำบลของ

กรมการพัฒนามหาชนควรเป็นผู้ริเริ่มทำทุ่งหญ้า ส่วน
ทางด้านเทคนิควิชาการอยู่ในความดูแลของปศุสัตว์
อำเภอป่าไม้อำเภอและเกษตรอำเภอ หากมีทุ่งหญ้า
เลี้ยงสัตว์ที่ได้รับการบำรุงพันธุ์ เชื่อแน่ว่าวัวควายจะ
เพิ่มน้ำหนักตัว เพราะได้หญ้าอย่างน้อยอีกตัวละ
๓๐-๔๐ กิโลกรัมต่อปี

๕. **โปรแกรมการผลิต** โปรแกรมการผลิต
หมายถึงกำหนดการปลูกพืชผล และเลี้ยงสัตว์ ตาม
ความเหมาะสมกับฤดูกาล ปริมาณฝน การขยายพันธุ์

ของศัตรูพืชและสัตว์ โดยคำนึงถึงราคาจำหน่ายผลิต
ผลของเกษตรกรเป็นเกณฑ์ด้วย

การจัดทำโปรแกรมการผลิตของภาค สมควร
อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานวิจัยเกษตรภาค
โดยความร่วมมือกับกองเศรษฐกิจการเกษตร(กระทรวง
เกษตร) และกองระดับราคาและสถิติ (กรมพาณิชย์
สัมพันธ์ กระทรวงพาณิชย์) ส่วนโปรแกรมการผลิต
ของแต่ละจังหวัด แต่ละอำเภอ อยู่ในความรับผิดชอบ
ของเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ ตามลำดับเฉพาะ
รายตำบลและแต่ละท้องถื่นหรือหมู่บ้านกลุ่มเกษตร
กรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องสมควรเข้ามามีบทบาทใน
การกำหนดการผลิตให้แก่สมาชิกของตน ไม่ให้
มีการผลิตซ้ำซ้อนเกินความต้องการของตลาดซึ่งจะ
ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของพื้นที่การเพาะปลูกและ
ฤดูกาลเพาะปลูก หลังการทำนาคำบลหนึ่งอาจส่งเสริม
ให้ปลูกถั่วเขียวในขณะที่อีกตำบลหนึ่งส่งเสริมให้ปลูก
ถั่วลิสง เป็นต้น โปรแกรมการผลิตควรหมุนเวียนสู่
ประชาชนก่อนฤดูกาลเพาะปลูกโดยทางวิทยุ - ใบบลิว
หรือผ่านทางสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร เกษตรตำบล
หรือเกษตรหมู่บ้าน แล้วแต่กรณี

๖. การจัดรายการวิทยุประจำถิ่น วิทยุ
ประจำถิ่นนับว่ามีบทบาทในการสื่อความคิดให้ประชาชน
อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ การจัดรายการควรเน้นใน
วิชาการผลิตและราคาตลาดของผลิตผลให้มากขึ้นรวม
ทั้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวในวงการ จะช่วยให้เกษตรกร
ทันตัว เอาใจใส่กว่าที่เป็นอยู่ เพราะมีความรู้สึก

รัฐบาลสนับสนุนการเกษตรจริงจัง การจัดรายการวิทยุ
ควรจะทำต่อเนื่องและถือเป็นงานหลักของสำนักงาน
วิจัยเกษตรภาค เกษตรจังหวัด โดยความสนับสนุน
จากกองเกษตรสัมพันธ์ สำนักปลัดกระทรวงเกษตร ฯ
ตัวเกษตรกรเองก็ต้องหมั่นสนใจติดตามรายการโดย
ตลอด ผู้จัดรายการก็ต้องจัดรายการให้เป็นประโยชน์
แก่เกษตรกรให้มากขึ้น เกษตรกรก็ต้องพยายามฟัง
และนำไปใช้ประโยชน์ให้ได้

๗. ตลาดนัดเกษตรประจำอำเภอ การมี
ตลาดนัดเกษตรประจำอำเภอจะเป็นแรงผลักดันให้
เกษตรกรจำหน่าย ผลิตผลในราคาสูงขึ้น เพราะผู้ผลิต
และผู้ซื้อมาพบกันโดยตรงไม่ต้องผ่านคนกลาง หากมี
ตลาดนัดเกษตรประจำอำเภอเพียงเดือนละครั้งเพิ่มจาก
การมีตลาดปกติ จะทำให้เกษตรกรในชนบทหายใจ
ได้ทั่วท้องยิ่งขึ้น ราชการก็จะได้แหล่งเข้าถึงประชาชน
ได้ง่ายขึ้น จะจัดประกวดพันธุ์ พืชพันธุ์ สัตว์ หรือ
จำหน่ายลูกสัตว์พันธุ์ คึกคักมาที่ตลาดนัดได้ ตลาดนัด
สมควรเป็นหน้าทรวงเริ่มของทางอำเภอ สุขาภิบาล และ
พัฒนาการอำเภอร่วมกัน

ผู้เขียนประมวลข้อคิดเห็นนี้มาเพื่อให้ทุก ๆ
ฝ่ายประสานงานกัน เพราะเห็นว่าจะเกิดประโยชน์
ทางตรงกับเกษตรกรในชนบทไม่มากนักน้อย อันจะเป็น
แนวทางการเพิ่มผลผลิตส่วนใหญ่ในประเทศโดยช่วย
ให้เกษตรกรช่วยตัวเองได้ต่อไป ไม่ต้องขมขมูกผู้
หายใจในอนาคต มิได้มีเจตนาเป็นอย่างอื่น บกพร่อง
ประการใดผู้เขียนขอน้อมรับผิดผู้เดียว ●

การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤตินิชอบในวงราชการ

อมร รัชศาสตร์

ทุกท่านทราบกันดีอยู่แล้วว่า ความเสื่อมโทรมของบ้านเมือง หรือความเจริญที่ค่อนข้างล่าช้าไม่ สมคึกคัก ไม่เป็นธรรมอยู่ในบ้าน เมืองของเรา ในเวลานี้เป็นผลจาก การกระทำของข้าราชการ และ ประชาชนบางคนเป็นส่วนมาก แม้ รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยจะยืนยันอยู่ เสมอว่าป้องกัน และปราบปราม การทุจริต และการประพฤตินิ ชอบต่างๆ ของข้าราชการอย่าง เด็ดขาด แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามี รัฐบาลใดได้ทำให้สำเร็จ หรือ แม้แต่จะลงมือทำให้เป็นขั้นอัน ได้สักรัฐบาลเดียว ในขณะเดียวกันบ้านเมืองก็ทรุดโทรมลงทุกวัน

บทความนี้จะกล่าวถึงลักษณะ ของการทุจริตและความประพฤตินิ

ชอบต่างๆ มาตรการที่ควร จะนำมา ใช้ในการปราบปราม บังคับปราม และป้องกันการกระทำดังกล่าวโดย สังเขปและหวังว่าจะเป็นประโยชน์ ต่อรัฐบาล ที่ยืนยันว่ามีนโยบายจะ

การที่ท่านประพฤตินิปฏิบัติตน ได้ดีหรือเลวกว่ามาตรฐานนั้น ท่าน เองย่อมรู้ดีอยู่แล้ว และหากท่าน ไม่พอใจในผลประโยชน์ตอบแทน ที่ทางราชการจัดให้ก็ไม่มีใครบังคับ ช่มชู้ให้ท่านผันใจรับราชการต่อไป

ปราบปรามการทุจริต อย่างจริงจัง ยิ่งกว่ารัฐบาลชุดก่อน และต่อ ประชาชนที่หวังจะเห็นข้าราชการ มือสะอาด บริสุทธ์ผุดผ่อง จะ ได้ช่วยกันคิดอ่านสอดส่องดูความ สกปรก และช่วยกันสะสางชะ ล้างเสียก่อนที่จะสายเกินไป

ก. ลักษณะของการทุจริต และประพฤตินิชอบ

คนจำนวน ไม่น้อยเข้าใจว่า ข้าราชการที่ไม่ดีได้แก่ข้าราชการ ที่โกงกิน กดขี่ รัศไถ ประชาชน คิดว่าการกระทำเช่นนี้คือการคอร์รัปชั่น แท้ที่จริงแล้วคำว่าคอร์รัปชั่น เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง หมายความว่ารวมถึงการกระทำ ใดๆ ที่หย่อนยานหรือสร้างความ เสื่อมโทรมในประการต่างๆ ที่ ทำให้มาตรฐานที่ตั้งไว้ต้องถด ถอยลง ไม่ถึงระดับที่ต้องการ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายของ ระบบราชการที่มีไว้เพื่อรับใช้ประ ชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและนำ บ้านเมืองไปสู่ความเจริญในทุก ทางแล้วจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกัน

กล่าวคือจะต้องตีความหมายของ คำว่าการทุจริต ประพฤติมิชอบ ซึ่งรวมถึงความหย่อนยานต่างๆ ที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มที่ด้วย เทียบเท่ากับคำว่า Corruption

หลายท่านคงจำได้ว่า ในขณะที่ท่านจะเริ่มรับราชการนั้น ทุกท่านได้ผ่านการสอบการทดลองปฏิบัติราชการมาแล้ว และในการสอบ การทดลองนั้น ท่านก็ทราบดีอยู่แล้วว่าประชาชนทางราชการคาดหวังจะให้ท่านทำตนอย่างไร และท่านก็คงจะได้คำตอบหรือให้คำมั่นสัญญาแก่ผู้สอบคือตัวแทนของทางราชการแล้วว่าท่านเต็มใจจะประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานที่ได้วางไว้นั้น รวมทั้งรับทราบแล้วว่าท่านจะทำราชการในสภาพอย่างไร ในอัตราเงินเดือนค่าตอบแทน และผลประโยชน์ต่างๆ อย่างไร ดังนั้นการที่ท่านประพฤติปฏิบัติตนได้ดี หรือเลวกว่ามาตรฐานนั้น ท่านเองย่อมรู้ดีอยู่แก่ใจ และหากท่านไม่พอใจในผลประโยชน์ตอบแทนที่ทางราชการจัดให้ก็ไม่มีการบังคับข่มขืนให้ท่านฝืนใจรับ

ราชการต่อไป ดังนั้นการกระทำต่างๆ ของข้าราชการจะดีก็ตามจะชั่วก็ตาม ตัวผู้รับเองจะปฏิเสธผลที่ตามมาไม่ได้

ในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่าการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการนั้นมีลักษณะความรุนแรงต่างกันหลายระดับ หลายประเภท ตั้งแต่การประพฤติชั่วอย่างอ่อนๆ ไปถึงขั้นร้ายแรง ดังนี้

๑. สมรรถภาพหย่อนยานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

ข้าราชการประเภทนี้แม้จะ

ไม่ถึงกับกระทำผิดชั่วร้าย แต่ก็เป็นตัวถ่วงความเจริญของบ้านเมือง ไม่สามารถปฏิบัติงานให้ไต่ระดับมาตรฐานที่ตั้งไว้ นับว่ามีส่วนทำให้ประเทศชาติทุจริตโหม (Corrupt) หรือที่เรียกกันว่าเจริญลง สมควรแก้ไขตนเอง มิฉะนั้นก็ควรถูกพิจารณาลงโทษไปตามลำดับ

สาเหตุของความหย่อนยานดังกล่าว ที่พบเห็นอยู่เสมอ มีหลายประการ คือ

๑) ร่างกายอ่อนแอทุพพลภาพ ทำให้ทำงานไม่ได้เต็มที่ ถ้า

ความอ่อนแอทุพพลภาพเป็นผลมาจาก การทำราชการมาก่อน ก็น่าเห็นใจและจะต้องจัดมาตรการช่วยเหลือ แต่ถ้าเป็นผลจากการกระทำของตนเองก็ควรพิจารณาลงโทษให้พินหน้ำที่ราชการไป (การที่จะให้บุคคลอ่อนแอทำงานไม่ได้พินจากตำแหน่งหน้าที่ จะถือว่าเป็นการลงโทษหรือไม่ น่าจะพิจารณาดูในทางตรงกันข้าม การที่จะให้ประชาชนแบกภาระของข้าราชการประเภทนี้ไว้ น่าถือว่าเป็น การลงโทษประชาชนอย่างแน่นอน)

๒) ติดสุราหรือยาเสพติด เรือรัง ข้าราชการประเภทนี้มามากมายหลายสิบเปอร์เซ็นต์โดยเฉพาะในราชการส่วนภูมิภาค น่าเสียดายกำลังความรู้สติปัญญา ทำลายโอกาสที่จะทำความเจริญให้แก่ตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ

๓) ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ เห็นแก่ความสนุกสนานเที่ยวเล่นกิน หลงใหลในอบายมุขต่าง ๆ รวมถึงเล่นกีฬาที่ล้างผลาญเงินและเวลาด้วย ทำให้ไม่สามารถอุทิศตนแก่ราชการได้เท่าที่ควร

๔) บั่นทอนกำลังใจของตนเอง ได้แก่พวกที่น้อยเนื้อต่ำใจ คิดว่าถูกผู้บังคับบัญชาคอยจ้องจะเอาผิด หรือถูกกลั่นแกล้ง ถูกลงโทษถูกย้ายไปที่กันดาร ไม่ได้รับการพิจารณาบำเหน็จความชอบไม่ได้ ๒ ชั้น ไม่ได้เลื่อนชั้นเลื่อนตำแหน่ง จึงทำงานอย่างซังกะตาย เฉื่อยชา ฯลฯ จริงอยู่ข้าราชการบางคนอาจถูกกลั่นแกล้งจริง แต่บางคนก็อาจจะเป็นเพราะพิจารณาตนเองสูงเกินไปหรือที่จริงคนอื่นเขาดีกว่า อย่างไรก็ตาม เมื่อได้รับมอบหมายตำแหน่งใหม่ งานใหม่แล้วก็ควรจะคำนึงถึงประชาชนและทางราชการบ้าง *ไม่ควรเอาความท้อใจส่วนตัว (ซึ่งก็คงจะต้องมีอยู่บ้างเป็นธรรมดา) มาบั่นทอนราชการ ควรตั้งใจ ทำบุญกรรมดีตัดขาดไปเสียช่วงหนึ่ง ถือเป็นศรัทธาของชีวิต และเริ่มต้นทำความดีแก่ชาติ และประชาชนต่อไปดีกว่า* มิฉะนั้นก็คงจะต้องเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องติดตามลงโทษ หรือจัดให้พินราชการไป ในที่สุดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน

๕) ไม่ชวนขยายหาความรู้ไม่ปรับปรุงงานในหน้าที่ของตน โดยที่ความรู้ความเจริญของโลกก้าวหน้าไปทุกวัน และตัวข้าราชการเองก็ห่างโรงเรียน ห่างความรู้คงเดิมไปทุกวัน ในขณะที่มีตำแหน่งหน้าที่เงินเดือนสูงชันทุกปี ดังนั้น ช่องว่างระหว่างความรู้ความสามารถเดิม กับความรู้ความรับผิดชอบใหม่ยิ่งห่างออกไป ถ้าไม่ชวนขยายหาความรู้เพิ่มเติม ไม่คิดอ่านปรับปรุงงาน ในหน้าที่ของตน ของหน่วยงานก็จะมีผลให้ราชการทรุดโทรมลงเช่นกัน

๒. *มีหน้าที่หัดคิดเป็นเจ้านาย อยู่เหนือประชาชน* บัจจุบันนี้ประชาชนมีความรู้สึกตนตัวกันมาก และชอบธรรมที่จะคิดว่าบ้านเมืองเป็นของชาวไทยทุกคนและราชการมีไว้เพื่อบริการประชาชน ดังนั้น ข้าราชการก็ควรรับใช้ประชาชน และเป็นผู้ชักนำบ้านเมืองไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ถึงอย่างนั้นก็ มีข้าราชการจำนวนมากทั้ง ในชั้นสูงและชั้นผู้น้อย ที่คิดว่าข้าราชการเป็นนายอยู่เหนือประชาชนเป็นคนละชั้นชั้น อย่างที่ถูกเรียกว่าชั้น

ขุนศึก ศักดินา มักถูกลงโทษหนัก
เหยียดหยามประชาชนในทางพฤ
ติกรรมต่างๆ อย่างน้อยก็คิดอยู่ใน
ใจไม่มีความเชื่อมั่นในความเสมอ
ภาคของมนุษย์ทำให้เกิดพฤติกรรม
ที่อย่างน้อยก็แสดงออก ในรูปของ
การแต่งตั้ง การอยู่กิน การจับจ่าย
ใช้สอย ในทางที่แสดงความห
รพุ่มเฟ้อ โอ้อ้อ ประทศ
ประชันกัน ว่าใครมีทำงานใหม่
มีรถราชการราคาแพงกว่ากัน พฤ
ติกรรมเหล่านี้ ถ้าเป็นการแสดง
ออกภายในกลุ่มย่อย ในแง่ของ
การใช้เสรีภาพส่วนตัวแล้วก็ไม่ถึง
กับเสีย หายต่อภาพพจน์ของทาง
ราชการ แม้จะแสดงถึงความไม่
จริงใจต่อประชาชนก็ตาม ก็ยังไม่
ร้ายแรงเท่ากับการแสดงออกต่อ
ประชาชนทั่วไปโดยเปิดเผยอยาก
อวดความภาคภูมิใจโอ้อวด แสดง
วาสนา บารมี ฯลฯ พฤติกรรม
เหล่านี้ไม่เกิดผลดีต่อภาพพจน์ของ
ราชการในทัศนะของประชาชน จัด
เป็นการประพฤติชั่วประเภทหนึ่ง
และเป็น ความ ผิด ตาม กฎ หมาย
ระเบียบข้าราชการพลเรือนอยู่แล้ว

ในฐานะที่ข้าราชการเป็นคน

ของประชาชนทราบได้ที่ฐานะทาง
เศรษฐกิจของบ้านเมืองยังยากจน
ลำบากอยู่ ตรานั้น ควรที่
ข้าราชการจะช่วยกันประหยัด ประ
พฤติคนให้พอเหมาะกะฐานะของ
ผู้รับพระราชทานเงินเดือนที่ได้มา
จากภาษีอากรของราษฎรที่ส่วนมาก
ยังยากจนอยู่ ข้อสำคัญก็คือควร

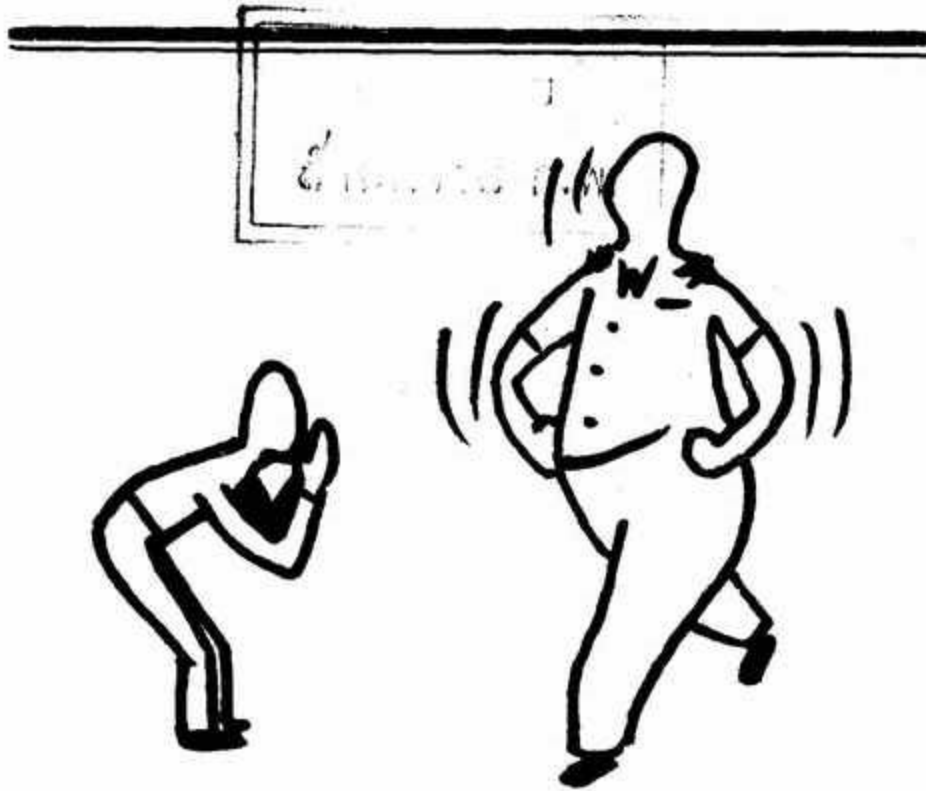
มีข้าราชการจำนวนมากที่คิด
ว่าเป็นนายเหนือประชาชน เป็น
คนละชั้นกับประชาชน อย่าง
ที่ถูกเรียกว่า ชั้นขุนศึก ศักดินา
มักถูกลงเหยียดหยามประชาชนใน
ทางพฤติกรรมต่างๆ

สำนึกว่าตนเองและครอบครัวคือ
คนไทยเหมือนกับคนอื่น ๆ การมี
ตำแหน่งหน้าที่และเครื่องอำนวยความสะดวก
ความสะดวกนั้นก็มิใช่เพื่อช่วย
ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการ
ให้ดีขึ้นเท่านั้น หากได้มิใช่เพื่อ
ให้อ้ออ้อเหนือประชาชนไม่

ผู้เขียนเห็นว่าข้าราชการที่
ตนอยู่เหนือประชาชน ไม่มีความ
จริงใจในการรับใช้ประชาชนนี้ มี

ความชั่วร้ายสูงกว่าพวกแรกเสียอีก
เพราะเป็นผู้บ่อนทำลายภาพพจน์
ของทางราชการ ทำให้ประชาชน
เกลียดชังและรู้สึกต่ำต้อย อันเป็น
การทำลายประชาธิปไตยอีกต่อหนึ่ง
ควรมีความผิดเท่ากับไม่เคารพและ
เลื่อมใสในการปกครองระบอบรัฐ
ธรรมนูญ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎ
หมายระเบียบข้าราชการพลเรือน
แล้ว

๓. ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่
มีผลประโยชน์พิเศษ ตั้งหน้า
แต่จะทำงานที่เกิดผลประโยชน์
เป็นหลัก จัดอยู่ในประเภทก
พร่องต่อหน้าที่ เพราะแม้จะไม่ได้
กระทำการทุจริตใดโดยตรง แต่
ก็ละเลยไม่ปฏิบัติงานในส่วนที่เป็น
หน้าที่หลัก สนใจแต่หน้าที่ที่มผล
ประโยชน์มาเข้าพกเข้าห่อ เช่น
งานสอนประจำไม่ตั้งใจทำ ชอบ
งานสอนพิเศษ งานประจำไม่ทำ
ให้เสร็จสิ้น ถ่วงไว้ทำนอกเวลา
หรือขอค่าล่วงเวลา ไม่ตั้งใจปราบ
ปรามโจรผู้ร้าย หรือผู้ก่อการร้าย
ให้หมดสิ้น มิฉะนั้นท้องที่นั้นจะ
กลายเป็นเขตปลอดภัย จะถูก
จับกุมเห็นจ เบียดเบียนคนนั้น

ร้ายว่าเดิมมีบะก็ร้าย ก็คน ถ้า
ถ้าพึ่งรักษาสถานการณ์ไม่ให้เลวลง
ก็ถือว่าเสมอตัว ถ้าปรัมปรัมลง
ได้ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ก็ควรมีความ
ชกบ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ หรือคิดจาก
แง่ค่าใช้จ่ายกับผลสำเร็จของงาน
(Costeffectiveness) ก็จะมีสูง
สมรรถภาพ และความตั้งใจของ
ข้าราชการได้

๔. ไม่ตั้งใจบริการแก่ประชา ชนผู้สุจริตเพื่อหวังสินบนสินน้ำ

ใจ ในกรณีที่ทางราชการมีหน้าที่
จะต้องบริการแก่ประชาชนผู้สุจริต
แต่ปรากฏว่าข้าราชการที่ทำหน้าที่
นั้น ไม่ได้ตั้งใจจะอำนวยความสะดวกให้
เสร็จสิ้นไปในเวลาอันสมควร และ
ด้วยทำที่เป็นมิตรต่อประชาชน
เพราะหวังจะได้รับเงิน หรือสิ่ง
ของเป็นสินน้ำใจ เป็นค่าน้ำร้อน
น้ำชา ค่าหล้อลั่น จะโดยตรงหรือ
โดยอ้อม (มีหน้าม้าเจ้าประจำคอย
ช่วยดำเนินการให้) ต้องถือว่าเป็น
ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
ฐานกระทำการ หรือละเว้นกระทำ
การโดยทุจริต ที่มีกำหนดไว้แล้ว
ในประมวลกฎหมายอาญาหลาย
มาตราด้วยกัน

และผลประโยชน์พิเศษ ไม่ตั้งใจ
จับผู้ร้ายที่กระทำผิดต่อคนธรรมดา
แค่สนใจจับคดีเซ็กเด็งเซ็กปลอม
คดีวัวควาย แทรกเตอร์ รถยนต์
หาย เพราะมีทางได้ค่าตอบแทนจาก
เจ้าของทรัพย์สิน ไม่สนใจจับกุมสืบ
สวน ผู้กระทำผิดต่างๆ ประเภท
ที่ไม่มีสินบนของทางราชการ ฯลฯ

ผู้เขียนคิดว่าเราจะต้องจำแนก
การกระทำเช่นนั้นเป็นประเภทบก
พร่องต่อหน้าที่ เพราะไม่ตั้งใจทำ
งานโดยเที่ยงธรรม ทัวถึงสม่ำเสมอ
ทำเฉพาะที่จะได้ผลประโยชน์ ถ้า
เป็นแบบนี้เราจะหันกลับไปใช้ระบบ

นายอากรให้เขาประมูลรับเหมาไป
ทำบริการให้รัฐบาลดีกว่า จะได้ไม่
ต้องเปลืองเงินเดือน ค่าแห่ง รวม
ไปถึงบำเหน็จบำนาญ ที่จะตามมา
เป็นภาระของประชาชน

บางท่านอาจจะคิดว่าเป็นการ
ยากที่จะซัดลงไปว่า ข้าราชการ
คนไหน ทำงานในหน้าที่บกพร่อง
เพราะสนใจทำงานที่มีรายได้ก็นำ
จะเห็นด้วยในบางกรณี แต่ส่วน
มากแล้วจะสามารถตั้งเกณฑ์ไว้
พิจารณาได้เช่น สัดส่วนของงาน
มีอยู่อย่างไรบ้าง แต่ได้ทำสำเร็จ
ไปด้านใดมากกว่ากัน หรือคิดจาก
เปอร์เซ็นต์ของโจรผู้ร้ายผู้ก่อการ

กรณีเมื่อคุณผู้เขียนอาจจะ
เถียงว่าอำนาจความสะดวกแก่ประ
ชาชนแล้วเขาให้เงิน หรือสิ่งของ
เป็นสินน้ำใจนั้น น่าจะเป็นการให้
โดยเสน่หา ไม่เป็นความผิด แต่
แท้จริงแล้วเป็นความผิด เพราะข้า
ราชการได้รับเงินเดือน และผล
ประโยชน์จากทางราชการ (คือเงิน
ของประชาชน) มาแล้ว รัฐจึงต้อง
จัดบริการให้ซึ่ง ในบางกรณีก็ไม่
เรียกเก็บค่าธรรมเนียมอีก บาง
กรณีก็มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม
ซึ่งเท่ากับรัฐไว้วางมาตรการไว้
แล้วว่าส่วนใดประชาชนต้องเสีย
เพิ่ม สิ่งใดไม่ต้องเสีย การรับ
ผลประโยชน์ใดๆ จึงมีค่าเท่ากับ
ทำให้ประชาชนต้องเสียค่าบริการ
ไม่เท่ากัน นอกจากนี้จะพิสูจน์
ได้หรือไม่ว่า ข้าราชการจะบริการ
แก่ทุกคนโดยเสมอหน้ากัน ไม่ใช่
บริการผู้จ่ายพิเศษมากกว่าผู้ไม่จ่าย

อนึ่ง การรับสินน้ำใจนั้น
ในแง่การประชาสัมพันธ์ การผูก
มิตรกับประชาชน หรือเป็นการ
กระทำในลักษณะรักษาประเพณี
และศีลธรรมอันดีของประชาชนก็
อาจจะทำได้เช่นพิธีสงกรานต์มีการ

รดน้ำดำหัวข้าราชการผู้ใหญ่ หรือ
การแต่งงาน งานศพ ฯลฯ อย่าง
ไรก็ต้องกำหนดมาตรฐานไว้ เช่น
กำหนดให้รับของขวัญ ของกำนัล
มีค่าไม่เกิน ๑๐๐ บาท ได้ หรือ
ของที่จะใช้บริโภคได้หมดในวัน
เดียว นอกจากนี้อาจกำหนดให้มี
การจตรายการของขวัญเหล่านั้นเพื่อ
ใช้ประเมินภาวอาการประจำหรือ

หลักการในเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับว่า
ข้าราชการได้ตั้งใจกระทำโดยสุจริต
หรือไม่ ถ้ากระทำโดยสุจริต เพื่อ
ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีและ
ขนบธรรมเนียมประเพณีแล้ว ก็
ต้องทำได้โดยทำอย่างเปิดเผย สิ่ง
ใดที่ตนรับไว้ใจเองก็ต้องถือว่าเป็น
รายได้เสียภาษีไป มิฉะนั้นก็มอบ
ให้เป็นสมบัติส่วนกลางต่อไป หลัก

ถ้าเป็นของขวัญของกำนัลสืบเนื่อง
จากตำแหน่งหน้าที่ที่ดำรงอยู่ก็ให้
เก็บไว้ใช้ร่วมกันในสำนักงาน หรือ
มอบให้หน่วยราชการ ที่ควรจะต้อง
ขึ้นเพื่อเก็บรักษาของขวัญ และ
เพื่อจำหน่ายหาเงินเข้ารัฐต่อไป

พิจารณาในเรื่องนี้คือการที่ต้องคิด
ว่าถ้าตนไม่ได้อยู่ในตำแหน่งหน้าที่
อย่างนั้นตนจะมีโอกาสได้รับของ
กำนัลอย่างนั้นหรือไม่

๕. ให้หรือรับสินบนสินน้ำใจ

จากข้าราชการด้วยกันเองเพื่อ
 สร้างความสัมพันธ์พิเศษต่างกับ
 ๒๕๖ คน ข้าราชการจำนวนมากมีความ
 เชื่อว่าจะทำราชการให้เจริญก้าวหน้า
 ให้ได้อยู่ในตำแหน่งดี ได้เงินเดือน
 เดือนกรณีพิเศษ ให้ได้อยู่ในที่ที่จะ
 ได้มีโอกาสหารายได้พิเศษ ฯลฯ
 นั้นจะต้อง "เข้าหา" ผู้บังคับบัญชา
 หรือคุณนายที่บ้าน การกระทำเช่น
 ๒๕๖๗ นั้นเป็นความผิดทางฝ่ายผู้ให้และผู้
 ผู้รับอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ เพราะ
 ข้าราชการต่างก็มีรายได้จากรัฐบาล
 อยู่แล้ว และข้าราชการต้องปฏิบัติ
 งานเพื่อประโยชน์ของราชการ
 (คือประชาชน) ไม่ใช่เพื่อประ
 โยชน์ของตนเองหรือพรรคพวก
 จริงอยู่การเล่นลศปลดข้าย ย่อม
 มีลักษณะของการใช้ดุลพินิจอยู่ด้วย
 จะให้เป็นพอใจของทุกฝ่ายย่อม
 เป็นไปไม่ได้ แต่อย่างน้อยก็ต้อง
 ให้เป็นธรรมและเสมอหน้าแก่เพื่อน
 ๒๕๖๘ ราชการอื่น ซึ่งไม่มีโอกาส
 "เข้าหา" "เข้าถึง" หรือเป็นผู้
 ๒๕๖๙ ที่ตั้งใจจะทำราชการโดยไม่คิดจะ
 "เข้าหา" ผู้บังคับบัญชา

ในกรณีเช่นนี้ฝ่ายผู้ให้ พึง

ได้รับ โทษฐานติดสินบนเจ้าพนักงาน
 งานในทุกกรณีไม่ว่าผู้รับจะเป็นเจ้า
 พนักงานตามกฎหมายหรือไม่ตรา
 ๒๕๖๐ ๒๕๖๑ ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๖ ๒๕๖๗ ๒๕๖๘ ๒๕๖๙
 ๒๕๗๐ ๒๕๗๑ ๒๕๗๒ ๒๕๗๓ ๒๕๗๔ ๒๕๗๕ ๒๕๗๖ ๒๕๗๗ ๒๕๗๘ ๒๕๗๙
 ๒๕๘๐ ๒๕๘๑ ๒๕๘๒ ๒๕๘๓ ๒๕๘๔ ๒๕๘๕ ๒๕๘๖ ๒๕๘๗ ๒๕๘๘ ๒๕๘๙
 ๒๕๙๐ ๒๕๙๑ ๒๕๙๒ ๒๕๙๓ ๒๕๙๔ ๒๕๙๕ ๒๕๙๖ ๒๕๙๗ ๒๕๙๘ ๒๕๙๙

ส่วนฝ่ายผู้รับ ก็ต้องรับโทษ
 ๒๕๖๐ ๒๕๖๑ ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๖ ๒๕๖๗ ๒๕๖๘ ๒๕๖๙
 ๒๕๗๐ ๒๕๗๑ ๒๕๗๒ ๒๕๗๓ ๒๕๗๔ ๒๕๗๕ ๒๕๗๖ ๒๕๗๗ ๒๕๗๘ ๒๕๗๙
 ๒๕๘๐ ๒๕๘๑ ๒๕๘๒ ๒๕๘๓ ๒๕๘๔ ๒๕๘๕ ๒๕๘๖ ๒๕๘๗ ๒๕๘๘ ๒๕๘๙
 ๒๕๙๐ ๒๕๙๑ ๒๕๙๒ ๒๕๙๓ ๒๕๙๔ ๒๕๙๕ ๒๕๙๖ ๒๕๙๗ ๒๕๙๘ ๒๕๙๙

๖. รับสินบนจากผู้ทุจริต เพื่อ
 ให้สามารถกระทำการที่ผิดกฎหมาย
 ๒๕๖๐ ๒๕๖๑ ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๖ ๒๕๖๗ ๒๕๖๘ ๒๕๖๙
 ๒๕๗๐ ๒๕๗๑ ๒๕๗๒ ๒๕๗๓ ๒๕๗๔ ๒๕๗๕ ๒๕๗๖ ๒๕๗๗ ๒๕๗๘ ๒๕๗๙
 ๒๕๘๐ ๒๕๘๑ ๒๕๘๒ ๒๕๘๓ ๒๕๘๔ ๒๕๘๕ ๒๕๘๖ ๒๕๘๗ ๒๕๘๘ ๒๕๘๙
 ๒๕๙๐ ๒๕๙๑ ๒๕๙๒ ๒๕๙๓ ๒๕๙๔ ๒๕๙๕ ๒๕๙๖ ๒๕๙๗ ๒๕๙๘ ๒๕๙๙

๗. กระทำการบ่อนทำลาย
 เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม
 และความมั่นคงของชาติ ข้าราชการ
 ๒๕๖๐ ๒๕๖๑ ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๖ ๒๕๖๗ ๒๕๖๘ ๒๕๖๙
 ๒๕๗๐ ๒๕๗๑ ๒๕๗๒ ๒๕๗๓ ๒๕๗๔ ๒๕๗๕ ๒๕๗๖ ๒๕๗๗ ๒๕๗๘ ๒๕๗๙
 ๒๕๘๐ ๒๕๘๑ ๒๕๘๒ ๒๕๘๓ ๒๕๘๔ ๒๕๘๕ ๒๕๘๖ ๒๕๘๗ ๒๕๘๘ ๒๕๘๙
 ๒๕๙๐ ๒๕๙๑ ๒๕๙๒ ๒๕๙๓ ๒๕๙๔ ๒๕๙๕ ๒๕๙๖ ๒๕๙๗ ๒๕๙๘ ๒๕๙๙

ความผิดเหล่านี้ หลายข้อ
 ยังไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย
 ๒๕๖๐ ๒๕๖๑ ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๖ ๒๕๖๗ ๒๕๖๘ ๒๕๖๙
 ๒๕๗๐ ๒๕๗๑ ๒๕๗๒ ๒๕๗๓ ๒๕๗๔ ๒๕๗๕ ๒๕๗๖ ๒๕๗๗ ๒๕๗๘ ๒๕๗๙
 ๒๕๘๐ ๒๕๘๑ ๒๕๘๒ ๒๕๘๓ ๒๕๘๔ ๒๕๘๕ ๒๕๘๖ ๒๕๘๗ ๒๕๘๘ ๒๕๘๙
 ๒๕๙๐ ๒๕๙๑ ๒๕๙๒ ๒๕๙๓ ๒๕๙๔ ๒๕๙๕ ๒๕๙๖ ๒๕๙๗ ๒๕๙๘ ๒๕๙๙

๘. ก่อนแกลังข่มเหงรังแกผู้
 สุจริตให้ได้รับโทษแทนคน
 ทูจริต ข้อนั้นว่าเป็นการกระทำ
 ขนอุกฤษฏ์ที่สุดและปรากฏว่าขณะ
 นั้นข้าราชการจำนวน ไม่น้อยนิยม
 กระทำอยู่ กล่าวคือ เมื่อมีการ
 กระทำผิดเกิดขึ้นในคดี เจ้าหน้าที่
 ประเภทนั้นจะรีบไปดำเนินการจับ
 กุมประชาชนที่ตนรู้อยู่แล้วว่าเป็น
 ผู้สุจริต (แต่เป็นผู้ทนต์หรือพรรค
 พวกเกลียดชังอยู่) มาไว้ก่อน
 ทำให้ผู้สุจริตเดือดร้อน ต้อง
 ขอมจ่ายสินบนหรือผลประโยชน์
 เพื่อให้ตนเองพ้นผิด ในขณะที่
 เดียวกันเจ้าหน้าที่อาจจะเรียกเอา
 ผลประโยชน์จากฝ่ายผู้เสียหายอีก
 ค่อนข้าง มีหน้าชายังไปเรียก
 สินบนจากฝ่ายผู้ทุจริตจริงที่ตนรู้อยู่
 แล้วออกค่อหน่ง เป็นการกระทำผิด
 ทำชั่วเพื่อหาประโยชน์ทั้ง ๒ - ๓

ทาง

ข้าราชการประเภทนี้ทำให้
 ประชาชนผู้สุจริตเดือดร้อนแสน
 สาส์ จะเกลียดชังข้าราชการ
 และรัฐบาลในที่สุด ส่วนผู้เสีย
 หายเองก็เดือดร้อนเพราะนอกจาก
 เสียชีวิตทรัพย์สินมีความทุกข์แล้ว
 ยังต้องเสียเวลาเสียทรัพย์สินอีก

ส่วนเหล่าผู้ทุจริตก็ได้ใจไม่ต้อง
 เกรงกลัวกฎหมายของบ้านเมือง
 จึงนับว่าเป็นความผิดที่ฉกรรจ์ที่สุด
 ในบรรดาความผิดทั้งหลายและ
 ความผิดประเภทนี้จะกระทำได้อีก
 เฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่
 โดยตรงในการรักษาความสงบ
 เรียบร้อยเป็นผู้ประชาชน รัฐบาล
 และแม้แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัวทรงไว้วางพระราชหฤทัยให้
 มียศ ตำแหน่งเครื่องแบบ มีอาวุธ
 มีอำนาจ พร้อมมูล

*ข้าราชการที่ทุจริตประพฤตินิ
 ขอบจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่
 ทางราชการโดยตรงและโดยอ้อม
 ทำให้ผลประโยชน์อันควรมีควรได้
 ของทางราชการต้องขาดไป*

ข. มาตรการในการปราบ ปราบและป้องปราบ

มาตรการที่รัฐบาลชุดก่อน ๆ ใช้
 ในการปราบปรามและป้องปราบ
 ผู้ทุจริตประพฤตินิขอบนั้นได้แก่
 ลงโทษในทางวินัย ทางอาญา และ
 ในทางแพ่งเป็นบางครั้ง

ผู้เขียนถือว่ารัฐบาลมีมาตร
 การที่จะลงโทษ และปรามบุคคล
 ดังกล่าวได้มากกว่านั้น กล่าวคือ
 อาจใช้มาตรการทางนโยบายและ
 กฎหมายระเบียบข้าราชการพล-
 เรือน มาตรการทางกฎหมายภาษ
 อากรและมาตรการทางสังคม เพิ่ม
 ขึ้นด้วย หากได้ใช้มาตรการทั้ง ๖
 ทางนี้แล้วก็เชื่อว่าจะได้ผลเพิ่มมาก
 ขึ้นอย่างน้อยก็ควรจะเป็นทวีคูณ
 ทั้งนี้จะได้อภิปรายถึงวิธีใช้มาตร
 การดังกล่าวเป็นลำดับไป

1. มาตรการทางนโยบายการ บริหารงานบุคคลและกฎหมาย ระเบียบข้าราชการพลเรือน

นอกเหนือจากทางด้านวินัยแล้ว
 กฎหมายระเบียบข้าราชการพล-
 เรือนตั้งแต่ฉบับดั้งเดิมก็ได้มีบท
 บัญญัติหลายข้อ ซึ่งแสดงให้เห็น
 ว่ามีหลักการ ในการรับราชการที่
 อยู่แล้ว เช่น

ก) หลักความพอใจของฝ่าย
 นายจ้างลูกจ้างและหลักความ มั่น
 คงในอาชีพราชการ จะเห็นได้ว่าใน
 ระบบราชการสมัยใหม่ไม่กะเกณฑ์
 หรือฝืนใจใครมาเข้ารับราชการ

(นอกจากการเกณฑ์ทหาร) บุคคลต้องเต็มใจและสมัครมาเข้ารับราชการ ซึ่งทางราชการจะพิจารณาถ่วงรอนความรู้ความสามารถ ความเหมาะสม แล้วจึงจะรับเข้ามาเรียกว่าเป็นทัพพื่อใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย แต่เพื่อให้ข้าราชการมีความมั่นใจว่าจะไม่ถูกกลั่นแกล้งให้ออกจากตำแหน่งจึงมีมาตรการประกันความมั่นคงไว้หลายข้อ อย่างไรก็ตามมาตรการเหล่านี้มิได้เป็นการประกันข้าราชการฝ่ายเดียว ทางราชการก็มีหลักประกันงานของชาติด้วย ดังจะเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดไว้ว่าข้าราชการที่รับราชการครบ ๒๕ ปี แล้วทางราชการอาจปลดออกจากราชการ และให้ได้รับบำนาญได้ด้วย นี่ก็คือหลักการที่ว่ารัฐบาลมีโอกาสพิจารณาอีกเปลาะหนึ่งว่า เมื่อบุคคลที่รับไว้ทำราชการเมื่อ ๒๕ ปีก่อนนั้น เขาอาจจะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมอยู่เพียงใด ข้าราชการผู้นั้นยังมีความเหมาะสมอยู่ในมาตรฐานและในระดับความรับผิดชอบหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่เหมาะสมด้วยประการใด ๆ ก็ขอให้ออกจากราชการได้

โดยไม่ต้องมีความผิดอะไร เป็นเรื่องของการเลิกจ้างเท่านั้น

หลักการนี้เป็นหลักการสากล มิได้ใช้อยู่ในประเทศไทยอย่างเดียว เช่นในเดือนตุลาคม ๒๕๑๕ รัฐบาลอิสาน สั่งให้ปลดข้าราชการที่รับราชการมาครบ ๒๕ ปี ออกไปรับบำนาญเสีย ๖๐ คน โดยถือว่าเป็นผู้หย่อนสมรรถภาพ ประพฤติคนไม่เหมาะสม และมีมลทินมัวหมอง (หนังสือพิมพ์ ปากีสถานไทม์ ลาสอร์ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๕ หน้า ๑) แต่สำหรับเมืองไทยไม่ค่อยได้ใช้มาตรการนี้ ซึ่งทางรัฐบาลน่าจะพิจารณานำมาใช้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะแก่บรรดาผู้กระทำความผิด และบกพร่องประเภทแรก ๆ ตามความในตอนก่อน

ข) หลักความมีสมรรถภาพ

ข้าราชการจะต้องมีสมรรถภาพเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งตามกฎหมายปัจจุบันทางราชการก็มีสิทธิ์ปลดข้าราชการฐานหย่อนสมรรถภาพได้ ในสมัยก่อนก็มีรัฐบาลชุดหนึ่งนำหลักการนี้มาใช้

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นการชอบธรรมแล้ว ไม่ควรปล่อยให้ประชาชนต้องประสบภาระและเคราะห์กรรมจากบรรดาผู้หย่อนสมรรถภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่มีคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถ ความตั้งใจจะมารับใช้ประเทศอยู่อีกมากมายกำลังรอคอยตำแหน่งว่างอยู่

๒. มาตรการทางวินัย

ตามกฎหมายข้าราชการพลเรือน ข้าราชการจะต้องอยู่ในระเบียบวินัยหลายข้อด้วยกัน ตั้งแต่การเคารพเลื่อมใสในระบอบรัฐธรรมนูญ การไม่ถูกเหยียดหยามประชาชนไปจนถึงขั้นประพฤติกู้ อย่างอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ขอให้เข้าใจมาว่ามาตรการวินัย มิได้ใช้แทนกฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง แต่เป็นการการลงโทษภายในวงราชการเท่านั้นถ้าความผิดนั้นเป็นการกระทำผิดทางอาญา และทางแพ่งด้วยก็จะต้องถูกดำเนินคดีทางนั้นด้วยต่างหากจากการถูกลงโทษทางวินัย

อนึ่ง ข้าราชการนั้นเป็นบุคคลที่จะต้องรักษาเกียรติยศของรัฐบาล และของประเทศชาติด้วย ดังนั้นหากมีการกระทำผิด หรือทำตัวไม่เหมาะสมด้วยประการใดๆ แม้จะไม่อาจจับได้คาหนังคาเขาเป็นหลักฐานแน่นแพ้น แต่ก็เป็นที่เชื่อได้ว่าได้ทำให้เกิดมลทินมัวหมอง ก็จะต้องถูกลงโทษถึงให้พ้นหน้าข้าราชการ เพื่อมิให้เสื่อมเสียชื่อเสียงไปถึงผู้อื่นด้วย โทษให้ออกจากราชการ ฐานมัวมลทินมัวหมองไม่นับเป็นโทษทางอาญาทางแพ่งอน และบุคคลนั้นยังมีโอกาสไปประกอบอาชีพอื่นได้

โทษในทางวินัยมีหลายสถานด้วยกัน นอกจากการให้ออกจากราชการฐานมัวมลทินมัวหมอง ซึ่งเป็นที่ทราบโดยอยู่แล้ว จึงจะไม่ขอนำมากล่าวซ้ำอีก เพียงแต่ต้องการเสนอให้มัวราชการที่จะลงโทษผู้กระทำผิดได้รวดเร็วทั่วถึง ซึ่งจะมผลเป็นการป้องปรามด้วยเช่น

๑) มีหลายประเทศสามารถปลดข้าราชการทุจริตหรือเรียกร้อง

ผลประโยชน์ออกได้ทันที เช่นในออสเตรเลีย หากประชาชนรู้สึก ว่า ข้าราชการจะเรียกร้องเอาผลประโยชน์พิเศษ เขาจะไปแจ้งผู้บังคับบัญชาทราบทันที ผู้บังคับบัญชาจะสอบสวนทันทีในขณะนั้น ถ้าปรากฏว่ามี การเรียกร้อง หรือรับผลประโยชน์ไปจริง จะออกคำสั่งปลดทันที ถ้าข้าราชการผู้นั้นไม่พอใจก็จะร้องเรียนได้ ซึ่งจะเป็นผลให้ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนระดับสูง (Royal Com mision) มาสอบทำให้ข่าวแพร่หลายยิ่งขึ้น และถ้าปรากฏว่ากระทำผิดจริงจะถูกไล่ออก และดำเนินคดีอาญ้อีกต่อหนึ่ง ในทำนองเดียวกันถ้าผู้บังคับบัญชาไม่พิจารณาโทษผู้ใดผู้บังคับบัญชาทันทีก็จะถูกไล่ออกเหมือนกันฐานช่วยเหลือปกปิดการกระทำผิดของผู้ใดผู้บังคับบัญชา

๒) ในบางประเทศมีการตั้งสำนักงานต่อต้านการทุจริต ประพฤติมิชอบ ซึ่งทางสำนักงานจะส่งคนค้นไปสืบดูตามภัตตาคาร สถานที่เร่รุ่มว่ามีข้าราชการผู้ใด

มาใช้จ่ายฟุ่มเฟือยบ้าง หรือมีเจ้ามือมาจ่ายเงินแทน บางครั้งก็ปลอมเป็นหน้าม้าไปติดต่อบริการ เมื่อถูกรีดไถก็เข้าจับกุมดำเนินคดีทันที เช่นประเทศมาเลเซีย เขีย มาตรการเหล่านี้เมืองไทยน่าจะนำมาใช้ได้

ไม่ควรปล่อยให้ประชาชนต้องประสบภาวะและเคราะห์กรรมจาก บรรดา ผู้หย่อน สมรรถ ภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่มีคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถมากมายกำลังคอยตำแหน่งว่างอยู่

---

๓. มาตรการทางกฎหมาย
อากร ข้าราชการที่ทุจริตรีดไถประชาชนหรือร่วมมือกับพ่อค่านายทุน ฯลฯ ย่อมมีเงินทองและรายได้มาก โดยไม่แจ้งให้ทางราชการทราบ เพื่อประเมินภาษีรายได้ประจำปี อันเป็นความผิดอีกสถานหนึ่ง ดังนั้นหากรัฐบาลมีความประสงค์จะปราบปรามข้าราชการคดโกงทุจริตที่แท้จริงแล้วจะต้องส่งให้หน่วยราชการที่ดำเนินการสอบสวนข้าราชการ

การทุจริต แจ้งให้ทางกรมสรรพากรตรวจสอบด้านภาษีอากรด้วยพร้อมกันไป

อนึ่ง มักปรากฏว่าข้าราชการ ทดโกงทุจริตเหล่านี้ มักถ่ายเทเงินทองไปต่างประเทศ หรือไปจับจ่ายชอทดิน อสังหาริมทรัพย์ และสังหาริมทรัพย์อื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้นรัฐบาลก็จะต้องสั่งให้ทางธนาคารแห่งประเทศไทย เจ้าหน้าที่กรมศุลกากร กรมที่ดิน ร่วมมือกับทางกรมสรรพากร และหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ปราบปรามข้าราชการทุจริต ซึ่งในปัจจุบันได้แก่คณะกรรมการป้องกันปราบปรามข้าราชการที่ทุจริต และประพฤติมิชอบ (ป.ป.ป.) ด้วย ผู้เขียนเชื่อว่าหน่วยราชการเหล่านี้ จะหาวิถีทางที่จะร่วมมือกันวางมาตรการที่เหมาะสมได้โดยเฉพาะต่อไปเมื่อทางกรมสรรพากรจัดระบบการเลือกเก็บภาษีอากรโดยเครื่องจักรกล คอมพิวเตอร์แล้ว การค้นหาการสืบประวัติการเสียภาษีอากรของข้าราชการ (และประชาชน) ก็จะสามารถรวดเร็วยิ่งขึ้น

ในทำนองเดียวกันการป้องกัน

ข้าราชการที่ไม่ได้ทุจริตด้านอื่นแต่ไม่พยายามเสียภาษีรายได้เต็มอัตรานั้น อาจจะทำได้ง่ายขึ้น ถ้าทางราชการจะกำหนดให้ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจจ่ายเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง โบนัส ผลประโยชน์ทั้งหลาย แก่ข้าราชการเป็นเช็คทั้งหมดก็จะเป็นการสะดวกแก่ทุกฝ่าย ผู้รับเช็คก็จะนำไปเข้าธนาคารมีหลักฐานยืนยัน สะดวกแก่การตรวจสอบ ทางราชการก็จะมีหลักฐานการจ่ายเงิน การได้รับเงินคืน

๔. มาตรการทางอาญา ที่จริงบรรดาความคิดที่เกี่ยวกับการทุจริตของข้าราชการนั้น ประมวลกฎหมายอาญา ก็ได้กำหนดลักษณะความผิด และอัตราการลงโทษไว้ค่อนข้างละเอียดถี่ถ้วนดีมากแล้วแต่ก็ปรากฏว่าการบังคับใช้กฎหมายนี้ยังไม่ค่อยได้ผล ประชาชนยังเชื่อว่าข้าราชการที่ผิดมากมายซึ่งไม่ถูกจับกุมตัวมาดำเนินคดี นอกจากนี้ก็ยังมีความผิดบางลักษณะที่มิได้ระบุไว้ชัดเจน จึงขอตั้งข้อสังเกตให้ดำเนินการแก้ไข มาตรการทาง

ปฏิบัติทั้งทางประมวลวิธีพิจารณาความอาญาและทางบริหาร และตรากฎหมายเพิ่มฐานความผิดขึ้นอีกดังนี้

๑) ตามปกติการทุจริตของข้าราชการเกี่ยวพันกับประชาชน กล่าวคือประชาชนผู้ทุจริตพยายามคิดสินบนข้าราชการให้ช่วยอำนวยความสะดวกหรือปกปิดความผิด หรือละเว้นไม่ปฏิบัติการตามหน้าที่ ดังนั้นจึงไม่มีฝ่ายใดปริปาก ในกรณีเช่นนี้ทางราชการควรมีมาตรการให้สินบนนำจับ แก่ประชาชนผู้รู้เบาะแส และนำหลักฐานเอกสารมาเสนอแก่ทางราชการ ทั้งนี้รัฐบาลจะต้องให้ความคุ้มครองแก่ชีวิต และทรัพย์สินของเขาด้วย (อาจจัดให้อยู่ในเกณฑ์ของผู้ช่วยราชการก็ได้) วิชานจะทำให้ข้าราชการ และประชาชนผู้ทุจริตไม่กล้าทำผิดโดยโจ่งแจ้ง ทางราชการเองเมื่อได้รับเงินของกลางแล้วจะนำมาแบ่งปันเป็นสินบนนำจับอย่างไรก็คงมีกำไรอยู่ทางประชาชนผู้สุจริตก็อาจจะให้ความร่วมมือแก่ทางราชการยิ่งขึ้น

๒) บางครั้งข้าราชการทำการรีดไถประชาชนโดยผู้นั้นไม่อยู่ในฐานะจะปฏิเสธได้ต้องจำยอมไปก่อน ครั้นจำยอมไปแล้วก็เกรงกลัวความผิดไม่กล้ามาแจ้งความ ดังนั้นควรจะต้องกำหนดมาตรการใหม่ให้ถือว่าประชาชนที่จ่ายเงินหรือสิ่งของผลประโยชน์ใดแก่ข้าราชการไปแล้ว หากมาแจ้งต่อทางราชการจะถือว่าเป็นพยานหรือเป็นโจทก์ร่วมกับทางราชการ จะไม่ได้รับโทษและอาจจะได้รับเงินที่ถูกเรียกร้องไปหรือเงินสินบนบางส่วนด้วย

ในขณะเดียวกันเพื่อป้องกันข้าราชการที่อาจจะถูกประชาชนกลั่นแกล้ง ก็จะต้องมีบทบัญญัติคุ้มครองกันให้เช่นกัน

๓) ลักษณะของการทุจริตประเภทที่ ๑ ซึ่งผู้เขียนจัดไว้เป็นประเภทบ่อนทำลายเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมของชาตินั้น ผู้เขียนเห็นว่ายังมีได้มีระบุไว้ชัดเจนในประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นสมควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมให้ชัดเจนเป็นเอกเทศ

๔) ควรมีมาตรการ การลงโทษข้าราชการที่ร่ำรวยขึ้นมาโดยไม่มีเหตุผลชอบธรรมตามปกติบุคคลจะร่ำรวยมาได้ต้องมีเหตุผล เช่นมาจากการประกอบอาชีพได้กำไรมาก ได้รับมรดก หรือจากการขายสมบัติเดิม ฯลฯ ซึ่งย่อมจะมีหลักฐานมาอธิบายได้ แต่ข้าราชการที่ทุจริตจนร่ำรวยขึ้นมาได้นั้น

นี้เรียกว่า Law of Unexplained Wealth ในประเทศไทยก็เคยใช้ ม. ๑๗ ของธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรกับทรัพย์สินบุคคลสำคัญหลายคนแล้ว จึงสมควรตรากฎหมายให้เป็นหลักการขึ้นไว้

๕. มาตรการทางแพ่ง ข้าราชการที่ทุจริตประพฤติกมิชอบอาจจะ

ยอมไม่สามารถอธิบายที่มาของทรัพย์สินของตนได้ จึงมีบางประเทศ ตรากฎหมายให้ทรัพย์สินของข้าราชการนัการเมืองที่ร่ำรวยในสภาพดังกล่าว เช่นประเทศฟิลิปปินส์มีกฎหมายเช่น

ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการโดยตรง คือทรัพย์สินผลประโยชน์ของทางราชการต้องสูญเสียไปโดยไร้เหตุ หรือทางอ้อมโดยทำให้ผลประโยชน์อันควรมีควรได้ของทางราชการต้องขาดไปหรือได้

รับอยู่น้อยกว่าที่ควร กรณีประเภท
นี้ทางราชการควรฟ้องเรียกค่าเสียหาย
แก่ข้าราชการผู้นั้นด้วย

ในขณะที่เดียวกันถ้าการ
ทุจริตประพฤติมิชอบนั้นทำให้
เอกชนต้องเสียหายหรือเสื่อมเสีย
ทรัพย์สิน ช้อเสียหายแล้วหากเอก
ชนฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายเสีย
ทางราชการอาจจะเข้าเป็นโจทก์
ร่วมก็ได้หรือในกรณีที่ผู้เสียหาย
ยากจนอาจขอให้ทางราชการตั้ง
ทนายช่วยดำเนินคดีได้ด้วย

แต่เดิมนำข้าราชการที่หาผล
ประโยชน์เข้าตัวเองจนร่ำรวย
มหาศาลนั้นถ้าถูกจับได้ไล่ทันทีมัก
จะถูกลงโทษทางวินัยแล้วก็ปล่อย
ตัวลอยชายออกมาเสวยความสุข
บนกองเงินกองทองที่สะสมไว้ อัน
เป็นตัวอย่างไม่ดี ทำให้ข้าราชการ
ไม่เข็ดหลาบ และสังคมไม่
ได้รับการตอบแทนที่เป็นธรรม จึง
ควรดำเนินคดีทางแพ่งด้วย

๖. มาตรการทางสังคม การ
ป้องกันปราบปรามการทุจริตและ

การประพฤติผิดต่าง ๆ นั้น ลำพัง
จะอาศัยแค่มาตรการด้านกฎหมาย
ระเบียบวินัยห้ามเป็นการเพียงพอไม่
จะต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจ
จากประชาชนโดยส่วนรวม คือ
ต้องมีมาตรการทางสังคมร่วมด้วย
เช่น

๑) *ปลูกฝังค่านิยมของคน
ไทยให้รักความซื่อสัตย์สุจริตจริง
เกียดการคดโกงเอารัดเอาเปรียบ
กดขี่ ขูดรีด รังแกกัน โดย
เฉพาะต้องพยายามช่วยกันเสีย
ภาพอากูร โดยไม่หลีกเลี่ยงลัก
ลอบ ทั้งนี้อาจทำได้โดยผ่านกระ
บวนการศึกษาในทุกระดับ ในการ
ศึกษาอบรมทางศาสนา ทาง
การประชาสัมพันธ์ของทางราชการ
ทางการเล็งดูบุตรหลาน นอก
จากนี้ต้องส่งเสริมให้ช่วยกันส่งเสริม
คนดีประนามคนชั่ว และ
ร่วมมือกับทางราชการจับกุม หรือ
หาหลักฐานมาประกอบคดีลงโทษ
ข้าราชการ (และประชาชน) ที่
ทุจริตทั้งหลาย*

๒) *ส่งเสริมให้ส่วนราชการ
ทุกแห่งมีสมาคมข้าราชการ ซึ่ง*

นอกจากจะทำงานด้านส่งเสริมวิชา
การและสมรรถภาพ และกิจกรรม
อื่นๆแล้ว ก็ให้มีกิจกรรมด้านส่งเสริม
ข้าราชการดี ป้องกันข้าราชการ
ชั่วไม่ให้ทำการทุจริตหรือช่วย
กันหาตัวผู้ทุจริตมาลงโทษ เพื่อมิ
ให้ชื่อเสียงของส่วนราชการต้อง
ต้องเสียหายเพราะคนบางคน

๓) *ข้าราชการที่ทำความชั่ว
และถูกจับได้เมื่อถูกลงโทษ แล้ว
จะต้องประกาศให้ทราบทั่วกัน ถ้า
เป็นโทษร้ายแรงถึงไล่ออก ปลด
ออก ก็ต้องทำพิธีปลดออกจาก
ตำแหน่งด้วย ถ้าเป็นข้าราชการ
ที่มีชั้นยศ ก็ต้องมีพิธีถอดยศด้วย
โดยต้องทำพิธีในระดับเดียวกันกับ
ที่มีพิธีประดับยศ หรือพิธีเลื่อน
ตำแหน่งนั้นๆ ด้วย*

๔) *ส่งเสริมค่านิยมของ
การประหยัดไม่นิยมความฟุ้งเฟ้อ
โอ้อวด ทั้งข้าราชการและประชาชน
ควรจะต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติกัน
ใหม่ว่าการดำรงชีวิตโดยสงบราบ
รื่น สมถะ เป็นของดีงามกว่า
ความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือยซึ่งไม่เกิด
ประโยชน์จริงจังก่อผู้ใด งาน
สังคมที่กระทำตามประเพณีอันดี*

งาม หรือตามโอกาสอันเหมาะสม เพื่อส่งเสริมสัมพันธ์ ไมตรีนั้นก็น่า จะทำได้ ถ้าทำอย่างประหยัดไม่ ฝืดเฟ้อเพียงขวางหรืออวดความร่า วยกัน

ค. มาตรการในการ บังคับการทุจริต

นอกจากการปราบปรามและ บังคับการทุจริตและความประ- พหุติผิดต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ทาง ราชการจะต้องคำนึงถึงความจริง และธรรมชาติของมนุษย์ที่ยังเป็น ปุถุชนอยู่ด้วย คือจะต้องคำนึงถึง ว่าข้าราชการก็ต้องอยากกินอยาก อยู่อยากมั่งอยากมีเหมือนกับคน อื่น ๆ ในสังคมทั่วไป ถ้าสังคม ก้าวหน้าไป พ่อค่านักธุรกิจมีฐานะ ดีขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนข้าราชการยัง ทุจริตโหมอยู่ก็ย่อมเกิดความอยาก เอาอย่างกันขึ้น ในช่วงเวลา ๓๐ ปีที่ผ่านมา ค่าครองชีพของ ประชาชนเพิ่มมากขึ้นกว่า ๑๐๐ เท่า แต่เงินเดือนข้าราชการเพิ่ม ขึ้นราว ๑๐-๑๕ เท่า เท่านั้นเอง ในขณะที่เดียวกันสินค้าและบริการ ต่าง ๆ มีมากขึ้นมากมาย ตาม ความเจริญของโลก เงินเดือนซึ่ง

ต่ำอยู่จึงยิ่งต่ำไปใหญ่ เมื่อเทียบ กับความต้องการและราคาสินค้า

โดยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงเห็น ว่ารัฐบาลน่าจะต้องรับดำเนินการ หาทางบงกัการทุจริตและส่งเสริมให้ข้าราชการสามารถดำรง ฐานะ อยู่ใน สังคมได้ ด้วยความ สะดวก สะบายสมควรแก่กาล สมัย และอัตราพร้อมกับมาตร การดำเนินปราบปรามด้วย

สิ่งที่รัฐบาลจะดำเนินการได้ มีหลายประการด้วยกัน คือ

๑. การปรับปรุงอัตราเงิน เดือน และการปรับอัตราเงิน เดือน ให้เป็น ไป ตาม อัตรา ค่า ครองชีพ สองเรื่องนี้ไม่เหมือน กัน เรื่องแรกเป็นการปรับปรุง อัตราเงินเดือนโดยตรง โดย คำนึงถึงฐานะตำแหน่ง กับความ เป็นอยู่โดยทั่วไป เรื่องหลังเป็น เรื่องของการปรับปรุงเงินเดือนให้ ขึ้นลงตามดัชนีค่าครองชีพซึ่งขึ้น ลงอยู่เสมอ

เรื่องแรกเป็นเรื่องใหญ่คง ต้องใช้เงินมาก ผู้เขียนขอเสนอ ให้รัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายไว้ กว้าง ๆ ว่าถ้าเมื่อใดส่วนราชการ

ฝ่ายที่หาเงินสามารถจัดหาเงินจน เป็นผลให้รัฐบาลมีเงินคงเหลืออยู่ มากกว่าที่ประมาณไว้เมื่อใด จะ นำเงินส่วนนี้มาปรับอัตราเงินเดือน ผู้เขียนเชื่อว่าถ้ารัฐบาลกล้าประกาศ นโยบายอย่างนี้คงจะมีส่วนราชการ ช่วยกัน หาเงินประหยัดเงินมาจน ได้ในไม่ช้า

๒. การปรับปรุงสวัสดิ- การข้าราชการให้ทั่วถึง และ ทันทเหตุการณ์ของชน ในปัจจุบัน ประเทศไทยได้จัดบริการการศึกษา การสาธารณสุขได้อย่างกว้างขวาง เป็นที่น่าพอใจ และทางราชการ ก็ได้ช่วยเหลือข้าราชการในเรื่อง เหล่านี้ไปแล้ว แต่ก็ยังไม่เป็นที่ พอใจและนำมาใส่ใจได้เพราะแม้จะ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายทั้งหมดเอง ก็ยังมีส่วนที่จะต้องใช้จ่ายอยู่อีก โดยเฉพาะ โรงเรียนยังขาดแคลน เด็กยังเข้าเรียน ไม่ได้จริงหรือ โรง พยาบาลแต่ไม่มีเตียง หรือไม่มี ยา สิ่งเหล่านี้จะว่าไปก็นับเป็น ปัญหาส่วนน้อยแล้ว รัฐบาลควร จะรับแก้ไขได้ทั้งหมด ข้าราชการ จะได้หมดกังวลไม่ต้องคิดสะสม ทรัพย์เพื่อการดังกล่าว

ปัญหาที่ร้ายแรงหลอกหลอน ข้าราชการส่วนมากอยู่คือเรื่องที่อยู่อาศัยทั้งในขณะที่รับราชการอยู่ และเมื่อพ้นหน้าที่ราชการแล้ว เรื่องนี้รัฐบาลน่าจะให้การเคหะแห่งชาติปลูกสร้างอาคารบ้านเมืองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ให้ข้าราชการได้เช่าซื้อหรือเช่าโดยสะดวก (รวมทั้งให้ปลูกบ้านให้แก่ข้าราชการส่วนภูมิภาคด้วย) นอกจากนี้รัฐบาลในฐานะที่เป็นเจ้าของบริษัทผลิตเครื่องวัสดุก่อสร้าง รวมทั้งธนาคารต่าง ๆ น่าจะกำหนดให้บริษัทเหล่านั้นออกแบบ และผลิตอุปกรณ์ก่อสร้างในราคาถูกลง ให้ข้าราชการ (และประชาชน) สามารถหาซื้อมาปลูกบ้านที่อยู่อาศัยของตนได้ตามความพอใจ ถ้ายังขาดเงินทุนอยู่ก็ควรให้ธนาคารเปิดเครดิตให้กู้ยืมมาซื้อหรือลงทุนปลูกได้ หลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องนี้ ได้เคยหารือกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่าอยู่ในวิสัยที่จะทำได้ หากรัฐบาลมีนโยบายในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ซึ่งนอกจากจะเป็นการป้องกันคอร์รัปชันแล้วยังจะเป็นการส่งเสริมภาวะเศรษฐกิจ

กิจของประเทศให้ฟันตัวได้โดยรวดเร็วด้วย

๓) การส่งเสริมการผลิตสินค้าประเภทที่ประชาชนและข้าราชการต้องการใช้ในราคาถูก นอกจากสินค้าประเภทอาหาร ซึ่งรัฐบาลอาจมีมาตรการควบคุมส่งเสริมอยู่แล้ว ก็มีสินค้าบริการต่าง ๆ อีกไม่มากนักที่จำเป็นแก่การครองชีพของประชาชนในสมัยปัจจุบัน เช่น ยานพาหนะ (รถยนต์ รถจักรยาน จักรยานยนต์และเรือ) ตู้เย็น วิทยุ โทรทัศน์ขาวดำและสี โทรศัพท และเสื้อผ้า (ซึ่งขณะนี้ผลิตได้เหลือเฟือในราคาพอสมควรแล้ว) สิ่งเหล่านี้รัฐบาลอาจหาทางส่งเสริมให้ผลิตได้เองภายในประเทศในราคาถูกลงแม้จะสู้แบบและแฟชั่นของต่างชาติไม่ได้ รวมทั้งรัฐบาลอาจนำเงินสะสมของข้าราชการมาตั้งไว้ให้กู้ยืมซื้อสิ่งของเหล่านี้ได้ ก็จะทำให้ช่วยลดภาระการครองชีพของข้าราชการได้มาก อันจะเป็นผลให้ลดความจำเป็นหรือความเดือดร้อนจนต้องหันไปประพฤติชั่วได้มากทีเดียว

๔) ส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์การค้าให้แพร่หลาย ส่วนราชการต่างๆ ควรส่งเสริมให้ข้าราชการได้ออมทรัพย์ และมีสิทธิกู้เงินไปซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคและใช้จ่ายกรณีจำเป็นต่าง ๆ ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และเป็นผลประโยชน์กลับมาที่ตนเอง สหกรณ์ประเภทการค้าและร้านอาหารก็จะเป็นประโยชน์ต่อบรรดาข้าราชการมาก สินค้าบางอย่างถ้ามีลูกค้าซื้อปริมาณมากพอทางสมาคมสหกรณ์อาจจะช่วยติดต่อกับบริษัทผลิตสินค้าตามขอเสด็จให้ผลิตสินค้าให้ได้ในราคาถูกลง โดยประหยัดค่าหีบห่อและค่าตร้ายหรือการค้าด้วย จะทำให้ข้าราชการได้ใช้ของดีในราคาถูกลงราวเท่าตัวทีเดียว

ง. ปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายปราบคอร์รัปชัน

แบบที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ต่างก็มีนโยบายจะปราบคอร์รัปชันด้วยกันทั้งนั้น แต่ก็ไม่เห็นผู้ใดทำได้จริงจัง คอร์รัปชันยังคงมีอยู่ระบาดไปทุกวงการ ดังนั้นจึง

เป็นที่น่าเป็นห่วงว่าจะมีการดำเนินการอย่างไร จึงจะได้ผลดียิ่งขึ้นกว่าครั้งก่อน ๆ

เท่าที่ลองวิเคราะห์ที่ศูนย์นโยบายปราบคอร์รัปชันจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการคือ

๑. ความจริงใจของรัฐบาล รัฐบาลในอดีตของคณะปฏิวัติรัฐประหารต่างก็มีนโยบายจะปราบคอร์รัปชันด้วยกันทั้งนั้น แต่ดูเหมือนว่าจะไม่มีความจริงใจ เพราะตนเองและพรรคพวกก็ร่ำรวยมหาศาลมาได้อย่างประหลาด จนต้องถูกมาตรา ๑๑ ขีดทรัพย์สิ้นไปตาม ๆ กัน เมื่อตั้งหน่วยงานขึ้นมาปราบปรามการทุจริต หรือหลบลี้หนีภัยอาชญากรรมต่าง ๆ ก็ตั้งพรรคพวกลูกหลานมาทำ ซึ่งแม้จะได้ผลบ้าง แต่ส่วนใหญ่ก็ดูจะมีเบื้องหลังทางการเมืองกันมากกว่า

ดังนั้นความสำเร็จของการปราบคอร์รัปชันจึงขึ้นอยู่กับความจริงใจในการที่จะปราบปราม (ซึ่งต้องมีการบงกกันด้วย) เป็นประการสำคัญที่สุด

๒. ความร่วมมือของข้าราชการ

ราชการซึ่งจะทำหน้าที่ปราบปราม อันได้แก่ตำรวจ อัยการ ศาล เจ้าหน้าที่สรรพากร ศุลกากร ป.ป.ป. ก.พ. ครุสภา และหน่วยบริหารงานบุคคลอื่น ๆ เพราะไม่ว่านโยบายจะดีอย่างไรถ้าไม่มีผู้ตั้งใจนำมาปฏิบัติแล้วก็ไม่มีทางที่จะบังเกิดผลได้ ในอดีตตำรวจเป็นข้าราชการที่คนทั่วไปเชื่อกันว่ามีการคอร์รัปชันกันมากที่สุด ถึงกับมีการทำกันอยู่เสมอในสมัยที่สมาชิกผู้แทนราษฎรว่ากฎหมายโอนอำนาจสอบสวนหรือมอบอำนาจในการสอบสวนไปให้นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าพนักงานสอบสวนนั้นจะไม่มีทางผ่านสภาไปได้เลย และไม่ว่าผู้กล่าวเช่นนั้นจะทำไปเพราะไม่เชื่อความบริสุทธิ์ใจของตำรวจหรือไม่ก็ตาม ก็ปรากฏว่ากฎหมายดังกล่าวถูกยกกร่างและผ่านสภาไปแล้ว อย่างน้อย ๒ ครั้ง แต่ก็ถูกปฏิวัติเสียทุกครั้ง ถ้ารัฐบาลใหม่จะลองดำเนินการโอนอื่ก็ขอให้ระวังประวัติศาสตร์จะซ้ำรอย ถ้าข้าราชการตำรวจส่วนมากมีมือไม่สะอาดจริงตามคำร่ำลือ นโยบายปราบคอร์รัปชันก็คงจะสำเร็จผล

ได้ยากซึ่งก็ต้องขอฝากความหวังไว้กับเพื่อนตำรวจด้วยที่จะต้องพิสูจน์ตัวเองให้ประชาชนและรัฐบาลได้เห็น

พ.ร.บ. โอนอำนาจการสอบสวนไปให้นายอำเภอ และ ผู้ว่าฯ ถูกยกกร่างและผ่านสภาไปแล้วอย่างน้อย ๒ ครั้ง แต่ก็ถูกปฏิวัติเสียทุกครั้ง

---

๓. ความร่วมมือของประชาชน ผู้เขียนได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า กรณีทุจริตส่วนใหญ่จะเป็นการร่วมมือระหว่างข้าราชการร่วมกับประชาชนที่ทุจริตต่างก็มีผลประโยชน์ร่วมกัน ในรูปนี้การปราบปรามย่อมทำได้ยาก เพราะขาดหลักฐาน แต่ผู้เขียนก็เชื่อว่าประชาชนชาวไทยโดยทั่วไปไม่ค่อยมีนิสัยชอบคิดสินบนเจ้าพนักงาน มีแต่พวกพ่อค้าครึ่งชาติเสียมากกว่า ดังนั้นจึงอาจอาศัยความร่วมมือของประชาชนชาวไทยได้ง่ายสมควร โดยเฉพาะขอให้

ประชาชนแจ้งเบาะแสการทุจริต โดยเฉพาะเพื่อนข้าราชการที่ร่วมงานกับผู้ทุจริต ย่อมอยู่ในฐานะที่จะรู้ดีที่สุด ถ้าตนเองไม่มีส่วนได้เสียเสียเอง อนึ่ง ถ้าเรามีกฎหมายประเภทให้ยึดทรัพย์สินที่ไม่สามารถอธิบายว่าได้มาอย่างไรแล้ว ก็อาจจะขอความร่วมมือให้ประชาชนชี้เบาะแสของข้าราชการที่ร้ายผิดปกติให้ทางราชการทราบด้วยก็คงจะได้ผลดียิ่งขึ้น

๔. การปราบไม่ได้ผล เพราะความล่าช้า อคติของกลไกต่างๆ ตามปกติ เมื่อข้าราชการถูกกล่าวหาว่าทุจริตมีขอบจะต้องมีการตั้งกรรมการสอบสวนหาหลักฐานกันช้านาน และมีการอุทธรณ์กัน ได้หลายชั้นจึงไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งนี้เพราะเราพยายามจะให้การรับราชการเป็นอาชีพที่มั่นคง ไม่ถูกกลั่นแกล้ง นอกจากนี้เรายังถ่มไปด้วยว่าการลงโทษทางวินัย หรือตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนนั้น เราไม่ต้องการการพิสูจน์ที่ชัดเจนว่าผิดถูกหรือไม่ อย่างที่นักกฎหมายตุลาการต้องพิจารณาในคดีต่างๆ แต่

เราต้องการพิสูจน์สมรรถภาพความเหมาะสม ความประพฤติที่จะนำความเสื่อมเสียมาให้ก็พอเพียงที่จะลงโทษได้แล้ว เพราะในกรณีที่หลักฐานไม่ชัดเจนพอที่จะลงโทษเพียงให้ออกยังคงมีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญและผลประโยชน์อื่นๆ อยู่

ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่สำคัญของผู้กระทำผิด หรือของส่วนราชการที่จะดำเนินการลงโทษตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนจะต้องคำนึงถึงคือว่าตนไม่ใช่ศาลไม่ต้องพิสูจน์กันจนกระทั่งควรพิสูจน์ถึงขั้นที่น่าเชื่อได้ว่าข้าราชการผู้นั้นเหมาะสมที่จะอยู่ในราชการต่อไปหรือไม่ก็พอแล้ว

๕. การปราบอาจไม่ได้ผล เพราะผู้ปราบกลัวอิทธิพล ข้อนั้นเป็นที่น่าวิตกและน่าเห็นใจอย่างยิ่ง เพราะข้าราชการชั่วมักจะสมคบกับประชาชนทุจริตมิฉะพ้อ อาจจะอ้างวานให้มาทำร้ายผู้ทำหน้าที่ปราบ ได้โดยง่าย แม้เจ้าหน้าที่เป็นตำรวจชั้นผู้ใหญ่ มีอำนาจและมีอาวุธพร้อมมูลก็ยังต้องเสียชีวิตสังเวทคนทุจริตอยู่บ่อยๆ เจ้าหน้าที่ผ่ายพลเมืองที่ไม่

มียศไม่มีบริวารไม่มีอาวุธ จะทำงานอย่างนี้ได้เพียงใด ในกรณีเช่นนี้ผู้เขียนเห็นว่านอกจากทางราชการจะให้เงินช่วยเหลือต่างๆ ในกรณีถูกลอบทำร้ายแล้ว ควรจะต้องออกเงินค่าประกันชีวิตให้ด้วยก็จะทำให้คลายความกังวลไปได้บ้าง โดยเฉพาะถ้าเอกชนผู้ทุจริตคิดปองร้ายข้าราชการเป็นนักธุรกิจก็อาจจะไม่ทำลายนักธุรกิจประกันชีวิตด้วยกัน

๖. การปราบปรามรุนแรง และจริงจังดับพลังทันที จะไม่ได้ผล ทั้งนี้เคยมีผู้อธิบายให้ทราบว่า รัฐบาลชุดก่อนๆ ได้ปล่อยปละละเลยให้ข้าราชการ ลุ่มหลงมกมายในลาภยศ อำนาจ กันมาช้านานหลายสิบปี ดังนั้นหาข้าราชการที่บริสุทธิ์ได้ยาก ถ้ารัฐบาลจะปราบปรามรุนแรงไปคนเหล่านั้นจะร้อนตัว ไม่ร่วมมือหรือขัดขวางเอา รวมถึงว่าถ้าปราบกันจริงแล้วจะไม่เหลือข้าราชการทำงานด้วยซ้ำไป ดังนั้นจึงน่าจะมีความอะลุ้มอล่วยช่วยกันเขามาที่ละเล็กละน้อยทีละชั้น เช่นในช่วงแรก อาจจะหาทางประณินประนอมต่อผู้ที่ทำผิดคงค้างรกร้าง

นวนอยู่มากมายให้มาตกลงรับโทษ
ไปเสียบางส่วนจะดีกว่ารอพิสูจน์ให้
เห็นดำเห็นแดง นอกจากนั้นอาจ
พิจารณาลดโทษให้ผู้ทำความผิด
อยู่ก่อนหน้าประกาศใช้นโยบาย
เด็ดขาดบ้าง จะทำให้คนที่หลงผิด
ทำความชั่วไว้ได้มีโอกาสล้างมือ
เริ่มชีวิตใหม่ ผู้เขียนเห็นว่าออก
จะเป็นข้อสังเกตที่ดี *อาจจะดีกว่า
หักพร้าด้วยเข่า เพราะพร้าอาจจะ*

ไม่หักได้ง่ายอย่างที่คิด

จ. บทสรุป

การประหตุมิชอบ และการ
ทุจริตต่างๆ เป็นสิ่งชั่วร้ายที่นำ
ความเสื่อมโทรมนานาประการมาสู่
ประเทศชาติ หากทิ้งไว้จะทำให้ถึง
กับเสียเอกราชในที่สุด จึงจะต้อง
ทำการชำระล้างบ้านเมืองกันเสียที่
ในการนี้ผู้เขียนเห็นว่า การประ

หตุมิชอบมีลักษณะต่างๆ กันอยู่
ถึง ๘ ลักษณะ ซึ่งบางอย่างก็ไม
ค่อยมีใครคิดถึงมาก่อน ส่วนมาตร
การที่จะใช้ลงโทษก็มีอยู่แล้วหลาย
วิธีแต่ยังไม่ได้นำมาใช้กันอย่างมี
ประสิทธิภาพ ก็ควรจะนำมาใช้ให้
เต็มที่ ผู้ที่ทำความชั่วร้ายแรงจึงจะ
ได้รับโทษหลายสถานจะเป็นการ
ปราบปรามให้เข็ดหลาบเป็นเยี่ยง
อย่างของผู้อื่นต่อไป

สรุปได้ว่าผู้กระทำความผิดในลักษณะหนึ่งอาจจะถูกลงโทษได้ตามกฎหมายและ มาตรการต่าง ๆ
หลายสถานด้วยกัน ดังปรากฏในตารางข้างท้ายนี้

หวังว่าทางรัฐบาล ข้าราชการ และประชาชนทั้งหลายจะได้ช่วยกันกวาดล้างความชั่วช้าเหล่านี้
ออกไปจากแผ่นดินไทยเสียที เราทั้งหลายจะได้มีที่อยู่ทนกันอย่างมีความสุขสืบไป

ลักษณะของการกระทำ	ก.ม. ข้าราชการ	วินัย	ก.ม. ภาษ	อาญา	แพ่ง	ทางสังคม
๑. สมรรถภาพหย่อนยาน	✓					✓
๒. มีทัศนคติเป็นนายเหนือประชาชน		✓				✓
๓. ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ คอยแต่แสวงหาผลประโยชน์	✓	✓				✓
๔. ไม่ตั้งใจบริการประชาชนผู้สุจริต		✓		✓	✓	✓
๕. ให้หรือรับสินบนจากข้าราชการด้วยกัน		✓	✓	✓		✓
๖. รับสินบนจากผู้ทุจริต		✓	✓	✓	✓	✓
๗. กระทำการบ่อนทำลายเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมและความมั่นคงของชาติ		✓	✓	✓	✓	✓
๘. กลั่นแกล้งรังแกผู้สุจริตให้ได้รับโทษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓

อ่านหนังสือเดือนละเล่ม

ชื่อหนังสือ : การพัฒนาองค์การ (Organizational Development-OD)

ชื่อผู้เขียน : สมยศ นาวิการ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การจัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์ดวงกมล กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๘

หนา ๘๐ หนา

ราคา : ๘ บาท

ขอแนะนำหนังสือเล่มเล็ก ๆ ที่น่าอ่านชื่อ "การพัฒนาองค์การ" ต่อท่านที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องความก้าวหน้าใหม่ ๆ ทางวิชาการบริหารงานบุคคล หนังสือเล่มนี้น่าอ่านทั้งเนื้อหาและรูปเล่มนอกจากจะประกอบด้วยเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการพัฒนาองค์การตามชื่อของหนังสือแล้ว ยังแถมท้ายด้วยเกร็ดเล็กน้อยเกี่ยวกับทฤษฎีการจูงใจอีกด้วย

ในส่วนที่กล่าวถึงเรื่องการพัฒนาองค์การนั้น ผู้เขียนได้เสนอเรื่องในเชิงแนะนำให้ผู้อ่านรู้จักกับ การ

พัฒนาองค์การ (OD) ตั้งแต่แนวความคิด ความหมาย จนถึงรูปแบบของการพัฒนาองค์การ โดยเน้นขั้นตอนของรูปแบบแต่ละขั้นตอนไว้พอสมควร และเน้นเป็นพิเศษในขั้นการเลือกเทคนิคที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาองค์การ

ความโดยสรุปของส่วนนี้คือ การพัฒนาองค์การหรือ OD หมายถึงกระบวนการของการเตรียมและจัดการการเปลี่ยนแปลง เป็นแนวความคิดที่ค่อนข้างใหม่ มีความมุ่งหมายที่จะปรับปรุงความมีประสิทธิภาพขององค์การให้ดีกว่าเดิม และเมื่อความเจริญเติบโตมากยิ่งขึ้นขององค์การแนวความคิดพื้นฐาน ก็คือความต้องการของฝ่ายบริหารที่จะประสานเป้าหมายส่วนบุคคลกับเป้าหมายขององค์การเข้าด้วยกัน องค์การจะมีประสิทธิภาพได้ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและพยายามใช้เทคนิคและความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผนตลอดทั่วทั้งองค์การ

รูปแบบจำลองสำหรับการจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาองค์การซึ่งผู้เขียนได้เสนอไว้มี ๘ ขั้นตอน คือ

๑. แรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและจากภายใน ซึ่งฝ่ายบริหารจะมีความสามารถควบคุมได้เฉพาะแรงผลักดันจากภายในเท่านั้น

๒. การยอมรับถึงความต้องการสำหรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีข้อมูลข่าวสารต่างๆ เป็นข้อบังคับให้เห็นความจำเป็น

๓. การวินิจฉัยปัญหาซึ่งในด้านตัวบุคคลนั้นอาจใช้วิธีการสำรวจทัศนคติ โดยต้องพยายามกำหนดเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง ในขั้นตอนการวินิจฉัยด้วย

๔. การคัดเลือกเทคนิคในการพัฒนาองค์การซึ่งจะขึ้นกับเป้าหมายที่ฝ่ายบริหารได้วินิจฉัยแล้วว่าต้องการจะให้เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง เพราะเทคนิคจะต้องมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น การเปลี่ยนแปลงมี ๓ ด้าน คือ ด้านโครงสร้าง ด้านตัวบุคคลหรือพฤติกรรม และด้านเทคนิค แต่ละด้านเกี่ยวพันกันเสมอ แต่ในการเน้นการเปลี่ยนแปลง ๒ ด้านแรกจะต้องอาศัยเทคนิคต่างกันไป

เทคนิคในด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างที่สำคัญได้แก่ การปรับปรุงงาน การเพิ่มงาน การเพิ่มหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน การปรับปรุงการจัดแผนงาน เป็นต้น

เทคนิคในด้านการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมหรือตัวบุคคลที่สำคัญได้แก่ การฝึกอบรมเพื่อ

พัฒนาทักษะและทัศนคติด้วยการปฏิบัติงานจริง ๆ เช่นการสอนงาน การสับเปลี่ยนงาน ด้วยการฝึกอบรมนอกเวลาปฏิบัติงาน เช่นการบรรยาย การศึกษาค้นคว้าอย่างและการแสดงบทบาทสมมติ การฝึกอบรมในห้องทดลอง การฝึกปฏิบัติการของอารมณ์ในกลุ่ม

นอกจากนี้เทคนิคใหม่ ๆ ในการพัฒนาด้านพฤติกรรมอื่น ๆ ยังมีอีกเช่น ตำราขจัดการบริหาร (Managerial Grid) การบริหารโดยใช้เป้าหมาย (Management-by-Objectives) และระบบที่ ๔ (System 4 Organization) โดยแต่ละเทคนิคผู้เขียนได้อธิบายไว้อย่างเข้าใจได้ง่าย โดยเฉพาะเรื่อง MBO. ได้มีคำอธิบายไว้แทบทุกขั้นตอน และเข้าใจว่าจะเป็นส่วนที่ให้สาระแก่ผู้อ่านมากที่สุด

การคัดเลือกเทคนิคในการพัฒนาองค์การมีข้อจำกัดควรพิจารณาเกี่ยวกับบรรยากาศของความเป็นผู้นำ ซึ่งการสนับสนุนจากผู้บริหารเป็นสิ่งจำเป็นและเกี่ยวกับวัฒนธรรมขององค์การ ซึ่งหมายถึงสภาพแวดล้อมภายในขององค์การ

๕. กลยุทธ์สำหรับการเปลี่ยนแปลง ต้องมีแนวทางที่จะเอาชนะการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง การบังคับนั้นง่ายแต่ไม่ดี การให้ฝ่ายต่างๆ มีส่วนร่วมตัดสินใจย่อมได้ผลกว่า

๖. การดำเนินงานตามวิธีการ จะต้องพิจารณาปัจจัยเกี่ยวกับระยะเวลาอันเหมาะสม ไม่ขัดเวลาปฏิบัติงานปกติ และขอบเขตที่จะกว้างขวางหรือเป็นทีละระดับอย่างไร

๗. การประเมินผลกระบวนการ ข้อมูลย้อนกลับมีความสำคัญมากต่อการดำเนินงานตามโครงการ และต่อแรงผลักดันในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะต้องนำมาเปรียบเทียบกับได้ผลสำเร็จเพียงใด จะแก้ไขอย่างไร

ในส่วนแถมท้ายเกี่ยวกับทฤษฎีการจูงใจ ผู้เขียนได้สรุปทฤษฎี X และทฤษฎี Y ของ McGregor ทฤษฎีการจูงใจของ Maslow และทฤษฎีการจูงใจของ Frederick Herzberg ไว้โดยสังเขป และได้นำทั้ง ๓ ทฤษฎีมาเปรียบเทียบกันโดยย่อ ผู้อ่านจะสามารถย้อนกลับไปอ่านส่วนแรกได้เข้าใจยิ่งขึ้นหลังจากทำความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆ แล้ว

ผู้อ่านที่มีเวลาไม่มากนักในแต่ละวัน น่าจะอ่านหนังสือเล่มนี้จบภายใน ๒-๓ วัน และเชื่อว่า จะมีความพอใจกับสาระที่เป็นประโยชน์ไม่เย็นเฉยของหนังสือเล่มนี้ ถึงแม้ว่าคำอธิบายจะเป็นไปโดยสรุปทุก ๆ เรื่อง แต่ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นให้ผู้อ่านสนใจศึกษาต่อจากเอกสารเล่มอื่นต่อไปเพื่อให้เกิดความกระจ่างและเข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้น □

กฎหมายและระเบียบใหม่

ที่ สร ๐๒๐๑/ว. ๕๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๖ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง การพิจารณาจ่ายเงินบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดให้แก่ทายาทของข้าราชการซึ่งเสียชีวิตจากปฏิบัติหน้าที่ราชการ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร ๐๒๐๑/ว. ๕๕ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือที่ กค. ๐๕๐๔/๒๒๒๕๘ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๕

ตามที่ได้ยื่นขออนุมัติคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดพิจารณาจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญตกทอดให้แก่ทายาทของข้าราชการที่เสียชีวิตเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยเร็วที่สุด มาเพื่อปฏิบัติ นั้น

บัดนี้ กระทรวงการคลังได้รายงานเกี่ยวกับขั้นตอนการพิจารณาส่งจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญตกทอดให้ล่วงหน้าโดยเร็วเท่าที่กำลังคนที่มีอยู่จะสามารถอำนวยให้ได้รวม ๓ ข้อ ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอได้แจ้งให้ส่วนราชการที่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ปลัด มุข

(นายปลัด มุข)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

โทร. ๒๕๑๒๒๕๐

๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การพิจารณาจ่ายบำนาญพิเศษและบำเหน็จตกทอดให้แก่ทายาทของข้าราชการซึ่งเสียชีวิต เนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ราชการ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการ

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ สร.๐๒๐๑/ว.๕๖ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ตามที่ได้แจ้งมติคณะกรรมการเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๕ ไปให้กระทรวงการคลังเพื่อปฏิบัติว่าการพิจารณาจ่ายบำเหน็จบำนาญตกทอดให้แก่ทายาทของข้าราชการผู้ซึ่งเสียชีวิตเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการสมควรที่จะได้ดำเนินการให้รวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนั้นและให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดพิจารณาจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญตกทอดให้แก่ทายาทของข้าราชการซึ่งเสียชีวิตเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยเร็วที่สุด นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า การพิจารณาจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญให้รวดเร็วนั้น กระทรวงการคลังได้พยายามอยู่ทุกวิถีทางที่จะปรับปรุงวิธีการและเร่งรัดงานให้ลุล่วงไปโดยเร็วเท่าที่กำลังคนที่มีอยู่สามารถจะอำนวยได้อยู่แล้ว ในปัจจุบันขั้นตอนในการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งจ่าย เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญมีดังนี้

๑. เมื่อข้าราชการต้องออกหรือพ้นจากราชการ กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดจะเป็นผู้พิจารณาส่งเรื่องไปยังกระทรวงการคลัง (กองบำเหน็จบำนาญ กรมบัญชีกลาง) ซึ่งคณะกรรมการได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๕ ให้กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดของข้าราชการหรือลูกจ้างประจำที่พ้นจากราชการรับดำเนินการจัดทำเรื่องราวขอรับบำเหน็จบำนาญให้เสร็จเรียบร้อยแล้วส่งให้ถึงกระทรวงการคลังภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ข้าราชการหรือผู้มสหายยื่นเรื่องขอรับเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ โดยขอให้กำกับเจ้าหน้าที่ตามลำดับชั้นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นให้เอาใจใส่เข้มงวดกวดขันเป็นพิเศษ และให้หัวหน้าส่วนราชการเจ้าสังกัดกำกับและดูแลให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเรื่องราวขอรับบำเหน็จบำนาญให้ส่งหลักฐานให้ครบถ้วนและถูกต้องสมบูรณ์ ตามระเบียบการขอรับเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญโดยเคร่งครัด

๒. เมื่อกระทรวงการคลัง (กองบำเหน็จบำนาญ กรมบัญชีกลาง) ได้รับเรื่องจากกระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดของผู้ออกจากราชการแล้วจะต้องรับพิจารณาจ่ายบำเหน็จบำนาญให้เสร็จสิ้นภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันได้รับเรื่องเว้นแต่เรื่องที่มีปัญหาซึ่งไม่อาจดำเนินการส่งจ่ายให้ได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว เช่น เรื่องที่ส่งหลักฐานไม่ครบถ้วนหรือหลักฐานไม่สมบูรณ์ถูกต้อง หรือเรื่องที่มีปัญหาทางกฎหมายซึ่งต้องทบทวนหาข้อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น

๓. เมื่อกระทรวงการคลังได้ส่งจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญแล้ว กระทรวงเจ้าสังกัดจะวางฎีกาขอเบิกเงินมายังกรมบัญชีกลาง (กองบำเหน็จบำนาญ) และเมื่อกรมบัญชีกลางอนุมัติฎีกาขอเบิกเงินแล้วเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่จ่ายเงินเบียดำเนินการบำเหน็จบำนาญให้แก่ผู้มีสิทธิรับจะจ่ายเงินให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินต่อไป ส่วนการจะจ่ายช้าหรือเร็วอย่างไรสุดแต่วิธีการปฏิบัติของกระทรวงทบวงกรมนั้น ๆ กระทรวงการคลังไม่มีอำนาจไปก้าวท้าววิธีการปฏิบัติดังกล่าวได้

พฤติกกรมตามข้อ ๑ เป็นเรื่องของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่จะต้องให้ความร่วมมือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีและเป็นกรณีนอกเหนืออำนาจกระทรวงการคลังที่จะไปก้าวท้าวการปฏิบัติงานดังกล่าวของกระทรวงทบวงกรมนอกสังกัดได้ กระทรวงการคลังมีหน้าที่ดำเนินการตามข้อ ๒ ซึ่งก็ได้พยายามเร่งรัดการส่งจ่ายบำเหน็จบำนาญให้ผู้ออกจากราชการได้รับเงินไปใช้จ่ายโดยเร็วที่สุด ได้เคยมีหนังสือเวียนขอความเข้าใจถึงวิธีการยื่นขอรับบำเหน็จบำนาญ เพื่อกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ จะได้รับดำเนินการจัดรวบรวมหลักฐานส่งให้กระทรวงการคลังภายในกำหนดเวลา และกรมบัญชีกลางหรือกระทรวงการคลังก็ได้พยายามเร่งรัดพิจารณาส่งจ่ายให้เสร็จภายในเวลา ๔๕ วัน หรือเร็วกว่ากำหนดนี้ ทั้งนี้เฉพาะเรื่องที่มีหลักฐานครบถ้วนสมบูรณ์ ส่วนเรื่องที่มีปัญหาขัดข้องหรือหลักฐานไม่ครบถ้วน จะต้องสอบถามไปยังต้นสังกัดที่อาจพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดนี้ได้ ซึ่งโดยปกติแล้วเรื่องที่มีปัญหาดังกล่าวจะมีอยู่ประมาณ ๑๕% ของเรื่องราวทั้งหมด และเรื่องที่มีปัญหาดังกล่าวก็มีระดับความยากง่ายในการพิจารณาดำเนินการไม่เหมือนกัน บางเรื่องที่มีปัญหาไม่สลับซับซ้อนและตัดสินใจได้ง่ายก็ดำเนินการได้เร็ว แต่บางเรื่องอาจต้องพิจารณาทบทวนโดยละเอียดถี่ถ้วน เช่น เกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมาย อาจต้องเสียเวลาในการพิจารณากลับกรองจากเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งต้องใช้เวลามากกว่าจะวินิจฉัยชี้ขาดถึงที่สุด แต่อย่างไรก็ดีกระทรวงการคลังก็ได้พยายามเร่งรัดพิจารณาปัญหาที่ขัดข้องเพื่อให้เรื่องดังกล่าวลุล่วงไปโดยรวดเร็วอยู่แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) เสวต เปี่ยมพงศ์สานต์
(นายเสวต เปี่ยมพงศ์สานต์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กองบำเหน็จบำนาญ

กรมบัญชีกลาง โทร. ๒๒๑๕๔๕๑

๒๐ กันยายน ๒๕๑๕

เรื่อง การโอนข้าราชการพลเรือนวิสามัญเป็นลูกจ้างประจำ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๕๑๐/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๑๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการคลังขอความร่วมมือมายังส่วนราชการให้ดำเนินการในเรื่อง โอนข้าราชการพลเรือนวิสามัญไปเป็นลูกจ้างประจำตามนโยบายรัฐบาลพร้อมกับแจ้งวิธีดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนั้น มาเพื่อถือปฏิบัติ รวม ๗ ข้อ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เนื่องจากส่วนราชการบางแห่งเข้าใจคลาดเคลื่อนว่าข้าราชการพลเรือนวิสามัญทุกรายจะต้องตัดโอนไปเป็นลูกจ้างประจำ และได้ดำเนินการไป และได้มีข้าราชการพลเรือนวิสามัญบางรายซึ่งได้มีการดำเนินการตัดโอนไปเป็นลูกจ้างประจำแล้วแสดงความจำนงไม่ประสงค์ที่จะโอนไปเป็นลูกจ้างประจำ เพราะทางราชการมิได้บังคับ และขอให้ทางราชการดำเนินการให้คงสภาพเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ต่อไปตามเดิม เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวลุล่วงไปด้วยดี กระทรวงการคลังใคร่ขอเรียนข้อความเข้าใจในทางปฏิบัติ ดังนี้ :-

๑. หากปรากฏว่าข้าราชการวิสามัญรายใดซึ่งส่วนราชการได้ดำเนินการตัดโอนไปเป็นลูกจ้างประจำ โดยความเข้าใจคลาดเคลื่อน และข้าราชการวิสามัญผู้นั้นยืนยันความประสงค์ที่จะขอเป็นข้าราชการวิสามัญตามเดิม ก็ขอให้ออกคำสั่งยกเลิกคำสั่งที่สั่งให้ข้าราชการพลเรือนวิสามัญ และยกเลิกคำสั่งจ้างลูกจ้างประจำที่ตัดโอนมาจากข้าราชการพลเรือนวิสามัญเสีย

การยกเลิกคำสั่งดังกล่าว ให้ยกเลิกมีผลย้อนหลังไปจนถึงวันที่ออกคำสั่งเดิมเพื่อยังผลให้ข้าราชการพลเรือนวิสามัญผู้นั้นคงฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญตลอดมา และถือว่าไม่เคยมีฐานะเป็นลูกจ้างประจำมาก่อน

๒. เนื่องจากบางรายได้มีการตัดโอนงบประมาณหมวดเงินเดือน ไปตั้งจ่ายทางหมวดค่าจ้างประจำแล้ว ขอให้ดำเนินการขอทำความเข้าใจตกลับสำนักงบประมาณเพื่อขอโอนงบประมาณหมวดค่าจ้างประจำกลับไปที่ตั้งจ่ายทางหมวดเงินเดือนตามเดิม และยืนยันยอดงบประมาณพร้อมรายละเอียดอัตราเงินเดือนข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ไปให้กรมบัญชีกลางทราบแล้วขอให้รีบจัดทำบัญชีถ้อยจ่ายเงินเดือนข้าราชการเพิ่มเติมส่งไปให้กรมบัญชีกลางตรวจสอบเพื่อส่งอนุมัติบัญชีถ้อยจ่ายต่อไป

๓. เงินสะสมและเงินทดแทนข้าราชการวิสามัญนั้น หากปรากฏว่าได้มีการเบิกจ่ายไปแล้ว ให้ ส่วนราชการนั้นเรียกเงินสะสมและเงินทดแทนข้าราชการวิสามัญคืน ให้ครบถ้วนแล้วนำส่งคืนคลังเสียให้เสร็จสิ้น ก่อนที่จะดำเนินการขกเลิกคำสั่งตามข้อ ๑ โดยเคร่งครัดด้วย

๔. ขอให้นำคู่มือฉบับใหม่ส่งเงินสะสมของข้าราชการพลเรือนวิสามัญคืนคลัง และสำเนาการขกเลิก คำสั่งตามข้อ ๑ ส่งให้กรมบัญชีกลาง (กองธนาธิการ) จำนวน ๑ ชุด เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและลงบัญชีรับ เงินคืนคลังตามวิธีการ

๕. ขอให้นำคู่มือฉบับใหม่ส่งเงินทดแทนข้าราชการวิสามัญคืนคลังส่งให้กรมบัญชีกลาง (กองบำเหน็จ บำนาญ) ๑ ชุด และสำเนาการขกเลิกคำสั่งตามข้อ ๑. ส่งให้กรมบัญชีกลาง (กองเงินเดือน กองบำเหน็จ บำนาญ และกองค่าจ้าง) จำนวน ๑ ชุด เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และลงบัญชีรับเงินคืนคลังตามวิธีการ

๖. ในการเบิกเงินเดือนข้าราชการพลเรือนวิสามัญกรณีดังกล่าวนี้ ให้ส่งสำเนาการขกเลิกคำสั่ง ตามข้อ ๑. แนบไปกับฎีกาสำหรับการเบิกเงินเดือนครั้งแรกดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ หากกรณีมีขงหาข้อสงสัยหรือขัดข้องในทางปฏิบัติประการ ใด ขอได้โปรดติดต่อกับกรมบัญชีกลางซึ่งพร้อมที่จะให้ความร่วมมือด้วยดี.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
อำนาจ วีรวรรณ
(นายอำนาจ วีรวรรณ)
ปลัดกระทรวงการคลัง

กองค่าจ้าง
กรมบัญชีกลาง
โทร. ๒๒๐๕๔๔๑

๒๒ กันยายน ๒๕๑๘

เรื่อง รัฐมนตรี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ไปราชการต่างจังหวัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด และกระทรวงทบวงกรมต่างๆ

อ้างถึง หนังสือที่ นว. ๑๕/๒๕๑๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๑

ตามที่ได้แจ้งคำสั่งท่านนายกรัฐมนตรีให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติว่า ในการที่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ไปตรวจราชการ ห้ามมิให้เกิดเหตุกีดกัน ผู้ใหญ่บ้าน ลูกเสือ และนักเรียน ไปตงแถวต้อนรับ สำหรับข้าราชการนั้น ให้ไปต้อนรับเฉพาะชั้นหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการข้แจงข้อราชการเท่านั้น ส่วนการจัดที่พัก และการเลี้ยงรับรอง ก็ให้กระทำพอสมควรกับเบญเลี้ยงของผู้ที่ไปตรวจราชการได้รับ โดยผู้ไปตรวจราชการจ่ายเงินเบญเลี้ยงทางการจ่ายให้ นั้น มอบให้แก่ผู้รับรองไปดำเนินการ ห้ามมิให้มีการเรียไรรจากข้าราชการ พ่อค้า และประชาชนโดยเด็ดขาด นั้น

บัดนี้ ท่านนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ปัจจุบันยังมีการจัดแถวต้อนรับ หรือการจัดหาของขวัญ หรือของtherosัก ตลอดจนจัดเลี้ยงรับรองแก่ท่านนายกรัฐมนตรีเอง และรัฐมนตรี ตลอดจนข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่ไปราชการต่างจังหวัดเป็นการใหญ่โตเกินไป ซึ่งอาจเป็นที่เดือดร้อนแก่ข้าราชการชั้นผู้น้อย พ่อค้า และประชาชนทั่วไปได้ ท่านนายกรัฐมนตรีจึงมีคำสั่งให้เรียนมาเพื่อล่อปฏิบัติตามหนังสือ นว. ๑๕/๒๕๑๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๑ โดยเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้ามจัดแถวต้อนรับ เว้นแต่ข้าราชการซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องข้องรายงานข้อราชการเท่านั้น และห้ามให้ของขวัญหรือของtherosักแก่ผู้ไปราชการดังกล่าวและคณะโดยเด็ดขาด

จึงเรียนมาเพื่อล่อปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป.

ขอแสดงความนับล่ออย่างสูง
ปลั่ง มัจจุล
(นายปลั่ง มัจจุล)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง
โทร. ๒๘๑๒๒๕๐

ด่วนมาก

ที่ สร ๕๒๐๑/ว. ๑๐๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๓๐ กันยายน ๒๕๑๘

เรื่อง การกันเงินงบประมาณไว้เบิกจ่ายในปี ๒๕๒๐

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๑๘ คณะรัฐมนตรี ได้พิจารณาเห็นว่า ขณะนี้ใกล้จะสิ้นงบประมาณ ๒๕๑๘ แล้ว แต่ยังมีงานอยู่เป็นอันมากที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้เสร็จทันในงบประมาณ ๒๕๑๘ และไม่อาจกันเงินไว้เบิกจ่ายในงบประมาณ ๒๕๒๐ ได้ เพราะยังมีได้ก่อนผูกพันไว้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามโครงการที่มีอยู่ในปี ๒๕๑๘ ต่อไปได้ จึงลงมติอนุมัติให้หน่วยราชการต่าง ๆ เบิกเงินเหลือมปีได้ และให้กระทรวงการคลังพิจารณาอนุมัติให้กันเงินงบประมาณไว้เบิกจ่ายในงบประมาณ ๒๕๒๐ ได้ตามความจำเป็น

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และได้แจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

โทร. ๒๘๑๒๒๔๐

๔๔

๕ ตุลาคม ๒๕๑๕

เรื่อง การให้ข้าราชการไปศึกษาชั้นปริญญาตรี ณ ต่างประเทศ
เรียน (เวียนกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ)

ด้วยได้มีมติคณะรัฐมนตรีวางระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ และฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งมีความในข้อ ๓ ระบุว่า

“การให้ข้าราชการผู้ใดไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ ให้พิจารณาความจำเป็นและความต้องการของทางราชการที่จะได้ผู้มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาและระดับความรู้ที่เหมาะสมแก่หน้าที่ที่กำหนดให้กลับมาปฏิบัติ ทั้งนี้ให้กำหนดโครงการศึกษาหรือฝึกอบรม กับกำหนดแผนงานหรือโครงการที่จะให้ข้าราชการผู้นั้นกลับมาปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเป็นการแน่นอน

สาขาวิชาและระดับความรู้ที่จะให้ข้าราชการไปศึกษา ณ ต่างประเทศ โดยปกติต้องเป็นสาขาและระดับที่ทางราชการต้องการมาก ซึ่งไม่มีการศึกษาในประเทศไทย หรือมีแต่ยังไม่เพียงพอ หรือไม่สูงพอ ทั้งนี้ โดยปกติจะให้ไปศึกษาได้เฉพาะในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี และไม่สูงกว่าปริญญาโท แต่ถ้ากระทรวง ทบวงกรมใดมีความจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องให้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีจากต่างประเทศ ในสาขาวิชาที่สำคัญมาก และจะให้ข้าราชการไปศึกษาในระดับนั้นก็ได้ หรือต้องการจะใช้ผู้มีความรู้ระดับปริญญาเอกเป็นพิเศษ และจะให้ข้าราชการศึกษาระดับนั้นก็ได้ ให้ผู้มอานาจตามข้อ ๑๒ ข้อ ๑๔ หรือข้อ ๑๕ แล้วแต่กรณีพิจารณาอนุมัติเป็นพิเศษตามควรแก่กรณีเป็นรายๆ ไป แต่สำหรับการอนุมัติให้ศึกษาชั้นปริญญาเอก โดยปกติจะอนุมัติให้เฉพาะผู้ที่กลับมาทำการสอนในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาหรือมาทำการวิจัย หรือผู้ที่มีผลการศึกษาคดีเด่นเป็นพิเศษ.....”

ก.พ. ได้พิจารณาเห็นว่า ขณะนี้ปรากฏว่ายังมีส่วนราชการบางแห่งได้ขอทำความตกลงกับ ก.พ. เพื่อให้ข้าราชการไปศึกษาชั้นปริญญาตรี ณ ต่างประเทศ โดยส่วนมากมักจะพิจารณาจากเหตุผลส่วนตัวของข้าราชการผู้ขอลาแต่ละคน เช่น เพื่อที่จะให้ข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑ หรือระดับ ๒ มีโอกาสได้รับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ ตามวฒันที่ได้รับเพิ่มขึ้นเมื่อสำเร็จการศึกษากลับมา เป็นต้น การที่ส่วนราชการต่างๆ สนับสนุนให้ข้าราชการไปศึกษาชั้นปริญญาตรี ณ ต่างประเทศ เช่นนี้ นอกจากจะไม่เป็นการสอดคล้องกับเจตนารมย์ของระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดปัญหาเรื่องการเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น หรือการให้ได้รับตามคุณวุฒิเมื่อข้าราชการผู้นั้น

สำเร็จการศึกษากลับมาอีกด้วย เพราะการที่จะเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ ได้จะต้องมีตำแหน่งในระดับ ๓ ว่าง ไม่ใช่จะขอปรับตำแหน่งระดับ ๑ หรือระดับ ๒ ขึ้นเป็นระดับ ๓ ได้ทุกกรณี และแม้จะมีตำแหน่งระดับ ๓ ว่าง ตามปกติ ก.พ. ก็จะกำหนดให้เลื่อนและแต่งตั้งจากผู้สอบแข่งขันได้ ยกเว้นในกรณีที่มีเหตุพิเศษตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๖/ว. ๑๖ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๑๘ เช่นกรณีนักเรียนทุนรัฐบาล เป็นต้น จึงจะให้คัดเลือกเลื่อนชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นได้

ก.พ. จึงลงมติให้เรียนขอความเข้าใจมายังกระทรวงทบวงกรมต่างๆ เพื่อโปรดพิจารณากรณีการขอให้ข้าราชการไปศึกษาชั้นปริญญาตรี ณ ต่างประเทศ เป็นพิเศษ ให้สอดคล้องกับระเบียบที่คณะรัฐมนตรีวางไว้ดังกล่าว คือ ควรพิจารณาเฉพาะกรณีไปศึกษาในสาขาวิชาที่สำคัญมากและไม่มีการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งส่วนราชการเจ้าสังกัดมีความต้องการเป็นพิเศษเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการอย่างแท้จริง และขอให้กำหนดแผนงานหรือโครงการที่จะให้ข้าราชการผู้นั้นกลับมาปฏิบัติไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน และสงวนตำแหน่งและอัตราเงินเดือนในระดับที่จะเลื่อนและแต่งตั้งผู้นั้นให้ดำรงตำแหน่งตามวุฒิเมื่อสำเร็จการศึกษากลับมาไว้ด้วย จึงเรียนมาเพื่อโปรดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

จินดา ณ สงขลา

(จินดา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองการศึกษาต่างประเทศ

โทร. ๒๘๑๕๔๕๓, ๒๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๐

ที่ สร ๑๐๐๓/ว. ๑๖

สำนักงาน ก.พ.

๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๘

เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ
เรียน (เวียนกระทรวงทบวงกรมต่างๆ)

ด้วย ก.พ. ได้ลงมติรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพของสถาบันการศึกษาภายในประเทศ เพื่อบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการ ดังนี้

๑. ผู้ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาประถมศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. (ปรัชญา) และ ศศ.บ. (ศาสนา) ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาพลานามัย (วิชาเอกพลศึกษาและวิชาเอกสุขศึกษา) ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาคหกรรมศิลป์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต (ทก.บ.) สาขาบริหารธุรกิจการเกษตร ของสถาบันเทคโนโลยีการเกษตร อจบบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งซึ่ง ก.พ. รับรองว่าปริญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๓ ชั้น ๑,๗๕๐ บาท

๒. ผู้ได้รับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาชีววิทยา (ชีววิทยาสภาวะแวดล้อม) และสาขาพยาบาลศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหิดล อจบบรรจุเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งซึ่ง ก.พ. รับรองว่าปริญญาดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๓ ชั้น ๒,๑๓๐ บาท

๓. ผู้ได้รับประกาศนียบัตรผู้ช่วยทันตแพทย์ ซึ่งมีหลักสูตร ๑ ปี ต่อจาก ม.ศ. ๓ ของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข อจบบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งที่ ก.พ. รับรองว่าประกาศนียบัตรดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๑ ชั้น ๕๕๕ บาท

๔. ผู้ได้รับประกาศนียบัตรศัลยการ จากโรงเรียนศัลยการ หลักสูตร ๑ ปี ต่อจาก ม.ศ. ๕ ตามหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงใหม่ อจบบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งซึ่ง ก.พ. รับรองว่าประกาศนียบัตรดังกล่าวเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งได้ไม่สูงกว่าอัตราเงินเดือน ระดับ ๑ ชั้น ๑,๒๒๐ บาท

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

โสรัจ สุจริตกุล

(นายโสรัจ สุจริตกุล)

รองเลขาธิการ ก.พ. ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการ

โทร. ๒๔๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๘

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕

เรื่อง พนักงานรัฐวิสาหกิจขออนุญาตลาราชการโดยไม่ขอรับเงินเดือนเพื่อติดตามสามี ซึ่งไปรับราชการ ณ ต่างประเทศ

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า การขอลาราชการของพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นสตรีเพื่อติดตามสามีซึ่งย้ายไปรับราชการ ณ ต่างประเทศ นั้น ยังมีได้มีหลักเกณฑ์หรือระเบียบการที่แน่นอนเพื่อยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการส่งอนุญาตให้ลาแต่ประการใดทั้ง ๆ ที่พนักงานรัฐวิสาหกิจเป็นลูกจ้างของส่วนราชการเช่นเดียวกับข้าราชการ ซึ่งเมื่อเกิดกรณีจำเป็นต้องลาราชการเช่นกรณีนี้ ควรมีสถิตลาราชการได้เช่นเดียวกับข้าราชการสตรีประกอบกับขณะนี้ปรากฏว่า มีรัฐวิสาหกิจทั้งหมดจำนวน ๗๓ แห่ง และแต่ละแห่งมีพนักงานเป็นจำนวนมาก ฉะนั้น เพื่อให้มีหลักเกณฑ์หรือระเบียบเป็นหลักยึดถือเกี่ยวกับการอนุญาตลากรณีดังกล่าวนี้ให้เป็นแนวเดียวกัน จึงเสนอขออนุมัติในหลักการให้พนักงานรัฐวิสาหกิจที่เป็นสตรีได้รับอนุญาตให้ลาราชการโดยไม่รับเงินเดือน เพื่อติดตามสามีซึ่งย้ายไปรับราชการ ณ ต่างประเทศได้ในหลักการเช่นเดียวกับข้าราชการสตรี ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือที่ สร ๐๔๐๑/ว. ๘๗ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๐๕ โดยให้ผู้อำนวยการอนุญาตตามนัยมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือที่ สร ๐๒๐๑/ว. ๘๐ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๑๘ เป็นผู้พิจารณาอนุญาต ซึ่ง ๆ ผนฯ หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ในฐานะผู้ใช้อำนาจของคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้ว มีบัญชาเห็นชอบด้วยตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อแจ้งให้รัฐวิสาหกิจในสังกัดทราบ และถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองกลาง

โทร. ๒๘๑๒๒๕๐

คำสั่งหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

ที่ ๓๘/๒๕๑๙

เรื่อง การปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือนตำรวจทหาร

เนื่องจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้พิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญ กับภัยคุกคามต่อความมั่นคงปลอดภัย โดยการกระทำที่เป็นการบ่อนทำลายสถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในสถานการณ์เช่นนี้การปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ย่อมมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือศรัทธา และให้ความร่วมมือแก่รัฐบาลในการปกครองและบริหารประเทศให้มีความสุขและรอดพ้นจากภัยคุกคามดังกล่าว

ดังนั้น จึงให้ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร ปฏิบัติตนดังต่อไปนี้

ข้อห้ามการปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร

๑. ห้ามรับเลี้ยงจากพ่อค้าที่กระทำธุรกิจกับหน่วยราชการของตน หรือจากผู้ที่มาติดต่อขออนุญาต หรือขอรับบริการจากทางราชการ หรือจากผู้ที่อาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ของตน
๒. ห้ามแต่งเครื่องแบบ หรือเครื่องแต่งกายที่แสดงให้เห็นได้ว่าเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร เข้าไปในไนท์คลับ สถานอาบอบนวด สถานอบายมุข หรือสถานเริงรมย์ต่างๆ ยกเว้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการ
๓. ห้ามรับเชิญไปเป็นประธานหรือเจ้าภาพในพิธีเบ็ดเสร็จที่ห้างร้านทางการค้าของเอกชน
๔. ห้ามออกบัตรเชิญ หรือประกาศเชิญเป็นการทั่วไป เพื่อการเลี้ยงในการเล่น ย้าย หรือเปลี่ยนแปลงยศ หรือตำแหน่ง การเลี้ยงฉลองวันเกิด การฉลองขึ้นบ้านใหม่ และงานสังคมที่มิใช่เป็นประเพณี
๕. ห้ามเป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาในบริษัทห้างร้านของเอกชน ซึ่งทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ว่าเป็นการยอมให้บริษัทห้างร้านของเอกชนเหล่านั้นอาศัยชื่อของตนเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยทางตรงหรือทางอ้อม

ในกรณีดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่แล้ว ในวันที่มีคำสั่ง ให้ถอนตัวออกจากตำแหน่งดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่ง

ข้อพึงปฏิบัติของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ดำรง ทหาร

๖. ไม่ควรประพฤติตนเป็นคนฟุ่มเฟือย การจัดงานเลี้ยงหรืองานสังคม ควรจัดเท่าที่จำเป็น และควรเชิญเฉพาะญาติกับผู้ใกล้ชิดเท่านั้น และควรดำรงชีวิตอย่างประหยัด เช่น ทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ และใช้ของที่ผลิตในประเทศ เป็นต้น
๗. ไม่พึงรับของขวัญ หรือสิ่งตอบแทนราคาแพงจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคคลที่มีใช้เป็นญาติสนิท
๘. ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ดำรง ทหารชั้นผู้ใหญ่ ควรปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ข้าราชการและประชาชนทั่วไป

การปฏิบัติกรตามคำสั่ง ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี รวมทั้งผู้บังคับบัญชาที่ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าตำแหน่งดังกล่าว และผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารเป็นผู้รับผิดชอบ กับให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นคอยสอดส่องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา และตักเตือนแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ การจงใจฝ่าฝืนข้อห้าม ๑ ถึง ๕ เป็นการผิดวินัยอย่างร้ายแรงและให้พิจารณาลงโทษโดยเคร่งครัด

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๘

พลเรือเอก สงัด ชลอยุธยา

(สงัด ชลอยุธยา)

หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครอง

ปัญหาระเบียบ ข้าราชการพลเรือน

คนแก่ไม่กล้าแต่งเครื่องแบบเพราะอายุเด็ก

ผู้ถาม : สมาชิกวุฒิสภาที่ ๒๘๕

ผมมีปัญหาที่เรียนถามท่าน ดังนี้

๑. ผู้ที่สอบได้ชั้นตรบรรจแล้ว (อยู่ในระดับ ๒) เป็นระดับ ๒ อยู่ ๒ ปี เลื่อนเป็นระดับ ๓ ได้เลยโดยไม่ต้องมีการสอบจริงหรือไม่ มีหลักเกณฑ์อย่างไร

ผมสอบไม่ได้แต่ได้ปรับเป็นระดับ ๒ ตามระเบียบข้าราชการพลเรือน ๒๕๑๙ แห่งสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๕/๕๐๒๐๕ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๑๙

๒. ขณะนี้ผมรับเงินเดือน ๑,๖๕๕ บาท ในบับประมาณ ๒๕๒๐ (ต.ค. ๑๙) จะได้รับเงินเดือน ๑,๗๕๐ บาท จะได้ปรับเป็นระดับ ๓ หรือไม่ และข้าราชการบางคนบอกว่าจะต้องรับราชการ ๒ ปี จะปรับเป็นระดับ ๓ ได้ และข้าราชการบางคนบอกว่าจะต้องสอบจึงได้เป็นระดับ ๓ จะเอาอะไรเป็นเครื่องวัดจะสอบหรือจะปรับกันแน่ บางคนเงินเดือน ๑,๔๖๐ บาท เป็นระดับ ๓ แล้ว

๓. การทำงานราชการในภูธรนั้นหาความยุติธรรมยาก เช่น ข้าราชการบางคนทำงานแทบตั้งตัวไม่ติดเลย วันหยุดมี แต่ไม่ได้พักจนกว่างานที่นายสั่งจะเสร็จ การขอความดีความชอบประจำปีก็เหมือนกัน คนไม่ทำงานประจบสอพลอนาย คนนั้นจะได้ ๒ ชั้น บางคนถูกย้ายไปในถิ่นที่กันดารเพื่อความเหมาะสม คนที่ชอบทำงาน ตั้งใจทำงานนั้นได้คนเดียว จึงทำให้ข้าราชการที่คิดหมกกำลังใจทำงาน และมีการกลั่นแกล้งกัน งานไม่ทำแต่ชอบเขียนบัตรสนเท่ห์ลงกรม ถึงจังหวัด (ความคิดของเขมน้อยที่ผู้นำ ผู้บังคับบัญชา) จะมีวิธีแก้ไขอย่างไร การทำงานของข้าราชการบางแผนกนั้นก็ไม่มีความสัมพันธ์ให้แตกแยกกัน ท่านจะมีการแก้ไขอย่างไร

๔. การแต่งกายข้าราชการพลเรือนนั้นจะใช้อย่างไร เพราะตามระบบ พ. ช. นน ไม่มีชน ยศแล้ว บางคนข้าราชการแก่ๆอายุประมาณ ๕๐ ปี ก็ยังใส่ชุด จัตุวา กรี โท อยู่ ส่วนเล็กเข้ารับราชการที่หลังติดชดชนโท โท่ไปเลย คนทำงานก่อนแก่ๆ ก็กระดากอายเด็กไม่กล้าใส่เครื่องแบบก็มี ส่วนตำรวจทหารนั้นเขายังมยศชนกันอยู่

ป.ล. ขอให้ส่งวารสารคั่นเมื่อพิมพ์เสร็จกว่า
จะถึงเจ้าตัวเกือบเดือน

ตอบ ๑. ผู้สอบได้ชั้นตรีและเป็นข้าราชการระดับ
๒ อยู่แล้ว ผู้บังคับบัญชาจะคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นแต่
คงให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๓ ได้เลย โดยไม่ต้อง
สอบอีกก็ได้ ตามมติ ก.พ. โดยหนังสือสำนักงาน ก.พ.
ที่ สร ๑๐๐๔/ว.๓๘ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๘
ส่วนการนับเวลาในชั้นเดิมเพื่อเทียบเท่าเป็นคุณสมบัติ
เฉพาะสำหรับตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น อาจศึกษาได้
จากมติ ก.พ. โดยหนังสือเวียนสำนักงาน ก.พ. ที่
สร ๑๐๐๗/ว.๓๒ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๘
ซึ่งได้เคยลงพิมพ์ในวารสารข้าราชการมาแล้ว

๒. การขอปรับระดับตำแหน่งให้สูงขึ้นคือการ
การเอาหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงาน
ของตำแหน่งเป็นหลักในการพิจารณา แต่การจะเลื่อน
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๒ ให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๓
นั้น ผู้ที่จะได้รับการเลื่อนจะต้องเป็นผู้สอบแข่งขัน
ชั้นตรีเดิมได้ หรือสอบแข่งขันระดับ ๓ ได้ หรือ
สอบคัดเลือกระดับ ๓ ได้ ตามมติ ก.พ. โดยหนังสือ
เวียนสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/ว.๘ ลงวันที่ ๑๘
สิงหาคม ๒๕๑๘

๓. การทำงานราชการนั้นจำเป็นต้องมีความ
เสียสละอดทนต่อความยากลำบากเพื่ออุดมคติในการ
รับใช้ประเทศชาติโดยส่วนรวม ส่วนการที่จะได้ความ
ดีความชอบอย่างไรนั้นเป็นเทคนิคของแต่ละคน ข่า-

ราชการที่จริงจัง ๕ นั้นปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ
เต็มที่ให้ได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่ว่าจะอยู่ในส่วน
กลางหรือส่วนภูมิภาค การแก้ไขที่สำคัญคือ การ
พัฒนาข้าราชการให้มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งผู้บังคับบัญชาควรมีลักษณะผู้นำอย่างแท้จริง
เพื่อสามารถนำผู้ใต้บังคับบัญชาให้ร่วมกันปฏิบัติงาน
ด้วยความเต็มใจและเต็มกำลังความสามารถให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ของหน่วยราชการนั้น ๆ หรือของแผนก
การนั้น ๆ

๔. การแต่งกายข้าราชการพลเรือนนั้น กำลัง
จะได้มีการแก้ไขกฎสำนักนายกรัฐมนตรีออกตามความ
ในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.
๒๕๑๘ เพื่อให้มีเครื่องแบบใหม่ให้เหมาะสมกับ
สภาพปัจจุบันยิ่งขึ้น รวมทั้งให้มีเครื่องหมายตำแหน่ง
ใหม่ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ อีกด้วย

มีปัญหาเรื่องอาวุโส

ผู้ถาม : ข้าราชการชั้นผู้น้อย

ด้วยพวกกระผมมขของใจที่จะเรียนถามดังนี้

๑. เรื่องการปรับอัตราเงินเดือนข้าราชการ
พลเรือนที่รับเงินเดือนต่ำกว่าชนตาของเงินเดือนสำหรับ
ตำแหน่ง ซึ่งตามหนังสือเวียนของสำนักงาน ก.พ. ที่
สร ๑๐๐๕/ว. ๓๗ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๘ ให้

ปรับได้ ๑ ชั้น ในงบประมาณ ๒๕๑๘ นั้น แต่พวก
กระผมมีปัญหาที่จะเรียนถาม กล่าวคือ นาย ก. เงิน
เดือน ๑,๗๕๐ บาท ในงบประมาณ ๒๕๑๘ สอบเลื่อน
ชั้นจากระดับ ๒ ขึ้นดำรงตำแหน่งระดับ ๔ เมื่อเดือน
สิงหาคม ๒๕๑๘ และได้รับการปรับเงินเดือน ๑ ชั้น
เป็น ๑,๘๖๐ บาท (แต่ยังต่ำกว่าขั้นต่ำของระดับ ๔)
เมื่อขึ้นงบประมาณใหม่ ๒๕๒๐ ในเดือนตุลาคม
๒๕๑๘ นาย ก. จะได้รับเงินเดือนอีกหรือไม่ (ไม่
รวมเงินเดือนขึ้นตามปกติ)

๒. เรื่องระบบอาวุโส เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง
เนื่องมาจากระบบ พชช คือ ข้าราชการชั้นจิตอาสาเดิมมี
เงินเดือนสูงเมื่อเปลี่ยนมาใช้ระบบ พชช ปรากฏว่าเข้า
ตามหลักเกณฑ์ ก.พ. กำหนดเกี่ยวกับเงินเดือน จึง
ได้รับการปรับ ให้เป็นระดับ ๒ กับข้าราชการชั้นตรี
เดิม เมื่อเปลี่ยนมาใช้ระบบ พชช ได้รับ การจัด ให้
ลงระดับ ๒ แต่เงินเดือนน้อยกว่าผู้ที่ได้รับการปรับ
ซึ่งแต่ก่อนการรับผลิตของข้าราชการชั้นตรีที่สูงอยู่
แล้ว และเมื่อได้รับการปรับก็ยังคงทำหน้าที่ประจำ
แผนกอยู่เหมือนเดิม กับผู้ที่ปรับเป็นระดับ ๒ แต่
ความรับผิดชอบที่เคยเป็นเสมือนอยู่อย่าง ไรก็ยังคง
เป็นอยู่อย่างนั้น แต่กลับถือว่าเงินเดือนมากกว่าจะ
ต้องมีอาวุโสมากกว่า ทำให้ผู้ที่เดิมเป็นชั้นตรีเดิม ไม่
สามารถที่จะ ใช้ให้ค้นหาเรื่อง ในราชการหรือเรื่องอื่น
เกี่ยวกับราชการแบบเดิมได้ ทำให้ยากแก่การที่จะ
ปฏิบัติราชการ จึงขอความกรุณาช่วยอธิบายระบบ
อาวุโสให้เป็นที่เข้าใจของพวกกระผมและผู้คนที่ประสบ
ปัญหาเช่นนี้ ได้ถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไปด้วย

ตอบ ๑. ถ้านาย ก. ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรง
ตำแหน่งระดับ ๔ แล้ว ก็ย่อมได้รับการปรับเงินเดือน
๑ ชั้นก่อนเลื่อนเงินเดือนประจำปีตามปกติไปจนกว่า
เงินจะถึงขั้นต่ำของระดับ ๔ คือ ๒,๒๓๐ บาท ดังนั้น
นาย ก. จึงจะได้รับการปรับเงินเดือนในเดือนตุลาคม
๒๕๑๘ อีกตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/
ว. ๘ ลว ๑๘ ส.ค. ๒๕๑๘

๒. เรื่องอาวุโสหรือไม่อาวุโส ควรจะเป็น
เรื่องของมารยาทในสังคมมากกว่า สำหรับการปฏิบัติ
หน้าที่ราชการนั้นย่อมต้องเป็นไปตามหน้าที่ความรั
บผิดชอบของตำแหน่งแต่ละตำแหน่งที่กำหนดไว้ใน
มาตรฐานกำหนดตำแหน่งในระดับต่างๆ อยู่แล้ว ตั้ง
นั้นหากข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งในระดับเท่า ๆ กัน
ก็ย่อมต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบเท่า ๆ กัน ส่วนการ
จะวางตัวหรือปฏิบัติตนของข้าราชการทุกระดับเท่ากัน
จะทำอย่างไรนั้นเป็นเรื่องส่วนตัวหรือมารยาทอันดีของ
ข้าราชการทั้งหมดด้วยกัน โดยถือหลักเช่นวิญญู คุณ
วุฒิ เป็นต้น เป็นข้อพิจารณาในเรื่องอาวุโสสำหรับ
ประพฤติกฎปฏิบัติต่อกันเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับหน้าที่ราชการ

ต้องขอผู้ว่า ๆ ก่อนจึงออกนอกเขตได้

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๐๓๐๓

ดิฉันเป็นข้าราชการต่างจังหวัด ได้ยื่นเขาพูด
กันว่าข้าราชการออกนอกเขตจังหวัด จะต้องได้รับ

อนุญาตจากผู้บังคับบัญชา จึงขอเรียนถามดังนี้

๑. ในกรณีนอกเวลาราชการ หรือวันหยุดราชการ ซึ่งไม่ถูกเวรอันใดอย่างไรถ้าหากออกนอกเขตจังหวัดที่อยู่จะต้องขออนุญาตผู้บังคับบัญชาหรือไม่

๒. ขอความกรุณาลงคำสั่งห้ามข้าราชการออกนอกเขตจังหวัดให้ด้วย หรือจะส่งเป็นส่วนตัวก็จะเป็นพระคุณยิ่ง

ตอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ให้ข้าราชการที่สังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคของทุกกระทรวงทบวงกรม ฝ่ายพลเรือน ซึ่งอยู่ใต้การบังคับบัญชาของผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดหากจะเดินทางออกนอกเขตจังหวัดที่ตนประจำอยู่ จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นๆ ก่อนตามสายการบังคับบัญชาของตน ไม่ว่าจะเป็นในหรือนอกเวลาราชการ และวันปฏิบัติราชการหรือวันหยุดราชการก็ตาม

สำหรับตัวระเบียบจะลงในวารสารให้ภายหลัง

ฟังเขาเล่าว่าเรื่องฟิลิปปินส์

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๘๓๐/๒๕๐๘

ขอถามดังนี้

๑. ทาง ก.พ. ได้ตัดค่าของปริญญาตรีจากฟิลิปปินส์ไว้สาขาใดบรรจุในอัตราเท่าใด

๒. มีคนเล่าว่าปริญญาตรีฟิลิปปินส์เองง่ายมาก บัณฑิตก็ได้ไม่ยากนัก จริงหรือไม่ ให้อธิบาย

ให้ฟังด้วยพอเข้าใจ

๓. มีพวกๆ หลายคนเขาส่งลูกที่สำเร็จเทคนิคทุ่งมหาเมฆปี ๕ ไปทำปริญญาตรีฟิลิปปินส์สาขาวิศวกรรมศาสตร์ ร้อนๆ ยังไม่ได้ทำงานอะไร ถ้าหากเข้ารับราชการทางราชการจะบรรจุในอัตราเท่าใด เวลาศึกษาในฟิลิปปินส์ ๑ ปีเศษๆ ขอให้ตอบในวารสารข้าราชการด้วย

ตอบ ๑. ตามปกติ ก.พ. กำหนดให้ปริญญาตรีหลักสูตร ๔ ปีจากฟิลิปปินส์หากบรรจุเข้ารับราชการจะได้รับเงินเดือนไม่เกินระดับ ๓ ขั้น ๑,๕๕๐ บาท และหลักสูตร ๕ ปี จะได้รับเงินเดือนไม่เกินระดับ ๓ ขั้น ๑,๖๔๕ บาท แต่จะต้องดูรายละเอียดใน Transcript ของแต่ละรายประกอบการพิจารณาด้วย

๒. อาจจะจริงสำหรับผู้สำเร็จ ม.ศ. ๖ ทางอาชีวะหรือ ป.กศ. เพราะได้รับยกเว้นเครดิตหรือหน่วยกิตในการศึกษามาก จึงเรียนเพิ่มไม่กี่วิชาและใช้ระยะเวลาไม่นานก็สำเร็จ

๓. ไม่ทราบรายละเอียดที่แน่นอนว่าสำเร็จหลักสูตรกับจากมหาวิทยาลัยใด จึงไม่อาจให้คำตอบได้

น้อยใจที่ถูกลดฐานะจากข้าราชการเป็นลูกจ้าง

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๒๓๙๖

เนื่องด้วยกระผมเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญและทางกรมเจ้าสังกัด ได้สั่งให้ลาออกจากข้าราชการ

พลเรือนวิสามัญ เพื่อตัดโอนเป็นลูกจ้างประจำ ตามหนังสือเวียนกระทรวงการคลังที่ กค ๐๕๑๐/๑๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๑๕ บัดนี้กรมได้ให้ออกจากข้าราชการเพื่อเป็นลูกจ้างประจำแล้ว เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๑๕ ทงน ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ๒๕๑๕ และผู้ว่าราชการจังหวัดได้ออกคำสั่งให้บรรจุเป็นลูกจ้างประจำแล้ว สิทธิต่างๆ ตามมาตรา ๑๑๖ (๓) ของ พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ จะยังมีอย่างเดิมหรือไม่ และการเป็นลูกจ้างประจำที่โอนมาจากข้าราชการพลเรือนวิสามัญจะมีทางก้าวหน้าโดยวิธีใดบ้าง เพราะอายุของกระผมก็มากแล้ว กระผมทำงานมาตง ๒๐ ปี ต้องลดฐานะมาเป็นลูกจ้างก็ให้รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเป็นธรรมดา ทาง ก.พ. จะมีทางช่วยข้าราชการพลเรือนวิสามัญที่ตัดโอนมาเป็นลูกจ้างประจำอะไรบ้าง เพราะทุกคนทำงานก็เพื่อหวังความเจริญก้าวหน้า แต่ข้าราชการพลเรือนวิสามัญทำงานกลับเจริญลงส่วนมากพวกกระผมก็ทำงานในหน้าที่ตำแหน่งระดับเสมียนพนักงาน

ตามที่กระผมได้สมัครรับทั้งหมด ข้าราชการบางกรมที่เป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ไม่สำเร็จ ม.ศ. ๓ (แต่พอได้รับการอบรมวิชาเฉพาะกรม) ก็ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญ ฉะนั้นจึงไม่เป็นธรรมสำหรับข้าราชการพลเรือนวิสามัญบางกรมที่ไม่สำเร็จ ม.ศ. ๓ แต่ก็ไม่รู้จะไปร้องทุกข์ที่ไหน นอกจากกัมหนักัมตารับกรรมต่อไป

ตอบ กระทรวงการคลังได้มีหนังสือเวียนกระทรวง

การคลังที่ กค ๐๕๑๐/๒๔๗๖ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๑๕ ซึ่งแจ้งแก้ไขความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือเวียนกระทรวงการคลังที่ กค ๐๕๑๐/๑๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๑๕ แล้วมีสาระสำคัญว่าทางราชการมิได้บังคับให้ข้าราชการพลเรือนวิสามัญต้องโอนไปเป็นลูกจ้างประจำ หากแต่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ หากข้าราชการพลเรือนวิสามัญผู้ใดตัดโอนไปเป็นลูกจ้างประจำแล้ว และยังมีได้รับเงินสะสมและเงินทดแทนของข้าราชการวิสามัญไป หากประสงค์จะเป็นข้าราชการวิสามัญตามเดิม ก็ให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดยกเลิกคำสั่งเดิม เพื่อให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ แต่หากข้าราชการพลเรือนวิสามัญผู้ใดตัดโอนไปเป็นลูกจ้างประจำและได้เบิกจ่ายเงินสะสมและเงินทดแทนของข้าราชการพลเรือนวิสามัญผู้นั้นไปแล้ว หากผู้นั้นประสงค์จะกลับเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญตามสถานะเดิม ก็ให้เรียกเงินสะสมและเงินทดแทนนั้นคืนก่อนที่จะยกเลิกคำสั่งเดิม ให้กลับคืนสู่สถานะเดิมได้ และการยกเลิกคำสั่งเดิมให้กลับคืนเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญตาม เดิมนี้ให้มีผลย้อนหลังไปจนถึงวันที่ออกคำสั่งเดิม เพื่อยังผลให้ข้าราชการพลเรือนวิสามัญผู้นั้นคงฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญตลอดมาและถือว่าไม่เคยมีฐานะเป็นลูกจ้างประจำมาก่อน

สอบชั้นตรีได้จะขอเทียบเท่าความรู้ ม.ศ. ๕

ผู้ถาม : คุณบุจิต ศาลจังหวัดปราจีนบุรี

ดิฉันมีความข้องใจ อยากจะขอเรียนถามท่าน
ว่า ข้าราชการผู้ใดก็ตามเมื่อสมัครสอบคัดเลือกหรือ
สอบแข่งขันเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการชั้นตรี เมื่อผล
ปรากฏว่าสอบได้แม้จะไม่ได้บรรจุก็มีสิทธิจะยื่นคำร้อง
ขอให้เทียบว่าผู้นั้นมีความรู้ระดับมัธยมศึกษาที่ห้าจบจุ
บัน หรือมัธยมบทแปลเคม ดิฉันเคยได้ยินเพื่อน ๆ
พูดกัน ไม่ทราบว่า จะเป็นความจริงเพียงไร ถ้าหาก
เป็นไปได้อะไรจะปฏิบัติอย่างไร ถ้าท่านจะกรุณา ขอ
ได้โปรดส่งคำตอบโดยตรงเป็นการส่วนตัว เพราะดิฉัน
ไม่ได้รับวารสารข้าราชการเป็นประจำ จะขอมารอ่าน
บ้างเป็นบางครั้งเท่านั้น ขอขอบพระคุณ

ตอบ การจะเทียบว่าผู้สอบแข่งขัน หรือสอบคัด
เลือกวิชาข้าราชการพลเรือนชั้นตรีได้ตามพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ เป็นผู้
มีความรู้มัธยมศึกษาที่ห้าจบจุบัน หรือมัธยมบทแปล
เคม นั้น เป็นเรื่องของกระทรวงศึกษาธิการ และไม่
ทราบว่ากระทรวงศึกษาธิการจะเทียบได้หรือไม่ แต่
เท่าที่ทราบนั้นทางมหาวิทยาลัยรามคำแหงเคยยินยอม
ให้ผู้ที่เบนข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรีขึ้นไปสมัคร
เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีได้เหมือนผู้ที่สำเร็จการ
ศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ห้าหรือเทียบเท่า

สอบได้ชั้นโทเคม แต่ใช้ พ.ศ. แล้วไม่ได้ระดับ ๔

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๔๑๔

ข้าพเจ้ามีปัญหาคงใจเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง (ข้าราชการธุรการ) ในกระทรวงยุติธรรม ดัง
จะเรียนให้ทราบดังนี้

ข้าพเจ้ารับราชการในตำแหน่งจำศาลตรี สอบ
คัดเลือกเลื่อนชั้นเบนชั้นโทได้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ ขณะ
สอบรับเงินเดือน ๑,๕๕๐ บาท ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๘
กระทรวงสอบถามความประสงค์จะเลื่อนชั้นโท (ขณะ
นั้นเงินเดือน ๑,๗๕๐ บาท) มีอายุราชการอยู่ในหลัก
เกณฑ์ที่จะเลื่อนเป็นชั้นโทได้ตามกฎหมายเดิมทุกประ
การ ระหว่างรอการเลื่อนชั้นตามกฎหมายเดิมอยู่นั้น
กฎหมายใหม่ประกาศใช้แล้ว

ต่อมา ก.พ. ได้กำหนดตำแหน่งสายงานของ
ข้าราชการกระทรวงยุติธรรมเสร็จ โดยกำหนดให้จำ
ศาลตรี (เดิม) เป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ระดับ
๒ (๑) ในขณะที่แผนกการอื่นชั้นตรี (เดิม) นั้น อยู่
ในระดับ ๓ ถ้าพูดถึงสายงานที่ต้องรับผิดชอบ จำศาล
ตรีย่อมมีงานที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าชั้นตรีแผนกอื่น
แน่นอน ไม่ว่าจะเป็นธุรการ งานการเงินบัญชี การพัสดุ
เอกสาร ระเบียบแบบแผน ตลอดจนงานเลขานุการ
กับยังมีงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบพิเศษอีกหลายหน้าที่ซึ่ง
แผนกการอื่นไม่มี (ผลงานจำศาล ก.พ. คงรับทราบ
แล้ว) แม้แต่การสอบแข่งขันจำศาลตรี ยังต้องม่ววิชา
ที่ต้องสอบมากกว่าแผนกการอื่นเป็นพิเศษอีกหลาย
วิชา

สำหรับจำศาลตรี คงไม่มีปัญหาอะไรนัก
เพราะอยู่ในระดับ ๒ เงื่อนไข (๑) ผู้บังคับบัญชาที่มี
อำนาจแต่งตั้งให้อยู่ในระดับ ๓ ได้ (ตามหนังสือ สร

๑๐๐๕/๑๑๔๗๗ ลว ๕ ก.พ. ๑๕) เพราะมีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่ง

ปัญหาอยู่ที่ว่า กรณีที่ข้าพเจ้าสอบชั้นโทไว้ได้ก่อนแล้ว และอยู่ในลำดับที่จะได้รับการบรรจุ ถ้ากำหนดให้อยู่ในระดับ ๓ เช่นเดียวกับเจ้าศาลตรทสอบชั้นโทไม่ได้ หรือไม่ได้สอบก็เท่ากับว่าข้าพเจ้าไม่ได้เลื่อนฐานะอะไรให้สูงขึ้นกว่าเดิมตามสิทธิเป็นผู้สอบได้ ดังนั้น สิทธิที่ข้าพเจ้าสอบชั้นโทไว้ได้ มีสูญเปล่าหรือต้องเสียกำลังภายใน เสียเงินทอง ตลอดจนเสียเวลาอ่านตำราเพื่อไปสอบ น่าจะอยู่ในระดับ ๔ หรืออย่างน้อย ระดับ ๓ (๑) ในขณะที่ชั้นโทแผนกการอื่นเขาอยู่ในระดับ ๔ หรือ ๕ ไปแล้ว

จึงขอเรียนถามว่าในความเห็นของท่าน กรณีดังกล่าว ควรกำหนดให้อยู่ในระดับใด จึงจะเหมาะสมและเป็นธรรม ในขณะที่ชั้นโทแผนกการอื่นเขาอยู่ในระดับ ๔ หรือ ๕ กันหมดแล้ว

ตอบ การที่คุณสอบชั้นโทไว้ได้แล้วนั้นจะเป็นสิทธิของคุณตลอดไป หากมีตำแหน่งใดในระดับ ๔ วางลงหรือมีการปรับปรุงตำแหน่งของคุณให้เป็นตำแหน่งระดับ ๕ แล้ว ผู้บังคับบัญชาอาจจะพิจารณาคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งคุณดำรงตำแหน่ง ในระดับ ๔ ได้ตามมติ ก.พ. โดยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๕/ว. ๓๘ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ เรื่องนี้เป็นสิทธิเฉพาะตัวของคุณ ส่วนตำแหน่งใดจะเป็นตำแหน่งในระดับต่างๆ นั้น เป็นเรื่องของการกำหนดตามลักษณะ

งานและหน้าที่ความรับผิดชอบของงานในตำแหน่งนั้นว่าจะยุ่งยากมากมายเพียงใด รวมทั้งปริมาณงานในตำแหน่งนั้นๆ ด้วย ดังนั้นจึงต้องพิจารณาเป็นรายตำแหน่งไปเพราะตำแหน่งในแต่ละแผนกการย่อมมีลักษณะงานในหน้าที่ความรับผิดชอบความยุ่งยากและปริมาณงานแตกต่างกัน

สอบได้แต่จะได้แต่งตั้งใหม่ ต้องแล้วแต่ผู้บังคับบัญชา

ผู้ถาม : ข้าราชการภูธร

กระผมรับราชการในกระทรวงยุติธรรม ตำแหน่งรองเจ้าศาลตรี ศาลจังหวัด ก. กระผมสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นข้าราชการตุลาการสามัญชั้นตรีเป็นชั้นโทเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าศาลโท, รองเจ้าศาลโทได้ ตามประกาศ อ.ก.พ. กระทรวงยุติธรรม ฉบับลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๗

บัดนี้ กระทรวงยุติธรรมได้แจ้งว่า ก.พ. ได้มีมติให้กำหนดตำแหน่งและอนุมัติการแต่งตั้งข้าราชการตุลาการสามัญที่มีคุณสมบัติเฉพาะต่างไปจากที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ให้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการต่างๆ ในกระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ แล้ว การดำเนินการเกี่ยวกับข้าราชการตุลาการสามัญจึงต้องเป็นไปตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ นับแต่ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๘ เป็นต้นไป พร้อม

ทั้งส่งบัญชีกำหนดตำแหน่งไปให้ทราบด้วย กระผมได้
ตรวจสอบบัญชีแล้ว ซึ่งได้แจ้งตำแหน่งของกระผม
ไว้ดังนี้ รองเจ้าสภาตรี (เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป ๒)
เงินเดือน (๑) และกระทรวงยุติธรรมยังแจ้งให้ทราบอีก
ด้วยว่าจะมีคำสั่งแต่งตั้งผู้สมควรสมควรตามคุณสมบัติ
เฉพาะตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าขึ้น
ไปอีก ๑ ระดับ ของสายงานเดียวกัน

ในบงบประมาณ ๒๕๑๘ กระผมได้รับเงิน
เดือนขั้น ๑,๖๔๕ บาท แต่ปรากฏว่าขั้นค่าของระดับ
๓ คือ ๑,๗๕๐ บาท กระผมได้ตรวจสอบคุณสมบัติใน
มาตรฐานกำหนดตำแหน่งแล้ว เห็นว่าคุณสมบัติ
เฉพาะสำหรับตำแหน่งครบถ้วนที่จะเลื่อนขั้นระดับ ๓
ได้ (คิดเอาเอง) หากแต่ติดที่เงินเดือนยังไม่ถึงขั้น
ค่าของระดับ ๓ แต่อย่างไรก็ดี ตามหนังสือสำนัก
งาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๕/ว. ๓๗ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม
๒๕๑๘ ข้อ ๒. ว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด
ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ในบงบ
ประมาณ ๒๕๑๘ ถ้าได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นค่าของ
เงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง ให้ผู้มีอำนาจ
ตามมาตรา ๔๔ สั่งปรับให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงขึ้น
อีก ๑ ขั้น ตั้งแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ในระดับที่สูงขึ้น” ดังนั้นกระผมน่าจะได้รับการพิจารณา
ให้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหาร
ทั่วไป ๓ ได้ ถูกต้องไหมครับ

กระผมได้คำนวณระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ก.พ.
อนุมัติให้ใช้ระบบ พ.ช. ในกระทรวงยุติธรรม

(๖ ก.พ. ๑๘) เป็นเวลา ๗ เดือนเศษแล้ว กระทรวง
ยุติธรรมยังมีเดิมคำสั่งแต่งตั้งกระผมในเรื่องนี้แต่ประ
ประการใด จึงใคร่ขอทราบเรียนถามเพื่อระดับความ
รู้ (คงใช้สิทธิตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร
๑๐๐๕/ว.๓๗ ดังกล่าวข้างต้นไม่ได้เพราะสมทบ
ประมาณแล้ว) ดังต่อไปนี้ครับ

๑. จากข้อมูลที่ทราบเรียนมากระผมมีสิทธิ
จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง “เจ้าหน้าที่บริหาร
ทั่วไป ๓” ระดับ ๓ ในบงบประมาณ ๒๕๑๘ ได้
หรือไม่หากไม่ได้เป็นเพราะเหตุใด (ได้โปรดขงแจ้งให้
ละเอียดด้วย)

๒. ในบงบประมาณ ๒๕๒๐ นี้ กระผมได้
รับการพิจารณาให้เงินเดือนเดือน ๑ ขั้น เป็น ๑,๗๕๐
บาท กระผมจะได้รับการพิจารณาให้ดำรงตำแหน่ง
“เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป ๓” ระดับ ๓ ได้หรือไม่

ขอความกรุณาได้โปรดตอบให้กระผมทราบ
ทางวารสารข้าราชการโดยด่วนด้วย กระผมจะรอคอย
ด้วยความหวัง ขอกราบขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ
โอกาส

ตอบ ๑. กรณีของคุณที่ได้รับการกำหนดตำแหน่ง
ให้เป็นรองเจ้าสภาตรี (เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป ๒)
เงินเดือน (๑) และขณะนี้ได้รับเงินเดือนขั้น ๑,๖๔๕
บาท แต่ยังไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้า
หน้าที่บริหารงานทั่วไป ๓ ตามเงื่อนไขดังกล่าว เพื่อ
จะให้ได้รับการปรับเงินเดือนขั้น ๑ ขั้น ตามหนังสือ
สำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๕/ว.๓๗ ลง ๓๐ ต.ค.

๒๕๑๘ นั้นเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะใช้
ดุลยพินิจพิจารณาแต่งตั้งคุณให้ดำรงตำแหน่งในระดับ
ที่สูงขึ้น แม้ว่าคุณจะมีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะเลื่อน
ขึ้นระดับ ๓ ได้และเป็นผู้สอบเลื่อนขึ้นได้ตามพระราช
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้ว
ซึ่ง ก.พ. มีมติอนุมัติให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาคัดเลือก
เลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ในระดับต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องสอบอีก ตามหนังสือ
สำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว.๓๘ ลว ๔ พ.ย.
๒๕๑๘ ก็ตาม

๒. ในบึงบประมาณ ๒๕๒๐ คุณก็ยังอยู่ใน
เกณฑ์ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่
บริหารงานทั่วไป ๓ ได้ ทั้งนี้เป็นดุลยพินิจของผู้บังคับ
บัญชาที่จะแต่งตั้งให้หรือไม่ก็ได้

ไม่ได้เลื่อนระดับชक्ति เลขคิดจะลาออก

คำถาม : สมาชิกวารสาร

ผมเป็นสมาชิกวารสารข้าราชการ ผมมีขอ
ข้องใจบางอย่างคือผมเป็นข้าราชการ ชุรการสามัญชั้น
จัตวา อันดับ ๔ ชั้น ๒,๑๐๐ บาท เริ่มทำงาน ๑
ก.ค. ๒๕๔๖ (สามัญ) ขณะนี้เป็น ช. ๑ ชั้น ๒,๑๐๐
บาท ตามเดิม ไม่ได้รับแต่งตั้งแบบ ช. ๒ หรือ
ชั้นตรี ทั้ง ๆ ที่สอบชั้นตรีตาม พ.ร.บ. พลเรือน
๒๕๕๑) ได้ แต่พ้น ๒ ปีเสียก่อน (บรรจุไม่หมด)

ตกลงไม่ได้บรรจุทันหลายสิบคนแต่กระทรวงเจ้าสังกัด
กับ ก.พ. จะช่วยเหลือโดยเอาบัญชีที่สอบมาพิจารณา
ช่วยจนเวลาล่วงเลยมาอีกเป็นปี หลังจาก ๒ ปีผ่านไป
ไปแล้ว ผลก็ได้รับการเปลี่ยนไปเป็น ช. ๑ เท่ากับเป็น
ชั้นจัตวาตามเดิม เมื่อผมและพวกเห็นแล้วว่ากระทรวง
เจ้าสังกัดและ ก.พ. ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ ผมคิด
ว่าน่าจะลาออกเสียดีกว่า เพราะแม้แต่ฝ่ายโทรเลข
ฝ่ายมหาดไทย ครู เงินเดือนถึง ๑,๓๗๔ บาทยังได้
ช. ๒ หรือชนตรหมด แล้วเมื่อผม ช. ๑ เงิน
เดือน ๒,๑๐๐ บาท เช่นนี้ ปี ๒๕๒๐ เงินเดือนก็
ไม่มขณเลื่อน ทั้งไม่มททำว่าทางราชการจะปรับเงิน
เดือนให้สูงกว่านอกด้วย

ผมจึงขอเรียนว่า ถ้าผมจะขอลาออกจากราชการ
ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๕ ผมจะมีเวลาราชการ
เท่าไร จะได้เงินบำนาญเดือนละเท่าไร หรือถ้า
จะขอรับเป็นเงินบำเหน็จโดยรับครั้งเดียว จะได้เท่าไร
แม้ผมจะไม่ได้บอกเลขสมาชิกมา ก็หวังว่าท่านคง
เอื้อเฟื้อนำลงในวารสารให้ และเพื่อนข้าราชการ
หลายคนเหมือนกัน ผมก็คอยค้อยู่ ถ้าลงฉบับในเดือน
ต.ค. ที่จะถึงนี้ก็จะเป็นพระคุณอย่างสูง

ตอบ ขอเรียนว่าการที่ข้าราชการผู้ใดจะได้รับการ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นไป โดยที่
ข้าราชการผู้นั้นมีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะแต่งตั้งได้แล้ว
นั้น เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาเจ้าสังกัดที่จะใช้
ดุลยพินิจพิจารณาแต่งตั้งให้หรือไม่ก็ได้ ในกรณีของ

คุณซึ่งเคยสอบชั้นตรีตามพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้แล้วนั้น แม้
บัญชีสอบนั้นจะหมดอายุแล้วก็ตาม แต่ ก.พ. ก็ได้มี
มติอนุมัติให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาคัดเลือกเลื่อน
ข้าราชการชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นได้ (หาก
มีตำแหน่งว่างหรือตำแหน่งนั้นสามารถปรับเป็นระดับ
สูงขึ้นได้เองอยู่แล้ว) ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่
สร ๑๐๐๔/ว.๓๘ ลงวันที่ ๔ พ.ย. ๒๕๑๘

ส่วนการที่หากคุณจะลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๕ นี้ โดยเริ่มรับราชการตั้งแต่ ๑ ก.ค. ๒๔๘๖ ก็มีอายุราชการจริงๆ ประมาณ ๒๓ ปี รวมกับเวลาที่ทว.คุณ ตามกฎว้อการศึกอีกประมาณ ๑ ปี ดังนั้นคุณจึงมีอายุราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญประมาณ ๓๐ ปี (ขอได้โปรดตรวจสอบวันลาวันขาดราชการต่าง ๆ ของคุณด้วย) และจะได้รับบำนาญประมาณเดือนละ ๑,๒๖๐ บาท ถ้ารับบำเหน็จก็จะได้ประมาณ ๖๓,๐๐๐ บาท ตัวเลขดังกล่าวนี้เป็นตัวเลขโดยประมาณ หากต้องการจะทราบอย่างถูกต้องแน่นอนแล้ว กรุณาสอบถามได้ที่ กองบำเหน็จบำนาญ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

ได้เงินเดือนทั้ง ๆ ที่ยังบรรจุไม่ครบ ๕ เดือน

ผู้ถาม : ดำรงเก่า

ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๖/ว.

๒๓ ลว ๒๓ ก.ย. ๒๕๑๘ แจ่มติ ก.พ. ว่าเฉพาะ
ในปี ๒๕๑๘ให้นำหลักเกณฑ์การเล่นเงินเดือน
ตามกฎ ก.พ. เดิมมาใช้ แต่ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่
๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๘) มิได้ระบุวันบังคับใช้ ขอเรียน
ถามว่า

๑. การเงินเดือนประจำปี ๒๕๑๘ จะ
ใช้หลักเกณฑ์เดิมหรือให้เป็นไปตาม ก.พ. ฉบับที่ ๑๓

๒. การที่กรมตำรวจนำเอากฎ ก.พ. ฉบับที่
๑๓ มาใช้เงินเดือนแก่ข้าราชการตำรวจ จะเป็น
การถูกต้องหรือไม่ เพราะกรมตำรวจออกคำสั่งเลื่อน
เงินเดือนช้ากว่ากรมอื่น ๆ จึงมีโอกาสดำเนินใช้กฎ ก.พ.
ใหม่

๓. เนื่องจากข้าราชการตำรวจทัมยศ ยังไม่
นำระบบการจำแนกตำแหน่งมาใช้ และตามกฎ ก.พ.
เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเล่นเงินเดือนเดิม กำหนด
ว่าผู้ได้รับการบรรจุโดยได้รับเงินเดือนสูงขึ้น หากการ
บรรจุไม่ครบ ๕ เดือนในรอบปี จะไม่สามารถเลื่อน
เงินเดือนได้ แต่ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ ไม่ได้กำหนด
ข้อนี้ไว้ ฉะนั้นการเล่นเงินเดือนข้าราชการตำรวจที่
ทัมยศ

๓.๑ ในปี ๒๕๑๘ กรมตำรวจได้เลื่อนเงิน
เดือนผู้ได้รับการบรรจุให้ขั้นยศสูงขึ้น แต่ไม่ครบ ๕
เดือนในรอบปี จะเป็นการถูกต้องหรือไม่

๓.๒ ในปีต่อ ๆ ไป จะเลื่อนตามข้อ ๓.๑
จะได้หรือไม่

ตอบ ๑. การเลื่อนเงินเดือนประจำงบประมาณ ๒๕๑๘ จะมีผลให้ข้าราชการเลื่อนได้รับเงินเดือนตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๑๘ ฉะนั้นจึงต้องใช้หลักเกณฑ์ ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๕ (พ.ศ. ๒๕๐๔) และที่แก้ไขเพิ่มเติมออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗

๒. ควรที่กรมตำรวจจะนำกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๕ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ตามข้อ ๑ มาใช้พิจารณาเลื่อนเงินเดือนให้แก่ข้าราชการตำรวจที่จะได้รับการเลื่อนเงินเดือนงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๘ ตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๑๘

๓. การที่กรมตำรวจได้เลื่อนเงินเดือนตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๑๘ ให้ข้าราชการตำรวจที่ได้รับการบรรจุในชั้นยศสูงขึ้นโดยได้รับเงินเดือนสูงขึ้นด้วย และยังบรรจุมาไม่ครบ ๕ เดือนนั้นน่าจะเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะยังต้องใช้กฎ ก.พ. เดิมอยู่ในวันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๑๘ อันเป็นวันที่ กฎ ก.พ. เดิมยังมีผลใช้บังคับ และกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ยังไม่ได้ประกาศใช้และยังขัดกับมติ ก.พ. ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๖/ว. ๒๓ ลว ๒๓ ก.ย. ๒๕๑๘ อีกด้วย

ส่วนในปีต่อไป ตั้งแต่งบประมาณ ๒๕๒๐ ถัดการเลื่อนเงินเดือนตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค. ๒๕๑๘ ก็จะต้องใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ซึ่งบัญญัติไว้ว่า "ในบทรแล้ว มาได้สั่งบรรจุเข้ารับราชการมาแล้ว เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๘ เดือน" ฉะนั้นผู้ที่ได้รับการบรรจุในชั้นยศสูง

ขึ้น จึงต้องได้รับการบรรจุมาแล้วไม่น้อยกว่า ๘ เดือน จึงจะอยู่ในเกณฑ์ที่จะพิจารณาเลื่อนเงินเดือนได้

สอบเลื่อนชั้นตามกฎหมายเก่าจะนำมาใช้ เลื่อนระดับตามกฎหมายใหม่ได้

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๖๒๙

ตามที่ ก.พ. มีมติให้นำผลการสอบเลื่อนชั้นตามกฎหมายเก่า มาใช้เลื่อนระดับตามกฎหมายใหม่ได้เช่น สอบชั้นเอกได้ ก็นำมาเลื่อนเป็นระดับ ๕ หรือระดับ ๖ ได้เข้าเข้าความสงสัยดังนี้

๑. ผลการสอบชั้นเอกได้นั้นมีหมดอายุใหม่ เช่นกับหมดอายุ หรือมีการสอบระดับ ๕-๖ ใหม่ ผลการสอบชั้นเอกจะสิ้นสุดหรือไม่

๒. ใช้ผลการสอบชั้นเอก เลื่อนเป็นระดับ ๕ แล้ว ต่อมาจะเลื่อนระดับ ๖ จะใช้ได้หรือไม่ หรือจะต้องสอบเลื่อนระดับ ๖ อีก

ตอบ ๑. ผลการสอบดังกล่าวตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว.๓๘ ลว. ๔ พ.ย. ๒๕๑๘ นั้น ไม่มีการหมดอายุ ใดๆ ที่มบางความเห็นว่าจะหมดอายุตาม พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ แต่ ก.พ. ก็มีมติให้นำผลการสอบเลื่อนชั้นนั้นมาใช้ได้ เพื่อมิให้กระทบกระเทือนสิทธิของผู้ที่เคยสอบได้แล้ว

๒. ใช้เลื่อนได้ทั้ง ๒ ระดับ แม้ว่าจะเคยบรรจุระดับ ๕ แล้ว จะนำมาใช้บรรจุในระดับ ๖ อีกก็ได้

กระทำผิดวินัยทำไมยังได้บำนาญด้วย

ผู้ถาม : คุณกมล บุญก่อน

เนื่องจากผมมีข้อข้องใจบางประการ เกี่ยวกับ มาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ และไม่สามารถจะเรียนถามผู้ใด ผมคิดว่าคงจะไม่มีผู้ใดสามารถให้คำอธิบายได้ดีเท่าคณะผู้จัดทำวารสารข้าราชการนี้ได้ ผมจึงขอเรียนถามท่านดังนี้

“ตามมาตรา ๘๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจักต้องได้รับโทษให้ออก ปลดออกหรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันสมควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าให้ออก

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ เห็นว่า กรณีมีมูลสมควรสอบสวน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้าในการสอบสวนนี้ จะต้องแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุพยานก็ได้ และต้องให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจง และนำพยานหลักฐานเข้าสืบแกข้อกล่าวหาได้ด้วย เมื่อได้ทำการสอบสวนแล้ว และผู้มี

อำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ พิจารณาเห็นว่าผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษให้ออก ปลดออกหรือไล่ออก ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งลงโทษให้ออก ปลดออกหรือไล่ออก

ผู้ใดถูกสั่งให้ออกตามมาตรา ๘๖ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้ลาออกจากราชการ”

ขอเรียนถามดังนี้

๑. ทว่าการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จักต้องได้รับโทษให้ออก ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ นั้น หมายความว่าอย่างไร และเหตุอันควรลดหย่อนที่จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษนั้น มีกรณีใดบ้าง

๒. เมื่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งลงโทษให้ออก ปลดออกหรือไล่ออก แต่การออกตามมาตรา ๘๖ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ เสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการนั้น เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ นอกจากจ่ายบำเหน็จบำนาญให้ผู้กระทำความผิดวินัยแล้วยังสนับสนุนให้ข้าราชการพลเรือนกระทำผิดวินัยเพิ่มขึ้นโดยไม่เกรงกลัว ไซ้หรือไม่

๓. โปรดยกตัวอย่างกรณีที่ผู้ถูกลงโทษให้ออก ปลดออกหรือไล่ออก แล้วมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญมาให้ฟังสักหนึ่งเรื่อง

อนึ่ง ผมมีความประสงค์อยากจะได้หนังสือ “ประมวลปัญหา และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ

ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘" ทางวารสาร ได้จัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวแล้วหรือยัง ราคาเล่มละเท่าไร และขอทราบระเบียบการเป็นสมาชิกวารสารข้าราชการด้วย

ตอบ ๑. การพิจารณาลดโทษผู้กระทำผิดวินัยตาม มาตรา ๔๖ ดังกล่าวหมายความว่า ผู้กระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรงสมควรได้รับการพิจารณาลดหย่อนโทษ ก็อาจได้รับโทษต่ำกว่าที่ควรจะได้รับ เช่น กระทำผิด วินัยถึงขนาดจะต้องถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ แต่มีเหตุผลหย่อนก็อาจให้ได้รับโทษเพียงแค่ออก ขังการลดหย่อนโทษตามมาตรานี้จะลดต่ำกว่าโทษให้ ออกไม่ได้

สำหรับเหตุอันควรลดหย่อนนั้น เช่นเป็นผู้ที่ไม่เคยกระทำผิดวินัยมาก่อน หรือกระทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเหตุอันใดทำนองเดียวกัน

๒. เจตนารมณ์อันแท้จริงของกฎหมายมาตรานี้เป็นอย่างไร ผู้ตอบเองไม่ทราบแน่ชัด แต่เข้าใจว่า มิใช่สนับสนุนให้ข้าราชการกระทำผิดวินัยเป็นแน่ เพราะตามข้อเท็จจริง การเพิ่มโทษให้ออกจากราชการ เนื่องจากกระทำผิดวินัย เริ่มบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นต้นมา แต่เดิมนั้นมีเฉพาะโทษไล่ออกกับปลดออกเท่านั้น

การเพิ่มโทษให้ออกเพราะกระทำผิดวินัย เหตุผลเพื่อเป็นมาตรการกลางๆ ไม่นักไม่เบาจนเกินไป และพอดี พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ.

๒๔๘๔ กำหนดกรณีตัดสิทธิรับบำเหน็จบำนาญเฉพาะ ผู้ถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ เพราะมีความผิดเท่านั้น ดังนั้นเมื่อ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการเพิ่มโทษให้ออก จึงพิจารณาในทางให้ประโยชน์แก่ผู้ได้รับโทษทางวินัย โดยให้ได้รับบำเหน็จบำนาญด้วย

บทบัญญัติในเรื่องนี้ใช้บังคับเรื่อยมาจนปัจจุบัน จึงไม่อาจยืนยันเจตนารมณ์อันแท้จริงได้ นอกจากลำดับความเป็นมาให้คุณได้ทราบ

๓. เฉพาะกรณีถูกลงโทษให้ออกจากราชการ จึงมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ ตัวอย่างกรณีอดีต ปลัดกระทรวงการคลัง ซึ่งมีข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ คุณคงพอจะนึกได้ ก็ถูกให้ออกจากราชการแต่ได้รับบำเหน็จบำนาญ ส่วนกรณีถูกปลดออกหรือให้ออกนั้นไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญแต่อย่างใด

สำหรับประมวลปัญหาและการปฏิบัติตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น ยังมีได้จัดพิมพ์ขึ้น เพราะเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ ต้องรอไว้ระยะหนึ่งก่อน ในขณะที่มีหนังสือคำอธิบาย พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ พร้อมด้วยกฎ ก.พ. ระเบียบ และหนังสือเวียน ก.พ. ตลอดจนพระราชกฤษฎีกาและทางปฏิบัติบางประการ มีขายที่สวัสดิการ สำนักงาน ก.พ. ราคาเล่มละ ๔๕ บาท ค่าส่ง ๕ บาท ส่วนการเป็นสมาชิกวารสารฯ ปีละ ๕๐ บาท รวมค่าส่ง บอกรับได้ที่ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก

**พ.ร.บ. ข้าราชการฉบับ ๒๕๑๘ ไม่มีการสอบปรับ
วุฒิ**

ผู้ถาม : คุณบทศรี รอดใจ

กระผมมีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมาย
ฉบับใหม่หลายประการ จึงขอเรียนหารอดังนี้

๑. การสอบคัดเลือกปรับอัตราเงินเดือนตาม
คุณวุฒิเมื่อผู้มางานส่งปรับแล้ว ผู้รับเงินเดือนตาม
คุณวุฒิจะต้องทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่

๒. จังหวัดที่มีอัตราครุระดับ ๔ ว่าง และ
ประสงค์จะเลื่อนระดับผู้สอบได้ชั้นบัญชีตามกฎหมาย
ฉบับเก่าไว้ (ชั้นตรีเป็นชั้นโท) จะดำเนินการ
ขอเลื่อนเป็นระดับสูงขึ้นไปหรือไม่และต้องคำนึงถึงเงิน
เดือนของผู้ที่จะขอเลื่อนว่าจะต้องอยู่ในขั้นไหนหรือไม่

๓. กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๘)
ข้อ ๗(๒) กำหนดว่าในรอบบทแล้วมาจนถึงวันออก
คำสั่งเลื่อนเงินเดือนต้องไม่ถูกลงโทษทางวินัย แต่พอ
เลยรอบมาแล้ว ก่อนออกคำสั่งผู้ถูกลงโทษทาง
วินัย เช่นนี้จะออกคำสั่งเลื่อนเงินเดือนได้หรือไม่

๔. ตามกฎ ก.พ. ฉบับเดียวกัน ข้อ ๒ อัน
เนื่องมาจากคำถามข้อ ๓ กฎ ก.พ. ข้อ ๗(๒) วรรค
ท้าย ถ้าออกคำสั่งเลื่อนเงินเดือนของผู้ถูกตัดเงิน
เดือนหลังพ้นโทษการตัดเงินเดือนแล้ว โดยให้ย้อน
หลังไปถึงวันที่ ๑ ต.ค. ของปีที่ได้เลื่อนเงินเดือนเช่น
นี้หรือไม่

ตอบ ๑. เข้าใจว่าคำถามนี้หมายถึงผู้ที่รับราชการ
เป็นข้าราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญหรือข้าราชการ
การครุอยู่แล้ว จึงขอชี้แจงว่า การสอบเพื่อปรับวุฒิ
ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน ๒๕๑๘ ไม่
มีอีกแล้ว เพราะเป็นการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับ
ราชการทั้งสิ้น และการคัดเลือกเท่านั้น ฉะนั้นข้าราชการ
ที่ได้รับวุฒิเพิ่มขึ้นมาจึงอาจบรรจุให้ได้รับเงินเดือน
ตามวุฒิที่เพิ่มขึ้นมาได้ ถ้าวุฒิที่ได้รับมานั้นตรงกับ
เงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งที่กำหนด
ไว้ ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ข้าราชการผู้
ดำรงตำแหน่งอยู่ ระบุให้ใช้บรรจุได้และไม่ต้องทดลอง
ปฏิบัติหน้าที่ราชการอีก

๒. จังหวัดย่อมจะดำเนินการเลื่อนตำแหน่งให้
ดำรงตำแหน่งในระดับ ๔ ได้ (มติ ก.พ. ตามหนังสือ
สำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๔/ว.๓๘ ลว. ๘ พ.ย.
๒๕๑๘) ส่วนการที่จะคำนึงถึงเงินเดือนของผู้ที่จะขอ
เลื่อนว่าจะต้องอยู่ในขั้นไหนหรือไม่นั้นต้องตมมติ ก.พ.
ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๑๐๐๓/ว.๘
ลว. ๑๕ ส.ค. ๒๕๑๘ และถ้าเป็นข้าราชการครุสังกัด
กระทรวงศึกษาธิการก็อาจจะต้องระเบียบหรือมติของ
ครุสภาประกอบด้วย

๓. กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๑๘)
ข้อ ๗(๒) ระบุไว้ชัดเจนว่า "ในรอบบทแล้วมาจน
ถึงวันออกคำสั่งเลื่อนเงินเดือนต้องไม่ถูกลงโทษทาง
วินัยเว้นแต่โทษภาคทัณฑ์ ในกรณีที่ข้าราชการผู้ใด
อยู่ในหลักเกณฑ์ที่สมควรได้เลื่อนเงินเดือนแต่ได้

ถูกดลเงินเดือนเพราะถูกลงโทษทางวินัยหลังรอบบัทแล้วมาในกรณีนั้นมาแล้ว ผู้บังคับบัญชาจะดลเงินเดือน ให้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นผู้ซึ่งถูกลงโทษตัดเงินเดือน จะดลเงินเดือนได้ต่อเมื่อพ้นโทษตัดเงินเดือนแล้ว หรือถ้าเป็นผู้ถูกลงโทษลดเงินเดือน จะดลเงินเดือนได้ต่อเมื่อได้ถูกลงโทษลดเงินเดือนมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ เดือน

ดังนั้นแม้ว่าจะเลยรอบบัทแล้วก็ตามแต่ยังไม่ถึงวันออกคำสั่งดลเงินเดือน ข้าราชการผู้นั้นถูกลงโทษทางวินัย (เว้นแต่โทษภาคทัณฑ์) ผู้บังคับบัญชาก็จะออกคำสั่งดลเงินเดือนไม่ได้

๔. การจะออกคำสั่งดลเงินเดือนของผู้ถูกลงโทษตัดเงินเดือนจะออกคำสั่งได้ก็ต่อเมื่อพ้นพ้นโทษตัดเงินเดือนแล้ว และไม่มีผลย้อนหลังถึงวันที่ ๑ ต.ค. ของบัทได้เล่นนั้น

ความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา

ผู้ถาม : สมาชิกเลขที่ ๑๐๖๔

ข้าพเจ้าสมาชิกวารสารข้าราชการ มีปัญหาที่จะเรียนถามดังนี้

๑. หน่วยงานราชการนั้น ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น เกษตรอำเภอรับผิดชอบสำนักงานเกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด รับผิดชอบงานสำนักงานเกษตรจังหวัด ใช่หรือไม่ และมีบุคคลอื่นร่วมรับผิดชอบด้วยหรือไม่

๒. ในกรณีผู้บังคับบัญชาไม่มอบหมายการทำงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาบางคนปฏิบัติ จะถือว่าผู้บังคับบัญชาผิดจัดการพลเรือนหรือไม่ และผู้ใต้บังคับบัญชาผู้นั้นจะถูกกล่าวหาว่าบกพร่องต่อหน้าที่หรือไม่

๓. เมื่อครบรอบบัท ผู้ใต้บังคับบัญชาผู้นั้นไม่มีผลงานประกอบขอความดีความชอบนั้น ใครเป็นผู้รับผิดชอบ (หากเป็นการกลั่นแกล้งของผู้บังคับบัญชาซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีความผิด) และผู้ใต้บังคับบัญชาผู้นั้นมีสิทธิได้รับความดีความชอบในรอบบัทหรือไม่ ได้ไม่ได้เพราะเหตุใด

๔. เครื่องแบบข้าราชการพลเรือนที่จะออกมาใหม่มีรูปร่างเช่นไร และจะให้ใช้เมื่อใด

ตอบ ปัญหาของคุณรวม ๔ ข้อ ที่ถามมาอาจสรุปรวมตอบดังนี้

๑. คำถามตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา ทั้งในเรื่องของผลงานในหน่วยงานนั้น ๆ กับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินได้มอบหมายกำหนดไว้คือ “ส่วนราชการที่แบ่งออกเป็นกอง และแผนกให้ผู้อำนวยการตามที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก เป็นผู้บังคับบัญชา

ราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ” (ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ข้อ ๓๓ วรรคสอง) และสำหรับการบริหารราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและอำเภอ นั้น หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดและอำเภอ ซึ่งกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ส่งมาประจำทำหน้าทีเป็น ผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดกระทรวงทบวงกรมนั้น ในจังหวัดและอำเภอนั้น (ข้อ ๕๑ และข้อ ๕๘ ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘)

ดังนั้น จึงขอสรุปปัญหาของคุณได้ว่า เกษตรอำเภอรับผิดชอบสำนักงานเกษตรอำเภอ และเกษตรจังหวัดรับผิดชอบสำนักงานเกษตรจังหวัด ทั้งเกษตรอำเภอและเกษตรจังหวัด มีหน้าที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ และดูแลปกครองบังคับบัญชามอบหมายการงานให้ผู้ที่บังคับบัญชาปฏิบัติด้วย หากผู้บังคับบัญชา ละเลย ไม่ดูแลมอบหมายการงานให้ผู้ที่บังคับบัญชาย่อมถือได้ว่าปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่ชอบด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนจะถือว่าบกพร่องต่อหน้าที่เพียงใดนั้น จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นกรณีๆ ไป ประกอบด้วย

สำหรับการพิจารณาผลงานในรอบปีนั้น โดยหลักที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ระบุว่าให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโดยคำนึงถึงคุณภาพ และปริมาณงานของตำแหน่ง และผลของงานที่ได้ปฏิบัติมา การรักษาวินัยตลอดจนความสามารถและความอดุสาหะในการปฏิบัติงานตามหลัก

เกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. (กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๑๕) การพิจารณาความดีความชอบประจำปี จึงต้องคุหลาย ๆ อย่างประกอบกันด้วย

อย่างไรก็ตามกรณีที่เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และเป็นกรณีที่ไม่มีสิทธิอุทธรณ์ ก็อาจร้องทุกข์ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ. (กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๑๘)

๒. เครื่องแบบข้าราชการที่จะออกใหม่ขณะนี้ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการ ซึ่งกำลังสรุปผลทบทวนมติเดิมเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ในขณะนี้ยังไม่อาจเปิดเผยรายละเอียดได้ ส่วนจะใช้เมื่อไรนั้น หากคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยก็คงจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๕๒๑ เป็นต้นไป

ผู้ตอบปัญหาในฉบับนี้

สำนักงาน ก.พ.

ธงชัย	วานิชกะ
สุธี	สุทธิสมบูรณ์
สมศักดิ์	ศุภะรัชฎ์เดช
ศุภิต	พัทวิ

กรมบัญชีกลาง

ผาสชนิตย์	ปิ่นพระจุ
สุวิทย์	วารุณีวารักษ์
สมพงษ์	วิฑนสระ

ใหม่ ๆ ในราชการ

สมัคร สุกฤษฎ์กุล

เดือนตุลาคมได้ย่างกรายมาเยือนพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

การเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่ความมั่นคงแข็งแรงแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

เราจะเริ่มตั้งต้นประชาธิปไตยกันใหม่ ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

การเริ่มต้นที่จะต้องทำโดยการปฏิรูปการปกครองกันอย่างขนานใหญ่ ต้องปรับปรุงกลไกในวงการบริหารกันใหม่แทบทุกระดับ ต้องเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนพลเมืองอย่างจริงจัง เพื่อให้ได้มาซึ่งสภาผู้แทนราษฎร และรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ที่เราต้องตั้งต้นประชาธิปไตยกันใหม่ดังกล่าวมานี้ ก็เนื่องจากการได้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕ โดยมีพลเรือเอก สงัด ชลออยู่ เป็นหัวหน้าคณะ เหตุการณ์ต่างๆ ทั้งหลายที่นำไปสู่การปฏิรูปการปกครองแผ่นดินนั้น ท่านผู้อ่านคงทราบกันดีอยู่แล้ว จักไม่ขอนำมากล่าวไว้ในที่นี้

คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ได้ใช้อำนาจการปกครองแผ่นดินอยู่ในช่วงระยะเวลาอันสั้น รวมเวลา ๑๖ วัน ก็ได้ดำเนินการเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๕ และประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๕ กับมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรี ๑๗ นาย ในวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๕ เป็นรัฐบาลทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินและวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุข ให้ยิ่งขึ้นวันสถาพรสืบไป

ขั้นตอนของประชาธิปไตย : โครงสร้างและพัฒนาการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ได้กำหนด โครงสร้างและพัฒนาการของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ไว้เป็นระยะๆ เป็นขั้นเป็นตอน เพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ได้หยั่งรากลึกกลงในแผ่นดินนี้ และมีความมั่นคงตลอดไป สมดังเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการปกครองครั้งนั้นจึงปรากฏในคำปรารภของรัฐธรรมนูญนี้ ตอนหนึ่งว่า

“ในระยะสับแรกเป็นระยะฟื้นฟูเสถียรภาพ
ของประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง ใน
ระยะนี้สมควรให้ราษฎรมีส่วนในการบริหารราชการ
แผ่นดิน โดยทางสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน
ซึ่งมีสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ควบคุมการ
บริหารราชการแผ่นดิน ในขณะที่เดียวกันก็จะเร่งเราให้

ราษฎรให้มากขึ้น และลดอำนาจของวุฒิสภาลงเท่าที่
จะทำได้ ต่อจากนั้นไปถ้าราษฎรตระหนักในหน้าที่
และความรับผิดชอบของตนที่มีต่อชาติบ้านเมืองใน
ระบอบประชาธิปไตยดีแล้ว ก็อาจยกเลิกวุฒิสภา
ให้เหลือแต่สภาผู้แทนราษฎร

อันการจะปฏิรูปโครงสร้างของการปกครองใน

นายธานีทร ตรีวิเชียร และนายเสนาะ อุณาภุ

ประชาชนเกิดความสนใจและตระหนักในหน้าที่ของ
ตน ในระยะสับที่สอง สมควรเป็นระยะที่ให้ราษฎร
มีส่วนในการบริหารราชการแผ่นดินมากขึ้น โดยจัด
ให้มีรัฐสภาอันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรซึ่ง
สมาชิกมาจากการเลือกตั้ง และวุฒิสภาซึ่งสมาชิก
มาจากการแต่งตั้ง ทั้งสองสภานี้จะมีอำนาจหน้าที่ใน
การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินเท่าเทียมกัน
ในระยะสับที่สาม สมควรขยายอำนาจของสภาผู้แทน

ระบอบนี้ในทางใด ข้อมแล้วแต่สภาวการณ์ของแต่ละ
ระบอบว่ามีเหตุผลสมควรอย่างไร และจกต้องมีการ
แก้ไขรัฐธรรมนูญให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ในระยะ
นั้นๆ เป็นสำคัญ เพื่อให้การปฏิรูปการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขบรรลุ
เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นั่นคือความมั่น
คงของชาติและความผาสุกของประชาชน โดยยึดมั่น
ในสถาบันหลักของบ้านเมืองอันได้แก่ชาติ ศาสนา
และพระมหากษัตริย์”

ทั้งนี้ ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘ ของรัฐธรรมนูญนี้ด้วยว่า ภายในกำหนด ๔ ปี นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ คือวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๕ จะต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีรัฐสภาที่ประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนมาจากการเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภามาจากการแต่งตั้ง และเพื่อกำหนดกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันกับต้องจัดให้มีการเลือกตั้งและการแต่งตั้งสมาชิก ดังกล่าวภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันครบ ๔ ปี ที่กล่าวข้างต้น

หลักการใหม่ ๆ ในรัฐธรรมนูญ :
ขั้นแรกของการพัฒนา

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดสาระสำคัญที่เป็นหลักการใหม่ ๆ แตกต่างไปจากธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรฉบับก่อน ๆ ที่เคยใช้กันมาดังนี้

๑. กำหนดให้มีสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เพื่อทำหน้าที่ที่บัญญัติ คือ ออกกฎหมายและควบคุมการบริหารประเทศของคณะรัฐมนตรีสภา นี้ ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่า ๓๐๐ คน แต่ไม่เกิน ๔๐๐ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งจากบุคคลทุกอาชีพทั่วประเทศ ซึ่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้สรรหาและกลั่นกรองแล้ว โดยให้อยู่ในตำแหน่งเป็นเวลา ๔ ปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ให้ดำเนินการแต่งตั้งสมาชิกสภาปฏิรูปฯ ให้เสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญนี้ (มาตรา ๑๐ และมาตรา ๒๖)

๒. กำหนดให้มีคณะกรรมการวิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติ จำนวนไม่เกิน ๑๒ คน ซึ่งจะแต่งตั้งจากสมาชิกสภาปฏิรูปฯ หรือคนอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกสภาปฏิรูปฯ ก็ได้ และคณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการนี้ได้ฝ่ายละไม่เกิน ๖ คน เพื่อให้ทำหน้าที่กลั่นกรองร่างกฎหมายที่สมาชิกสภาปฏิรูปฯ จะเสนอให้สภาปฏิรูปฯ พิจารณาเสียก่อน และเมื่อคณะกรรมการวิสามัญให้คำรับรองแล้ว สมาชิกสภาปฏิรูปฯ จึงจะเสนอร่างกฎหมายนั้นต่อสภาปฏิรูปฯ ได้ ที่เป็นเช่นนี้ก็คงมีความมุ่งหมายที่จะป้องกันมิให้มีกฎหมายเพื่อ และให้มีการพิจารณาออกกฎหมายที่จำเป็นต้องออกใช้บังคับจริง ๆ เท่านั้น กฎหมายที่ไม่เป็นสาระไม่จำเป็นที่จะใช้ในการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ก็อาจจะยังไม่จำเป็นต้องออกใช้บังคับในระยะสัปดาห์แรกของการปฏิรูปนี้ (มาตรา ๑๕)

๓. กำหนดให้มีสภาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรีคณะหนึ่ง ประกอบด้วยบุคคลในคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ซึ่งมี ๒๔ คนด้วยกัน คือ ๑. พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ร.น. หัวหน้าคณะปฏิรูปฯ ๒. พล.อ. อ. กมล เดชะตุงคะ รองหัวหน้าคณะปฏิรูปฯ ๓. พล.อ. เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เลขาธิการ ๔. พล.ร.อ. กวี สิงหะ ร.น. รองเลขาธิการ ๕. พล.อ. เจริญ พงษ์พานิช ผู้ช่วยเลขาธิการ ๖. พล.อ. บุญชัย บำรุงพงศ์ ๗. พล.อ. เสริม ๘. นคร ๙. พล.ร.อ. ออมร ศิริกายะ ร.น. ๑๐. พล.ต.อ. ศรีสุข มหิทธิเทพ ๑๑. พล.อ. อ. พะเนียง กานตรัตน์ ๑๒. พล.อ. ประเสริฐ ธรรมศิริ

๑๒. พล. อ. ประลอง วีระปรีช ๑๓. พล. อ. อ.
 คำรณ ลีละศิริ ๑๔. พล. อ. ประสาร อมาตยกุล
 ๑๕. พล. ร. อ. สถาปน์ เกยานนท์ ร.น. ๑๖. พล.
 ท. ยศ เทพหัสดิน ณ อยุธยา ๑๗. พล.ท. เปรม
 ดิณสุลานนท์ ๑๘. พล.ท. สมศักดิ์ บัญจมานนท์
 ๑๙. พล. ท. อำนาจ คำรณานนท์ ๒๐. พล. ต. ปิ่น
 ธรรมศรี ๒๑. พล. ต. เทพ กรานเลิศ ๒๒. พล. ต.
 อรุณ ทวาทสิน ๒๓. พล. ต. แสงว จามรจันทร์
 ๒๔. พล. ต. ประเทียบ เทควิศาล

สถานมหนาทให้ความเห็นในเรื่องต่างๆ ตาม
 ที่นายกรัฐมนตรีปรึกษา มีหน้าที่กำหนดแนวนโยบาย
 เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติร่วมกับคณะรัฐมนตรี และ
 ทำหน้าที่เป็นสภาปฏิรูปฯ ในระหว่างที่ยังไม่มีสภา
 ปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน (มาตรา ๑๘ และ มาตรา
 ๒๖)

๔. กำหนดให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่ง
 การ หรือกระทำการใดๆ ได้โดยความเห็นชอบ
 ของคณะรัฐมนตรี และสภาที่ปรึกษาของนาย
 กรัฐมนตรี ในเมื่อนายกรัฐมนตรีเห็นเป็นการจำเป็น
 เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ระวังหรือปราบปราม
 การกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของ
 ประเทศ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือ
 ราชการแผ่นดิน หรือการกระทำอันเป็นการก่อกวนหรือ
 คุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประ
 ชาชน หรือการกระทำอันเป็นการทำลายทรัพยากร
 ของประเทศ หรือเป็นการบั่นทอนสุขภาพอนามัย
 ของประชาชน ทั้งนี้ไม่ว่าการกระทำนั้นจะเกิดขึ้นก่อน

หรือหลังวันใช้รัฐธรรมนูญนี้ และไม่ว่าการกระทำนั้น
 จะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกประเทศ และให้ถือว่า
 คำสั่ง หรือการกระทำของนายกรัฐมนตรี รวมทั้ง
 การปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี เป็นคำสั่ง
 หรือการกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมาย
 เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการหรือกระทำการใดไปตั้ง
 กล่าวนมาแล้ว ต้องแจ้งให้สภาปฏิรูปฯ ทราบ (มาตรา
 ๒๑)

คำสั่งหรือประกาศของคณะปฏิรูปการ ปกครองแผ่นดิน

รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘ อัน
 เป็นบทมาตราสุดท้าย รับรองการกระทำของคณะปฏิรูป
 การปกครองแผ่นดินไว้ว่า สิ่งที่ทำหน้าคณะปฏิรูปการ
 ปกครองแผ่นดิน หรือคณะปฏิรูปฯ ได้กระทำหรือ
 ประกาศไปแล้ว ไม่ว่าในทางใดๆ ก่อนวันใช้รัฐ
 ธรรมนูญนี้ อันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูป การ
 ปกครองแผ่นดิน รวมตลอดถึงกระทำขอยบุคคล
 ที่ได้ปฏิบัติไปตามประกาศ หรือคำสั่งดังกล่าวนั้น
 เป็นการกระทำ ประกาศ หรือคำสั่งที่ถูกต้องตาม
 กฎหมาย

ดังนั้น คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปฯ ก็คือ
 ประกาศของคณะปฏิรูปฯ ก็คือ ถ้ายังไม่มีการยกเลิก
 ก็ยังคงใช้บังคับได้อยู่ต่อไป เว้นแต่โดยสภาพของ
 คำสั่งหรือประกาศนั้น ย่อมไม่อาจใช้บังคับได้ในตัว
 เช่น คำสั่งที่ให้ปลดกระทรวงเป็นผู้ใช้อำนาจของรัฐ
 มন্ত্রীในระหว่างที่ยังไม่มีรัฐบาลเมื่อมีรัฐบาลแล้ว มี

รัฐมนตรีแล้ว ปลัดกระทรวงก็จะใช้อำนาจเช่นนั้นไม่ได้ เป็นต้น และบรรดาคำสั่งหรือประกาศของคณะปฏิรูปฯ ที่ยังมีผลใช้ได้อยู่ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามก็คือ ห้ามมิว่าสมประชุมกันในทางการเมือง ณ ที่ใด ๆ ตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป ผู้ใดฝ่าฝืนจะลงโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ห้ามประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ๑ ออกจากบ้านตั้งแต่เวลาเที่ยงคืนถึงตีสี่ครั้ง ห้ามกระทำการปลุกระดมหรืออบรม หรือสั่งสอนบุคคลใด ๆ หรือกระทำการเผยแพร่ด้วยการโฆษณา ชักจูง แนะนำ หรือโน้มน้าวจิตใจด้วยประการใด ๆ เพื่อให้บุคคลอื่นเห็นดีเห็นชอบในลัทธิคอมมิวนิสต์ หรือเข้าร่วมกับองค์การอันเป็นคอมมิวนิสต์

แต่ท่านว่าสำคัญ และเกี่ยวกับข้าราชการทั้งหลายโดยตรง ซึ่งต้องถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดได้แก่ คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ดังจะกล่าวต่อไปนี้

จรรยาบรรณของข้าราชการ : บัญญัติ ๔

ประการ

คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินพิจารณาเห็นว่า การปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ และ ทหาร ซึ่งเป็นผู้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับประชาชน มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ประชาชนมีความเชื่อถือศรัทธา และให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการปกครองและบริหารประเทศ ให้มีความสงบสุข และรอดพ้นจากภัยคุกคามต่อ

ความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ จึงได้มีคำสั่งที่ ๓๘/๒๕๑๘ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๑๘ กำหนดข้อห้ามมิให้ข้าราชการกระทำ ๕ ประการ และกำหนดข้อควรปฏิบัติของข้าราชการไว้ ๓ ประการ อันอาจถือได้เป็นจรรยาบรรณของข้าราชการทั้งหลายทั้งปวงก็ได้ ดังต่อไปนี้

ข้อห้ามการปฏิบัติตนของข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร

๑. ห้ามรับเลี้ยงจากพ่อค้าที่กระทำธุรกิจกับหน่วยราชการของตน หรือจากผู้ที่มาติดต่อขออนุญาต หรือขอรับบริการจากทางราชการ หรือจากผู้หาข้อได้เปรียบประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่ของตน

๒. ห้ามแต่งเครื่องแบบหรือเครื่องแต่งกายที่แสดงให้เห็นได้ว่าเป็นข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร เข้าไปในไนท์คลับ สถานอาบอบนวด สถานอบายมุข หรือสถานเรีงรมย์ต่างๆ ยกเว้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการ

๓. ห้ามรับเชิญไปเป็นประธานหรือเจ้าภาพในพิธีเปิดบริษัทห้างร้านทางการค้าของเอกชน

๔. ห้ามออกบัตรเชิญหรือประกาศเชิญเป็นการทั่วไป เพื่อการเลี้ยงในการเลื่อนย้าย หรือเปลี่ยนแปลงยศหรือตำแหน่ง การเลี้ยงฉลองวันเกิด การฉลองขึ้นบ้านใหม่ และงานสังคมที่มีค่าใช้จ่าย

๕. ห้ามเป็นกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งที่หน้าทอนในบริษัทห้างร้านของเอกชน ซึ่งทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ว่าเป็นการยอมให้บริษัท

ห้างร้านของเอกชนเหล่านั้น อาศัยชื่อของตนเพื่อ
แสวงหาประโยชน์โดยทางตรงหรือทางอ้อม

ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่แล้วในวันที่
มีคำสั่งนี้ ให้ถอนตัวออกจากตำแหน่งดังกล่าวภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่ง

ข้อพึงปฏิบัติของข้าราชการฝ่ายพลเรือน
ตำรวจ ทหาร

๖. ไม่ควรประพฤติตนเป็นคนฟุ่มเฟือย การ
จัดงานเลี้ยงหรืองานสังคัม ควรจัดทำให้เป็น และ
ควรเชิญเฉพาะญาติกับผู้ใกล้ชิดเท่านั้น และควรดำรง
ชีวิตอย่างประหยัด เช่น ทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์
และใช้ของที่ผลิตในประเทศ เป็นต้น

๗. ไม่พึงรับเงินของขวัญ หรือสิ่งตอบแทน
ราคาแพงจากผู้ใต้บังคับบัญชา หรือบุคคลที่มีใจเป็น
ญาติสนิท

๘. ข้าราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร
ชั้นผู้ใหญ่ควรปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ข้าราชการ
และประชาชนทั่วไป

การปฏิบัติการตามคำสั่งนี้ให้ปลัดกระทรวง
มีเลขาธิการ อธิบดี รวมทั้งผู้บังคับบัญชาที่ดำรงตำแหน่ง
เทียบเท่าตำแหน่งดังกล่าว และผู้บังคับบัญชาฝ่าย
ทหารเป็นผู้รับผิดชอบกับให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น
คอยสอดส่องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา และตักเตือนแนะนำ
ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ การจงใจฝ่าฝืนข้อห้าม

ถึง ๕ เป็นการผิดวินัยอย่างร้ายแรง และให้
พิจารณาลงโทษโดยเคร่งครัด

คณะกรรมการ ป.ป.ป. : ผู้มาักับการปฏิรูป

การปราบคอร์รัปชันเป็นนโยบายที่สำคัญอย่าง
หนึ่งของคณะกรรมการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินและรัฐบาลชุด
นี้ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้ตั้งคณะกรรมการ ป.ป.ป.
เรียบร้อยแล้ว ดังมีรายชื่อต่อไปนี้คือ นายเฉลิม
สถิตย์ทอง เป็นประธานกรรมการ นายพันธ์ นัยวิจิตร
นายสุธี อากาศฤกษ์ พล. อ. อ. ประสงค์ คุณะคิ-
ลก นางสุรีย์พันธ์ มณีวัต พลเรือเอก กมล สัตตะ
กลิน นายอุทัย สนิธสาร พลโท ประเสริฐ พูน-
เกษม พลตำรวจโท อังกูร ทัดตานนท์ และ นาย
เสนาะ อุณาคุล เป็นกรรมการ กับมี นายฉวี วิ
สุทธจินดา เป็นเลขาธิการ

คณะรัฐมนตรี : รัฐบาลในระยะฟื้นฟูประเทศ

ในวันเดียวกับที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ คือ
วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๑๖ ก็ได้ทรงมีพระบรมราช
โองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรี ๑๗ คน ตาม
ที่นายกรัฐมนตรีได้เลือกสรรแล้วร่วมกับนายกรัฐมนตรี
เป็น ๑๘ คน ประกอบกันเป็นคณะรัฐมนตรี บริหาร
ราชการแผ่นดินต่อไป คณะรัฐมนตรีชุดนี้มีรายชื่อตั้ง
ต่อไปนี้ คือ ๑. นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็น
นายกรัฐมนตรี ๒. พลเอก บุญชัย บำรุงพงศ์ ๓.
นายอัมพร อินทรวิจิตร เป็นรองนายกรัฐมนตรี ๔.
นายคุสดี ศิริวรรณ เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายก
รัฐมนตรี ๕. พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ เป็นรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงกลาโหม ๖. พลเอก เต็ม แวมมาดี
เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการ ๗. นายสุพัฒน์ สุชาธรรม

เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ๘. นายอุปลิศร์ ปาจริยางกูร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ๙. นายอินทร์ จันทรสถิตย์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๑๐. คุณหญิง เลอศักดิ์ สมบัติศิริ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ๑๑. นายสุธี นาทวรทัต เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ๑๒. นายสมักร สุนทรเวช เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ๑๓. นายคณิง ฤกษ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการ ๑๔. นายเสมา รัตนมาลัย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ๑๕. นายภิญโญ สาร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ๑๖. เรือโท ขงยุทธ สัจจวาณิช เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ๑๗. พลอากาศโท เพิ่ม ถิม ปีสวัสดิ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และ ๑๘. นางวิมลศิริ ชำนาญเวช เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

นโยบายของรัฐบาล : ๑๑ ประการ

คณะรัฐมนตรีชุดใหม่ที่จะทำหน้าที่บริหารประเทศต่อไปได้แถลงนโยบายของรัฐบาลต่อสภาที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี ซึ่งทำหน้าที่สภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๑๘ มีสาระสำคัญ

๑๑ ประการ สรุปได้ดังนี้ คือ :-

๑. ถู้อหลักประหยัดและจะทำทุกอย่างเพื่อธำรงไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติ โดยจะสร้างกองทัพให้แข็งแกร่ง

อยู่ในสภาพพร้อมรบ และให้ทหารมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

๒. จะป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์อย่างจริงจัง และเด็ดขาด จะปราบคอร์ปชั่น และการกระทำที่เบียดเบียนต่อสังคม จะจัดความยากจนและส่งเสริมให้ทุกคนมีงานทำ และมีรายได้ที่แน่นอนเพิ่มขึ้น

๓. จะรักษาไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย และปฏิรูปขบวนการยุติธรรม ในด้านการศาลและอัยการ

๔. จะดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยอิสระ ยึดถือผลประโยชน์ของประเทศชาติความอยู่รอด และความมั่นคงของชาติเป็นสำคัญ และอยู่ร่วมกันโดยสันติกับนานาประเทศ

๕. จะบริหารการคลังให้มั่งคั่งร่ำรวย โดยจะปรับปรุงระเบียบแบบแผนซึ่งทำให้การปฏิบัติราชการมีความคล่องตัวและประหยัด ทั้งจะทำให้สถานการณ์การเงินของเอกชนมีบทบาทในการช่วยเหลือเกษตรกรให้อยู่ดีกินดี

๖. จะจัดให้ประชาชนได้มีสินค้าจำเป็นเพื่อการกินคืออยู่ในปริมาณที่เพียงพอ คุณภาพเหมาะสม และราคาพอสมควร โดยจะส่งเสริมและสนับสนุนการส่งสินค้าไปขายในต่างประเทศ ในราคาที่สูงขึ้นด้วย

๗. จะส่งเสริมและดำเนินการให้มั่งคั่งอุตสาหกรรมในประเทศเพื่อผลิตสิ่งที่จำเป็นแก่การดำรงชีพของประชาชน

๘. จะดำเนินการเพื่อให้มีบริการในด้านการสื่อสารและการขนส่งในทุกทางอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะปัญหาเร่งด่วนเรื่องรถเมล์ในกรุงเทพฯ

๙. จะปฏิรูปที่ดินควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบสหกรณ์ทุกระดับ

๑๐. จะปรับปรุงระบบการศึกษาทุกระดับทุกประเภท เพื่อให้เป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองดี และตระหนักถึงคุณค่าของระบบประชาธิปไตย ซึ่งมีชาติ ศาสนา และมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ

๑๑. จะให้การบริการสาธารณสุขแบบผสมผสาน ทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพการป้องกันโรค และการรักษาพยาบาล ให้กระจายไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นอย่างทั่วถึง

นี่เป็นนโยบายของรัฐบาลโดยสังเขป อันเป็นเจตนารมณ์ที่จะทำการฟื้นฟูประเทศ เพื่อความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย

และที่เราต้องกลับมาเริ่มต้นปฏิรูปการปกครองกันใหม่ในวันนี้ ก็เพื่อการเดินทางต่อไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในวันพรุ่งนี้

“ผมเบื่อแล้ว อยากกลับเต็มที่ได้แต่นับวันนับคืนว่าเมื่อไรจะใช้ทุนหมดสักทีเพื่อปลอบใจตัวเอง”

น้ำเสียงที่บ่นออกมาอย่างท้อใจของนายแพทย์คนเดียวของอำเภอซึ่งประจำอยู่ศูนย์การแพทย์และอนามัยแห่งหนึ่งในจังหวัดหนึ่งแถวกรุงเทพฯ

คุณหมอใหญ่ เบนขอที่เราใช้เรียกนายแพทย์ผู้นี้ เพราะเหตุว่าเป็นแพทย์เพียงคนเดียวและเป็นตำแหน่งใหญ่ที่สุดในศูนย์ฯ แห่งนี้ต้องทำหน้าที่รักษาโรคและบริหารงานภายในศูนย์อันเป็นภาระที่ต้องรับผิดชอบหนักมากสำหรับแพทย์ที่เพิ่งสำเร็จใหม่ ๆ จากศิริราช และต้องใช้ทุนคนเป็นเวลา ๒ ปี

ความท้อของหมอหนุ่ม

สถานที่ตั้งของศูนย์ฯ แห่งนี้ คุณหมอใหญ่ ไม่ยอมให้ระบุแน่ชัดว่าอยู่ที่ไหนด้วยเหตุผลที่ว่าแม้ความจริงจะเป็นสิ่งที่ไม่ตาย แต่คนพูดอาจจะตายได้ เพราะไม่แน่ใจว่าคนเราจะยอมรับความจริงกันได้ ทุกคนโดยเฉพาะผู้บริหารงานชั้นสูง จึงเอาเป็นว่าจังหวัดหนึ่งแถวๆ ภาคใต้ นี่แล้วกัน

ศูนย์การแพทย์และอนามัยแต่ละแห่งจะได้รับงบประมาณปีละ หนึ่งหมื่นห้าพันบาทเท่านั้น เพื่อใช้รักษาคนไข้ทั้งอำเภอ งบประมาณที่ให้ออกมาในรูปของขององค์การเภสัชกรรม ซึ่งส่งยาแดง ยาเหลือง สาลี น้าขาล้างตา แอลกอฮอล์ ยาถ่าย และขมิ้น ฯลฯ อันเป็นยาประจำบ้าน ไม่มีพิเศษอะไรนอกจากน้ำเกลือบ้างนิดหน่อยที่ใช้ได้เพียง ๗ วันก็หมด ทำเหมือน กับว่าประชาชนในชนบทจะป่วยอะไรมากมา กว่าจะไม่เป็นอย่างนั้นแหละ

ยาขององค์การเภสัชกรรมที่ส่งมาในรูปของ งบประมาณประจำปี หนึ่งหมื่นห้าพันบาท จะทยอย ส่งมาเป็นงวดๆ งวดละ ๓ เดือน หากส่งไม่ครบก็

ติดไว้ก่อน ตามปกติจะต้องติดตามยาออกมาด้วยทุก ครั้งส่ง แต่คุณหมอใหญ่เล่าว่าบั้นไม่ได้บอกมาเลย ซึ่งเป็นผลเสียมาก เพราะทำให้ไม่สามารถเช็คได้ว่า ส่งยาครบตามจำนวนงบประมาณหรือไม่ อันเป็นช่องทางให้เกิดการยักยอกยาไปขายกันได้ ทั้งๆ ที่จำนวน งบประมาณที่ได้มาก็น้อยอยู่แล้ว “แต่จะยักยอกกัน ทำไหน ผมก็บอกไม่ได้เพราะไม่เห็นกับตา”

ยาที่ส่งไปตามศูนย์การแพทย์และอนามัยต้อง ผ่านองค์การเภสัชกรรมทุกแห่งทั้งนี้เพราะองค์การเป็น หน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่รัฐต้องช่วยจนเจือเพื่อให้ สามารถอยู่รอดและขายยาอยู่ได้

คุณหมอใหญ่เล่าต่อไปว่า ยาเหล่านี้ส่งโดย ไม่ดูความจำเป็นของศูนย์ฯ และประชาชนมากไป กว่าความจำเป็นขององค์การเภสัชกรรม ประสิทธิภาพของยาคืออย่าง “ไม่รู้จะใช้ยังไง” แล้วยัง “ขนาดหมายังไม่กินเลย” อีกด้วยตามคำอธิบาย สรรพคุณยาที่คุณหมอใหญ่ให้ไว้กับเรา

หลังจากที่ได้ยามา คุณหมอใหญ่มีความคิดว่า

“เราสามารถหายาที่คิดว่าไม่ได้โดยราคาพอ ๆ กัน”
ดังนั้นคุณหมอใหญ่จึงนำยานี้ไปแลกกับร้านขายยาเพื่อ
เอายาที่มคณภาพดีกว่ามาใช้ แม้จะผิดระเบียบราชการ
ก็ยอมเสี่ยง แม้จะเป็นการเอาหมอนี้ไปแลกหกพันก็ยัง
ดีกว่าหมอนั้นแล้วใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้เลย

การรับงบประมาณในรูปแบบของยานี้ มีบาง
จังหวัดเหมือนกันที่เปิดโอกาสให้แพทย์ประจำศูนย์ ๆ
ส่งยาได้เอง ซึ่งก็ต้องผ่านองค์การเภสัชกรรมอีกเช่น
กัน โดยจะส่งชื่อกับองค์การ ๆ หรือจะให้องค์การ ๆ
สั่งซื้อแล้วจัดส่งไปให้ก็ได้ “แต่กว่าจะได้อีกเข้ามา
จนเราลืม นึกว่าไม่ส่งให้แล้วเสียอีก”

ด้วยเหตุที่ของค์การเภสัชกรรม เป็นยาที่ผู้
ป่วยซื้อกินเองได้โดยไม่เป็นอันตราย และรักษาได้แต่
โรคปวดหัวตัวร้อนธรรมดาตนเอง ทำให้คุณหมอใหญ่
ต้อง “เซ็น” ยาที่ใช้รักษาโรคที่ทางการไม่คิดว่าจะ
เป็นจากบริษัทขายยามาใช้ หนี้สินของศูนย์ ๆ จึงเกิด
พอกพูนตามระยะเวลา “หกเดือนมานี้ ผมคิดหนัก
เขาแสนกว่าบาท บริษัทออร์แกนอนเป็นเจ้าของราย
ใหญ่ที่สุด”

เงินที่เอามาจ่ายหนี้แก่บริษัทยาเหล่านี้ อยู่ใน
บัญชีของศูนย์ ๆ ที่จะต้องหาจากค่ารักษาพยาบาลผู้ป่วย
มาหักกลับไป หากรักษาฟรีมาราย ศูนย์ ๆ ก็ขาดทุน
มาก แต่ก็จำเป็นต้องฟรีสำหรับบางราย “เพราะเขา
ไม่มีเงินจริง ๆ ถ้าผมไม่รับรักษาที่ตายเท่านั้น” คุณ
หมอใหญ่พูดอย่างปลงตก “ผมเมื่อพวกลูกเสือชาว
บ้านเหลือเกิน บางทีก็อยากจะไล่ไป เพราะ

บางคนฐานะไม่ได้ยากจนอะไรก็ไม่ยอมจ่ายเงินค่ายา
แต่มันเป็นสิทธิของเขาที่จะได้รับการรักษาฟรี เพราะ
ทางกรมมีคำสั่งถึงผมว่าทางมหาดไทยเขาขอร้องมาว่า
ให้รับรักษาฟรีกับพวกลูกเสือชาวบ้าน กำนัน และ
ผู้ใหญ่บ้าน แม้มันจะไม่ใช่กฎข้อบังคับ แต่ก็กลาย ๆ
นั่นแหละ” กระนั้นก็ตามครั้งใดที่แพทย์ใหญ่มาตรวจ
เยี่ยม มักจะถามให้เจ็บใจเล่นว่าทางศูนย์ ๆ มีเงิน
เหลือบ้างไหม ซึ่งคุณหมอใหญ่ให้ความเห็นกับเราว่า
“ถ้าเงินเหลือก็แปลว่าไม่ได้ทำงาน เพราะ
ถ้าทำงานแล้วก็มีก็จะขาดทุน”

แต่เดิมนั้น ทางศูนย์ ๆ นั้นก็มีเงินเหลือเหมือน
กัน (เมื่อยังไม่มีแพทย์มาประจำ) ก่อนที่คุณหมอ

ใหญ่จะมาประจำอยู่มีประมาณหนึ่งหมื่นบาทได้จาก
การขายยาคุมกำเนิด ตั้งเนหนสนทตคคางอยู่
ของแต่ละศูนย์ ๆ เมื่อแพทย์ประจำศูนย์จะย้ายกลับ
หรือย้ายไปท่อน จะต้องหมดไปพร้อม ๆ กันด้วย
เพราะเป็นความรับผิดชอบของแพทย์แต่ละคนทกอกชน
ตามภาระหน้าที่ของตน จะมีเหลือติดค้างให้เป็นภาระ
ของแพทย์คนใหม่ต่อไปก็น้อยราย

การทำงานในต่างถิ่นสำหรับคนไปอยู่ใหม่
มักมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับคนใน
ท้องถิ่น แต่คุณหมอใหญ่กลับมีปัญหาเกี่ยวกับการ
ปรับตัวคนในศูนย์ ๆ ให้เข้ากับตัวคุณหมอเอง

“คนที่นี่เขาอยู่กันมานาน จนล้มวิชาความรู้ที่
เรียนมาหมด เพราะไม่ค่อยได้ทำ แม้กระทั่งหายใจหา
ไม่ถูก ไม่รู้ว่าวางตรงไหน ตอนผมมาใหม่ ๆ พบ
ปัญหาหนัก”

แล้วคุณหมอใหญ่ก็เล่าต่อไปว่าเคยลงมือทำ
คลอดให้คนไข้รายหนึ่ง ผู้ช่วยศัลยกรรมที่เดินเตيهหมอล
ลงมือทำเองเสียจนล้มเซตนาออกจากปากเด็ก มัวแต่
ไปพะวงกับการผูกสะดือเด็กจนเด็กหายใจไม่ออกและ
ตายไปทั้ง ๆ ที่สุขภาพเด็กแข็งแรงปกติดี เหตุการณ์
เช่นนี้เมื่อเกิดขึ้นบ่อยก็ทำให้คุณหมอใหญ่อารมณ์
เสียในการทำงานหลายครั้งจนเกิดความรู้สึกไม่อยากจะ
รับเจ้าหน้าที่เพิ่มอีก

“ขนาดฝึกกันมาแล้ว ก็ยังทำไม่เป็น ต้อง
มาฝึกกันใหม่อีก ผมไม่อยากได้นักหรก ส่งมามาก

ผมก็เหนื่อยมาก ทำงานแบบนี้พลาคินเคียว หมาย
ถึงชีวิต” แล้วคุณหมอก็จำรงถึงเงินค่าเบยเลียงใน
การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เหล่าน้อย่างแสบทรวงว่า “เป็น
การใช้เงินหลวงที่เลว...ที่สุด”

เมื่อพูดถึงเงินหลวงในการทำงานในชนบทก็ให้
คิดถึงเงินผันอันล่อกระฉอนขึ้นมาทันที ที่ศูนย์ ๆ แห่ง
นี้ก็ได้เงินผันในด้านสาธารณสุขสำหรับรักษาพยาบาล
กับเขาด้วยเหมือนกัน เป็นเงินประมาณ ๑-๒ หมื่น
บาท แต่เหลือเงินมาจริง ๆ เพียงหมื่นเศษในรูป
ของยา

“ก็มีเงินผันนี้ครับ ผันกันจริง ๆ ทั้งผันเป็น
ค่านิตศงาน ค่าน้ำมันรถมานิตศ และค่าเบยเลียง
ของทางจังหวัดเขา”

ซึ่งคุณหมอใหญ่ได้ให้ข้อสังเกตว่าช่วงนี้จะมี
การเดินทางไปราชการกันมากที่สุดทั้งที่ปกติจะไม่ค่อย
ออกกันเพราะไม่มีเงินให้

เมื่อออกไปนิตศงานกันแล้ว จะได้ผล
กลับมาคุ้มกับเงินหลวงที่ใช้จ่ายไปไหมนะ

คำถามเช่นนี้มักจะมีคำตอบอยู่แล้วในตัวของมัน
มันเป็นคำตอบที่ฟังแล้วอดสู้อย่างยิ่งสำหรับสถาน
ภาพของความเป็นข้าราชการเหมือนกันอย่างเรา หาก
ประชาชนผู้เป็นเจ้าของเงินเหล่านี้ได้รู้ว่าเงินของ
เขาถูกใช้จ่ายไปอย่างไรแล้ว เขาจะรู้สึกอย่างไรบ้าง
เราเองยังเจ็บใจเมื่อคิดว่าเงินส่วนหนึ่งนั้นมาจากเรา
ด้วยเหมือนกัน คุณหมอใหญ่เองก็บอกกับเราว่า ถ้า
เป็นเขาแล้ว เอาเงินนี้ไปรักษาชาวบ้านเสียจะดีกว่า

มาอังกตรงนี้ ความรู้สึกที่ตามมายังเราและ

คุณหมอใหญ่ก็ตรงกันคือ ความแข็งและความทอดย
ต่อระบบราชการและคนของราชการไทย เพราะมัน
ยังมีความหวังอะไรเหลือให้แก่ประชาชนผู้เสีย
ภาษีอีกต่อไปหรือเปล่าหนอ

เมื่อเราหันไปคิดถึงความสะดวกสบายในการ
ใช้ชีวิตในเมืองหลวง เทียบกับความเจ็บของศูนย์
การแพทย์และอนามัยที่ล้อมรอบด้วยสวนยางพารา
แห่งนี้แล้ว ก็ให้สงสัยว่าทำไมคุณหมอใหญ่ซึ่งมีพเน
เป็นคนเมืองหลวงจึงได้มาใช้ชีวิตอยู่กับโครงสร้างของ
สังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาอย่างนั้น จนกระทั่งความ
กระหายในการทำงาน ได้กลายเป็นความถดถอยและ
อยากกลับบ้านกรุงเทพฯ ในขณะแพทย์อีกหลาย ๆ คน
กำลังแสวงหาความร่ำรวยบนความเจ็บป่วย และ
ความอยากสวยของคนในเมืองหลวง

“ไปอยู่เอกชนก็ดีกว่า สบายดี เงินเยอะ
และไม่ต้องพบปัญหาแบบนี้ แต่ผมรู้สึกว่ามันไม่มี
ศักดิ์ศรี เพราะว่าได้แต่รับเงินเพียงอย่างเดียว”

นี่คือความรู้สึกของแพทย์หนุ่มคนหนึ่ง
เพิ่งเข้ารับราชการได้ไม่นาน และทำงานมาจนเกิด
ความรู้สึกท้อแท้ต่อ โครงสร้างของระบบราชการ
ดังที่ข้าราชการใหม่ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาหลายคน
เป็นกันอยู่ เราได้แต่นึกเสียดายพลังของคนหนุ่ม
สาวเหล่านั้นที่กำลังหมดไป ทั้ง ๆ ที่มันจะเป็นแรง
สำคัญอย่างซึ่งขาดในการเปลี่ยนแปลงความเหลว
แหลกของงานราชการปัจจุบัน แต่ใครล่ะจะเป็นผู้
สนับสนุนพลังของข้าราชการใหม่เหล่านั้นไม่ให้หมด
ไปได้ ในเมื่อผู้ที่แวดล้อมเขาอยู่ยังไม่เคยรู้จักคำว่า

“อม”

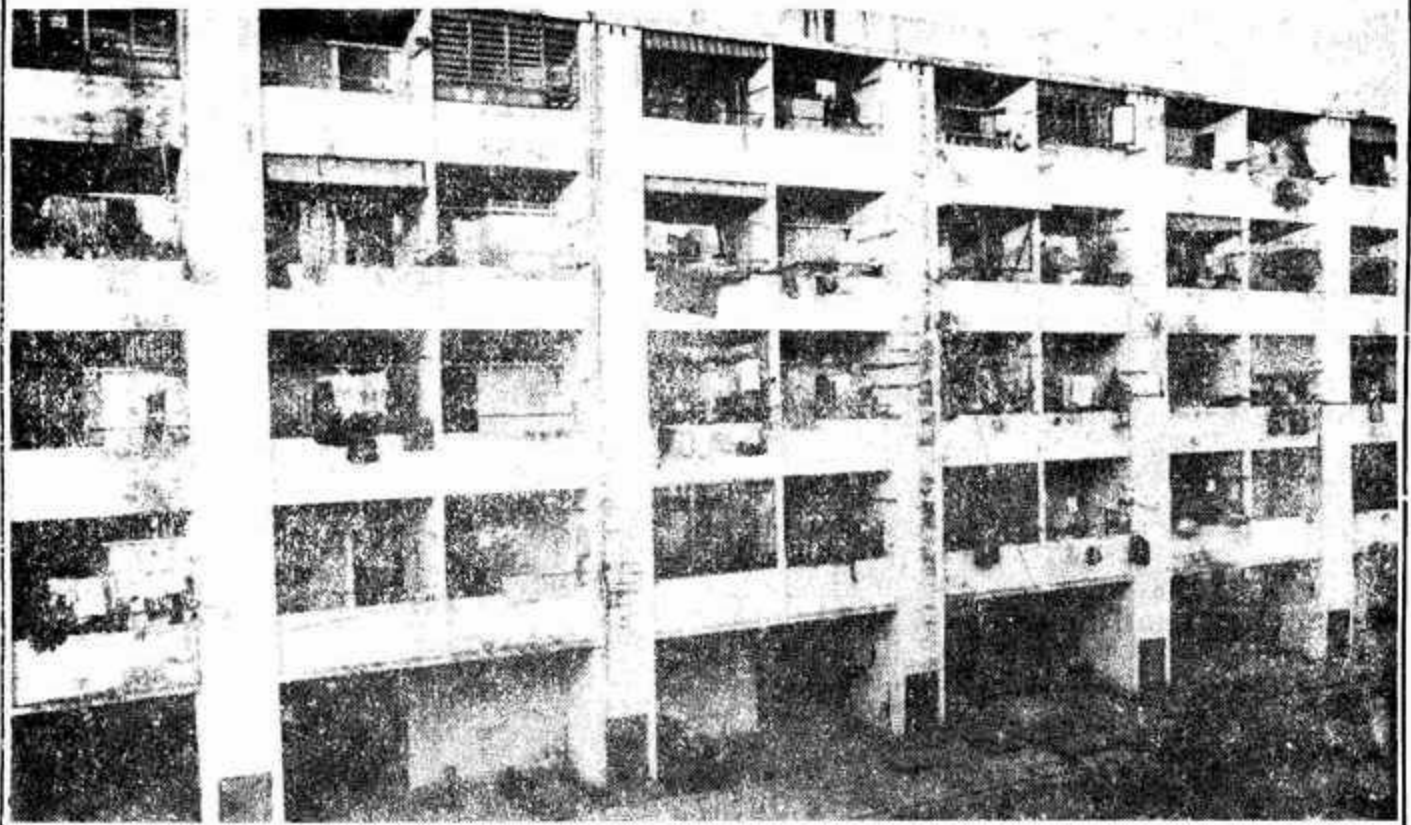
ท่อยุอาศัยของข้าราชการ

สมาน รังสิโยกฤษฎ์

การที่จะเพิ่มรายได้ของข้าราชการ เพื่อ
ปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ ทำได้ ๒ ทาง คือ เพิ่ม
เงินเดือนและเพิ่มสวัสดิการ

ข้าราชการเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการ
บริหารราชการและการพิจารณาประเทศ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งในประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทย ซึ่ง
ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถพึ่งพาหรือช่วยเหลือ
ตัวเองได้อย่างเต็มที่ ยังต้องอาศัยความช่วยเหลือ
จากข้าราชการหรือระบบราชการเป็นส่วนสำคัญ ดัง
นั้นจึงเป็นสง่าจาเป็นอย่างที่จะต้องหาทางให้ข้าราชการ
ทั้งหลายอุทิศตัวทำงานให้กับทางราชการอย่างเต็มความ
สามารถและด้วยความเต็มใจ การบริหารราชการและ
การพัฒนาประเทศ จึงจะสามารถดำเนินไปอย่างมี
ประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ทุกประการ

แต่การที่จะให้ข้าราชการอุทิศตัวทำงานให้กับ
ทางราชการอย่างเต็มความสามารถและด้วยความเต็มใจ

นั้น จำเป็นต้องปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของข้าราชการให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ กล่าวคือมิใช่ปล่อยให้ข้าราชการต้องทนรันท่อสุกกับการที่รายได้ไม่สมดุลกับรายจ่าย ซึ่งจากราชการสำรวจภาวะค่าครองชีพของข้าราชการในปี ๒๕๑๗ ปรากฏว่าข้าราชการในระดับชั้นโทจะมีรายจ่ายสูงกว่ารายได้เดือนละ ๑๒๕๗ บาท ชั้นตรีรายจ่ายสูงกว่ารายได้เดือนละ ๕๔๔ บาท เชื่อกันเช่นนั้น การที่จะหวังให้ข้าราชการเอาใจใส่ทำงาน และปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ย่อมเป็นไปได้ยาก เพราะข้าราชการส่วนมากเมื่อมีรายได้น้อยพอกับรายจ่าย ก็จำเป็นต้องหารายได้ทางอื่นมาชดเชย ทั้งในทางที่ชอบและไม่ชอบ ซึ่งเส้นทางหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานในหน้า

ที่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร และทำให้ภาพพจน์ของข้าราชการเสียในสายตาของประชาชน

การที่จะเพิ่มรายได้ของข้าราชการเพื่อปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของข้าราชการนั้น อาจทำได้ ๒ ทางด้วยกัน คือ (๑) การเพิ่มเงินเดือน และ (๒) การเพิ่มสวัสดิการ

การเพิ่มรายได้ของข้าราชการโดยเพิ่มเงินเดือนนั้น รัฐบาลที่แล้ว ๆ มาได้เคยเพิ่มมาหลายครั้งแล้วแต่ไม่ได้ทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของข้าราชการดีขึ้นแต่อย่างใด กลับปรากฏว่าฐานะความเป็นอยู่ของข้าราชการกลับเลวลงไปอีก ทั้งนี้ เพราะราคาสินค้าที่จำเป็นสำหรับการครองชีพได้ขึ้นราคาสูงขึ้นไปอีกหลาย

เท่า โดยที่รัฐบาลไม่สามารถจะควบคุมราคาสินค้าเหล่านั้นได้ จึงกลายเป็นว่า การเพิ่มรายได้ให้แก่ข้าราชการโดยการเพิ่มเงินเดือนนั้น เป็นเหตุทำให้รายได้ที่แท้จริงของข้าราชการลดลงไปทุกที

รัฐบาลชุดปัจจุบัน (ชุนนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี) เห็นว่าการเพิ่มรายได้ให้แก่ข้าราชการไม่ควรเพิ่มโดยการเพิ่มเงินเดือน แต่ควรจะหาทางเพิ่มรายได้ให้แก่ข้าราชการในทางอื่น เช่น เพิ่มในรูปของสวัสดิการ เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มในรูปของเงินเดือนนั้น ไม่ได้ช่วยให้อาณัติความเป็นอยู่ของข้าราชการดีขึ้นดังได้กล่าวมาแล้ว

ในเมื่อรัฐบาลไม่มีนโยบายที่จะเพิ่มรายได้ของข้าราชการโดยการเพิ่มเงินเดือน หนทางที่จะเพิ่มรายได้ให้แก่ข้าราชการก็เหลืออยู่ทางเดียว คือ การเพิ่มรายได้ในรูปของสวัสดิการ เพราะการเพิ่มในรูปของสวัสดิการนี้ จะไม่เป็นผลกระทบกระเทือนต่อราคาสินค้าในตลาดแต่อย่างใด

ในเรื่องการให้สวัสดิการแก่ข้าราชการนี้ ประเทศสาธารณจีน ซึ่งมีสภาพแวดล้อมไม่แตกต่างกันไปจากประเทศไทยมากนัก ได้ประสบผลสำเร็จในการจัดสวัสดิการให้แก่ข้าราชการ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ตัวอย่างของสวัสดิการที่รัฐบาลสาธารณจีนให้แก่ข้าราชการมีดังนี้

๑. การจ่ายคูปองเครื่องอุปโภคบริโภคให้

แก่ข้าราชการ อันได้แก่ คูปองข้าวสาร น้ำมันก๊าด น้ำมันพืช เกลือ เป็นต้น

๒. การจ่ายเบี่ยงเงินให้แก่ครอบครัวของข้าราชการ โดยจะจ่ายเป็นรายเดือน แต่ครอบครัวหนึ่งจะจ่ายให้ไม่เกิน ๕ คน

๓. การจัดให้เงินลงทุนสงเคราะห์ช่วยเหลือข้าราชการ ข้าราชการทุกคนจะต้องเป็นสมาชิกเงินลงทุนสงเคราะห์ โดยจะหักเงินเดือนที่ได้รับร้อยละ ๑ ต่อเดือน รัฐบาลจะจ่ายเงินลงทุนสงเคราะห์ให้ในกรณีต่อไปนี้

(๑) สมรสสงเคราะห์ จ่ายเพิ่มเงินเดือนให้ ๒ เดือน

(๒) สงเคราะห์ยามเจ็บป่วยให้แก่ผู้ปกครอง บิดามารดาของข้าราชการหากเจ็บป่วยหนักและต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาลจะได้รับการช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลร้อยละ ๕๐ ทุกราย แต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ เหรียญต่อปี (ประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท)

(๓) ฌาปนกิจสงเคราะห์ ข้าราชการได้รับเงินสงเคราะห์ฌาปนกิจ โดยให้เงินเดือน ๑ เดือน ตามเงินเดือนที่ได้รับ

(๔) สงเคราะห์ผู้ปลดเกษียณและผู้ลาออกจากราชการ จะจ่ายเพิ่มเงินเดือนให้ ๒๐ เดือนทุกคน

(๕) สงเคราะห์ผู้ประสพภัยทางธรรมชาติ เช่น วาทภัย และอุทกภัย จะจ่ายให้ตามเหตุการณ์ที่ประสพ

๕. การช่วยเหลือเรื่องที่อยู่อาศัยของข้าราชการ รัฐบาลมีนโยบายที่จะให้ข้าราชการมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จึงได้จัดสร้างอาคารสงเคราะห์ให้ข้าราชการเช่าซื้อโดยให้ผ่อนส่งเป็นเวลา ๒๐ ปี คิดดอกเบี้ยต่ำที่สุด สำหรับข้าราชการที่ไม่มที่อยู่อาศัยนี้ รัฐบาลจะจ่ายค่าเช่าให้ทุกเดือน

๕. การช่วยเหลือค่าเล่าเรียนของบุตรข้าราชการ

๖. การประกันภัยข้าราชการ ข้าราชการ

ทุกคนจะต้องเข้าร่วมกันประกันภัยโดยข้าราชการต้องจ่ายเบี้ยประกัน ๒๕% และรัฐบาลจะจ่ายสมทบอีก ๗๕% จะจ่ายให้ในกรณีต่อไปนี้ คือ คลอดบุตร การเจ็บป่วย ทูพพลภาพ ชราภาพ มรณกรรม และการอุปถัมภ์

๗. การจ่ายเบี้ยบำนาญให้แก่ข้าราชการที่ปลดเกษียณ และถ้าเอาไปฝากธนาคารชาติ จะได้รับดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดร้อยละ ๕๐ ทุกราย

ตารางจำนวนข้าราชการที่ได้รับเงินช่วยเหลือค่าเช่าบ้าน

หน่วย : คน

กรม	ชั้น					รวม	ร้อยละของข้าราชการสำรวจ
	จ.	ต.	ท.	อ.	พ.		
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ	-	-	-	๒	-	๒	๓.๗
สำนักงาน ก.พ.	๑	-	๔	-	-	๕	๑.๒
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	๒	๓	๕	๑	-	๑๑	๘.๕
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	-	-	๑	๑	-	๒	๑.๓
กรมประมวลข่าวกลาง	-	-	๑	๑	-	๑	๐.๓
กรมประชาสัมพันธ์	๒๓	๖	๖	๑	-	๓๖	๓.๖
สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง	-	๑	-	-	-	๑	๑.๓
กรมบัญชีกลาง	๑๒	๕	๔	-	-	๒๑	๔.๖
กรมสรรพากร	๖๔	๓๕	๕๗	๑	๑	๑๕๘	๑๕.๘
กรมการปกครอง	๘๖	๑๓๑	๕๔	๕	๒	๒๗๘	๓๑.๓
รวม	๑๘๘	๑๘๕	๑๓๕	๑๒	๓	๕๒๓	๘.๓
ร้อยละของข้าราชการที่สำรวจ	๗.๑	๑๒.๐	๘.๒	๓.๕	๒.๕	๘.๓	

สำหรับรัฐบาลไทยนั้น ก็ได้จัดสวัสดิการให้
แก่ข้าราชการหลายด้านด้วยกัน เช่นการช่วยเหลือค่า
รักษาพยาบาล การช่วยเหลือการศึกษาของบุตร เงิน
ช่วยเหลือบุตร การช่วยเหลือค่าเช่าบ้าน เป็นต้น แต่
สวัสดิการบางอย่างที่รัฐบาลจัดให้แก่ข้าราชการนั้นยังไม่
เป็นไปตามหลักการจัดสวัสดิการที่ดี กล่าวคือ จัด
ให้ไม่ตรงกับความต้องการและไม่เป็นการสนองตอบ
ความต้องการของข้าราชการส่วนใหญ่ เช่น การ
ช่วยเหลือในเรื่องค่าเช่าบ้าน ผู้มีสิทธิได้รับการช่วย
เหลือมีประมาณ ๔-๕ % ของจำนวนข้าราชการทั้ง
หมด (ดูรายละเอียดในตาราง จำนวนข้าราชการที่
ได้รับเงินช่วยเหลือค่าเช่าบ้าน ซึ่งได้มาจากการสำรวจ
ประโยชน์เกื้อกูลบางประเภทที่ข้าราชการส่วนกลางได้
รับในปี ๒๕๑๓ โดยนายวิวัฒน์ วจิรวราการ กอง
วิชาการสำนักงาน ก.พ.) ทั้ง ๆ ที่ข้าราชการที่ไม่มี
ที่อยู่อาศัยและต้องเช่าบ้านอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้
รับการช่วยเหลือ และยังมีข้าราชการอีกเป็นจำนวน
ไม่น้อยที่ต้องใช้จ่ายเงินเป็นค่าซ่อมแซมหรือบำรุงรักษา
ที่อยู่อาศัยของตนเองโดยไม่ได้รับการช่วยเหลือจาก
รัฐบาลเลย เงินช่วยเหลือบุตรก็เช่นกัน ผู้ที่ได้รับ
ความช่วยเหลือมีเพียงร้อยละ ๒๘ ของจำนวนข้าราชการ
ทั้งหมด และผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือส่วนใหญ่มัก
จะเป็นข้าราชการในระดับชั้นโท เอก และพิเศษ
ส่วนข้าราชการชั้นผู้น้อยในระดับชั้นจัตวาและชั้นตรี
นั้น ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการช่วยเหลือ เพราะส่วนใหญ่
ยังเป็นโสด และการให้เงินช่วยเหลือบุตรโดยไม่

จำกัดจำนวนบุตร ยังเป็นการไม่สอดคล้องกับแผนการ
คุมกำเนิดแห่งชาติด้วยเช่นกัน

ในต้นจะขอพูดเฉพาะในเรื่องที่อยู่อาศัยซึ่ง
เป็นสิ่งจำเป็นในการครองชีพ ของมนุษย์ประการหนึ่ง
ในบรรดาปัจจัย ๔ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่
อาศัย และยารักษาโรค

ที่อยู่อาศัยหรือบ้านเป็นสิ่งทีข้าราชการทุกคน
จำเป็นจะต้องมี หากยังไม่สามารถจะมีเป็นของตนเอง
ได้ก็ต้องเช่าบ้านของคนอื่นไปก่อน ข้าราชการทุก
คน (เว้นแต่ผู้ที่อยู่ในบ้านพักของทางราชการ) ต้อง
นำรายได้ส่วนหนึ่งไปเป็นค่าใช้จ่าย ในเรื่องที่อยู่อาศัย
เช่น เสียค่าเช่าในกรณีเช่าบ้านของคนอื่น เสียค่า
เช่าหอในกรณีเช่าหอบ้าน เสียค่าซ่อมแซมหรือบำรุง
รักษาในกรณีเป็นบ้านของตนเอง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่าย
ในด้านนี้เมื่อเทียบกับรายได้ที่ได้รับของข้าราชการแต่ละ
คนแล้วจะมีอัตราส่วนที่สูงพอสมควร โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งข้าราชการชั้นผู้น้อย แม้รัฐบาลจะได้ช่วย
เหลือข้าราชการในเรื่องน้อยบางแล้ว แต่ยังไม่เพียงพอ
ไม่ทั่วถึงและไม่เป็นธรรม เพราะตามพระราช
กฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการฉบับที่ใช้
อยู่ในปัจจุบัน ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของผู้ไม่มีสิทธิ
ที่จะได้รับค่าเช่าบ้านไว้กว้างมาก ดังนี้

๑. ข้าราชการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในเขต
อำเภอหรือกิ่งอำเภอชั้นใน

๒. ข้าราชการซึ่งทางราชการจัดที่พักให้อยู่
แล้ว

๓. ข้าราชการซึ่งเริ่มเข้ารับราชการในท้องที่
อำเภอหรือกิ่งอำเภอใด และยังคงรับราชการอยู่ใน
ท้องที่นั้น

๔. ข้าราชการซึ่งทางข้าราชการส่งให้ไปรับ
ราชการประจำในเขตอำเภอ หรือกิ่งอำเภอที่ข้าราชการ
ผู้นั้นเริ่มเข้ารับราชการหรือเข้ารับราชการใหม่

๕. ข้าราชการวิสามัญซึ่งทางราชการแต่งตั้ง
เข้ารับราชการเป็นการชั่วคราว เว้นแต่ในกรณีการแต่งตั้ง
ต้องการบุคคลผู้วุฒิ ก.พ. และกระทรวงการคลัง
เห็นสมควรได้รับค่าเช่าบ้าน

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบ ค่าเช่า
บ้านข้าราชการ ทำให้ข้าราชการได้รับ การช่วยเหลือ
ค้ำประกันเพียง ๘-๕ % ของจำนวน ข้าราชการทั้งหมด

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้จำนวน
ผู้ได้รับการช่วยเหลือค่อนข้างน้อย คือ ประมาณ ๘-๕ %
ของจำนวนข้าราชการทั้งหมดเท่านั้น และการให้ความ
ช่วยเหลือตามเกณฑ์ดังกล่าว ทำให้ข้าราชการที่ทำงาน
ในกระทรวงทบวงกรมที่ราชการส่วนภูมิภาคมีโอกา
สที่จะเบิกค่าเช่าบ้านได้มากกว่าข้าราชการที่ทำงานใน
กระทรวงทบวงกรมที่ไม่มีราชการส่วนภูมิภาค เพราะ
กระทรวงทบวงกรมที่ราชการส่วนภูมิภาคจะสามารถ
โยกย้ายหมุนเวียนข้าราชการ เพื่อให้มีคุณสมบัติถูก

ต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่า
ด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการได้สะดวก และโดย
ข้อเท็จจริงแล้วยังมี ข้าราชการที่ต้องเช่าบ้านอยู่เป็น
จำนวนมากที่ไม่สามารถจะเบิกค่าเช่าบ้านได้ แต่มี
ข้าราชการบางคนที่มีได้เช่าบ้านอยู่ อาจเบิกค่าเช่าบ้านได้
เมื่อปฏิบัติถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระ
ราชกฤษฎีกา ๆ เช่น มีบ้านเป็นของตนเอง แต่อาศัย
ขอคนอื่นให้เป็นเจ้าของบ้าน เป็นต้น จึงเห็นควรปรับ
ปรุงหลักเกณฑ์ช่วยเหลือค้ำประกันที่อยู่อาศัยเสียใหม่ เพื่อให้
เกิดความเป็นธรรมแก่ข้าราชการโดยทั่วไป และเพื่อ
เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ข้าราชการอีกทางหนึ่งด้วย

เพื่อให้การช่วยเหลือค้ำประกันที่อยู่อาศัยแก่ข้าราชการ
ทั่วถึงและเป็นธรรมแก่ข้าราชการโดยทั่วไป รัฐ
บาลควรจะช่วยค่าที่อยู่อาศัยแก่ข้าราชการตามหลัก
เกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑. จัดสร้างบ้านพักของทางราชการให้มาก
ขึ้น เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของข้าราชการ การจัดใหม่
บ้านพักของทางราชการให้เป็นที่อยู่อาศัยของข้าราชการ
นั้น นับเป็นการให้สวัสดิการหรือการช่วยเหลือโดยตรง
จุดที่สุด กล่าวคือ เมื่อข้าราชการต้องการที่อยู่อาศัย
ก็จัดที่อยู่อาศัยให้ มิใช่จ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้ไปหา
อาศัยเอง

๒. ให้ข้าราชการที่เช่าบ้านอยู่สามารถเบิกค่า
เช่าบ้านได้ทุกคน และให้เบิกได้ในอัตราที่ใกล้เคียง
กับสภาพความเป็นจริงด้วย เพราะตามอัตราที่ให้เบิก
ได้ในปัจจุบันยังต่ำมาก เช่น ข้าราชการที่ดำรงตำแหน่ง
ระดับ ๑ ขึ้นต้น ๆ จะเบิกได้ประมาณ ๑๐๐ กว่าบาท
ซึ่งตามสภาพความเป็นจริงแล้วไม่อาจหาบ้านเช่าที่

ราคา ๑๐๐ กว่าบ้านได้ โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ และ
จังหวัดใหญ่ ๆ จึงต้องนำรายได้ที่เป็นเงินเดือนซึ่งน้อย
อยู่แล้วมาสมทบเป็นค่าเช่าบ้านอีก ทำให้ข้าราชการ
เหลือเงินสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อจัดหาสิ่งของจำเป็น
อย่างอื่นน้อยลง ไปอีกเป็นการเพิ่มความเดือดร้อนให้
แก่ข้าราชการ

๓. ในกรณีที่ข้าราชการมีที่อยู่อาศัยเป็น
ของตนเองหรืออาศัยคนอื่นหรือ ในกรณีที่อยู่ใน
ระหว่างการเช่าซื้อรัฐบาลควรจะให้การช่วยเหลือ
เพื่อเป็นค่าซ่อมแซมหรือค่าบำรุงรักษาในอัตราเป็น
เปอร์เซ็นต์ ของอัตราเงินเดือนที่ได้รับ เช่น ๑๐%
เป็นต้น ขณะนั้นผู้ที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง หรือ
ผู้เช่าซื้อจะไม่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลเลย ทั้งๆ
ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในดำนนี้ เช่นเดียวกับผู้เช่าบ้าน
ของคนอื่น ในบางกรณีอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายมากกว่า
เสียอีก เช่น ในกรณีที่ต้องกู้เงินมาสร้างบ้าน หรือเช่าซื้อ
บ้านเป็นต้น และการช่วยเหลือค่าที่อยู่อาศัยตามข้อ
เสนอมติ ๓ นี้ จะทำให้ข้าราชการที่เช่าบ้านอยู่และทาง
ราชการต้องรับภาระช่วยเหลือค่าเช่าบ้านตามข้อ ๒
อาจชวนชวายเป็นใหม่ที่อยู่อาศัยของตนเองก็ได้เพราะ
เมื่อมีบ้านของตนเองแล้วก็ยังจะได้รับการช่วยเหลือ
จากทางราชการอยู่ แม้จะได้ไม่น้อยกว่าเดิมก็ตาม ซึ่งจะ
ทำให้ทางราชการประหยัดงบประมาณในด้านนี้ลงไป
ได้เพราะทางราชการไม่ต้องช่วยเหลืออย่างเต็มที่
อย่างในข้อ ๒ แต่เป็นการช่วยแต่เพียงบางส่วน
เท่านั้น

ในสภาวะที่การเพิ่มรายได้ของข้าราชการโดย
การเงินเพิ่มเงินเดือนนี้อาจจะกระทำไม่ได้ เพราะนอก
จากจะต้องใช้เงินงบประมาณเป็นจำนวนมาก (ใน
ขณะนี้ข้าราชการและพนักงานของรัฐมีจำนวนถึง
๑,๒๐๐,๐๐๐ กว่าคน) ยังจะทำให้เกิดภาวะเงินเพื่อ
ราคาสินค้าโดยทั่วไปจะสูงขึ้น การเพิ่มรายได้ของ
ข้าราชการในรูปของสวัสดิการจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสม
ที่สุด และสวัสดิการที่ข้าราชการส่วนใหญ่ต้องการมาก
ที่สุดประการหนึ่งในขณะนี้ก็คือการช่วยเหลือด้านที่
อยู่อาศัย และการให้สวัสดิการในเรื่องที่อยู่อาศัยตาม
วิธีที่เสนอดังกล่าวข้างต้นจะเป็นการให้สวัสดิการที่ถูก
ต้องตามหลักการจัดสวัสดิการ เพราะตรงกับความต้องการ
ของข้าราชการส่วนใหญ่

การให้สวัสดิการในเรื่องที่อยู่อาศัยจะเป็นการ
ช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของข้าราชการให้ดีขึ้นทางหนึ่ง
เพราะจะทำให้ข้าราชการไม่ต้องเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่
อาศัยซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการครองชีพ เมื่อ
ข้าราชการมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น โอกาสที่ข้าราชการ
จะอุทิศตัวให้แก่ราชการอย่างเต็มความสามารถ
และด้วยความเต็มใจ ก็อยู่ในวิสัยที่จะเป็นไปได้มาก
ขึ้น....

เป็นที่น่ายินดีว่า ในขณะที่รัฐบาลกำลังเร่งรัด
สร้างที่พักอาศัยให้กับข้าราชการตำรวจ หากโครงการ
นี้จะขยายไปถึงข้าราชการประเภทอื่นด้วย ก็จะเป็น
เป็นงานชิ้นโบว์แดงของรัฐบาลชุดนี้ให้กับข้าราชการ
ทั่วประเทศ

ท้ายเล่ม

การทำงานในรูปคณะกรรมการของทางราชการ เป็นปัญหาเรื่องหนึ่งที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อยู่เสมอ แม้ว่าบางระยะทางราชการดำริจะวางมาตรการในเรื่องนั้นๆ เพียงแต่พูดคุยกันเท่านั้น แต่ผลสุดท้ายก็งีบหายไปโดยไม่ทราบเหตุผลภายใน

คล้ายกับมีอำนาจกลับมามังคัมให้ยุติการข้องแวะกับคณะกรรมการเสียโดยเร็ว

วงการภายนอกก็ได้แต่ซุบซิบกันว่า อย่าได้ไปแตะเข้าเซี่ยว เพราะข้าราชการระดับธรรมดาไม่สู้จะมีน้ำยาอะไร แต่คณะกรรมการส่วนใหญ่ประกอบด้วยข้าราชการที่มีอิทธิพล และอยู่ในฐานะจะดลบันดาลให้เกิดคุณเกิดโทษ แก่หน่วยราชการและข้าราชการต่างๆ ได้

มีเดนนกอยู่ในระดับจะเป็นผู้เสนอให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขการทำงานในรูปคณะกรรมการ ก็เรื่องอะไรจะเสนอสิ่งที่กระทบกระเทือนผลประโยชน์ของตนเล่า

คณะกรรมการของทางราชการจึงมีขนอย่างคานคั้น บางชุดหมดความจำเป็นไปแล้วก็ยังไม่ยอมเลิก ซึ่งหากจะมีการวิจัยข้อมูลในเรื่องนั้นอย่างละเอียดก็น่าจะเกิดประโยชน์ และมองเห็นพฤติกรรมของการทำงานในรูปคณะกรรมการมากยิ่งขึ้น

พิจารณาในแง่ความจำเป็นที่ต้องทำงานในรูปคณะกรรมการก็เพื่อต้องการความคิดเห็นในด้านต่างๆ ให้กว้างขวาง และนอกจากนั้นทางราชการยังขาดแคลนผู้ทรงคุณวุฒิและเป็นหลักของราชการอยู่มาก บางกรณีก็เพื่อประโยชน์ในการประสานงานระหว่างส่วนราชการทั้งหลายหรือเพื่อแก้ปัญหาบางอย่างที่ไม่อยู่ในอำนาจของหน่วยงานใด

แต่ผลเสียของการทำงานในรูปคณะกรรมการก็มีอยู่มาก เช่น ทำให้การพิจารณาเรื่องต่างๆ ล่าช้าหรือไม่มีผู้รับผิดชอบ เพราะต่างจะโยนความผิดไปให้กับคณะกรรมการ และยังเปิดโอกาสให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลในกลุ่มเดียวกัน หรือประสานผลประโยชน์แบบด้อยที่ด้อยอาศัย เช่นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณ ผมไม่คัดค้าน แต่เรื่องของคุณก็ต้องสนับสนุนด้วย อย่างนี้เป็นต้น

การทำงานในรูปคณะกรรมการจึงเป็นเรื่องน่าสนใจและควรทบทวนกำหนดหลักการให้ชัดเจนและได้ประโยชน์แก่ทางราชการยิ่งขึ้น เพราะอย่างน้อยความสิ้นเปลือง ล่าช้า และการบริหารงานแบบไร้ประสิทธิภาพก็เกี่ยวข้องโยงไปถึงคณะกรรมการทั้งหลายอย่างที่ปฏิเสธไม่ได้เหมือนกัน □